

Finlands nationella skogsprogram 2010

Uppföljningsrapport 2005–2006

Finlands nationella skogsprogram 2010

Uppföljningsrapport 2005–2006

Publikation:

Finlands nationella skogsprogram 2010
Uppföljningsrapport 2005–2006

Utgivare:

Jord- och skogsbruksministeriet

Red:

Leena Hytönen och Ahti Kotisaari

Bilderna på pärmen:

Trä är ett stiligt byggnadsmaterial. (Foto: Martti Kainulainen).

Den sällsynta nipsippan trivs på soliga åsar. (Foto: Antti Below).

Flerprocessmaskinens förarhytt påminner om en flygplanscockpit
och kräver mycket know-how av föraren (Foto: Ponsse Oyj)

Det råder stor efterfrågan på rekreationstjänster i skogarna.

På bilden syns vandrare i Karkali naturreservat. (Foto: Ahti Kotisaari).

ISBN 978-952-453-331-7 (pdf)

ISSN 1238-2531

Grafisk design: Z Design Oy

Ombrytning: Vammalan Kirjapaino Oy

Tryckeri: Vammalan Kirjapaino Oy, 2007

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	6
1. Huvudpunkterna i Finlands nationella skogsprogram 2010	8
2. Halvtidsutvärderingen av Finlands nationella skogsprogram 2010	9
3. Utfallet i fråga om målen och åtgärderna i Finlands nationella skogsprogram 2010 åren 2005–2006	11
3.1. Skogsindustrins tillväxtutsikter	11
3.1.1. Utvecklingen av skogsindustrins produktion	11
3.1.2. Användningen av inhemskt virke	12
3.1.3. Utvecklingen av och åtgärder för att främja trävaruindustrins export	13
3.1.4. Övriga verksamhetsförutsättningar för skogsindustrin	14
3.2. Skogsbruket är lönsamt och sysselsätter	14
3.2.1. Skogsbrukets lönsamhet	14
3.2.2. Arbetskraftssituationen och utbildning	16
3.2.3. Skogsenergi	17
3.3. Den ekologiska hållbarheten tryggas	19
3.3.1. Tryggande av skogarnas mångfald	19
3.3.2. Genomförande av naturskyddsprogrammen och nätverket Natura 2000	19
3.3.3. Skogsskyddsstatistik	19
3.3.4. Lägesrapport om programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO)	21
3.3.5. Skogslagens särskilt viktiga livsmiljöer samt miljöstöd och avtal	22
3.3.6. Skyddsprocessen för gamla skogar i norra Finland	22
3.3.7. Vattenvård och skogsbruk	23
3.3.8. Skogarnas kolsänkeeffekt och klimatfrågor	23
3.4. Skogarna vårdas väl	24
3.4.1. Situationen för och finansieringen av skogsvårds- och grundförbättringsarbeten	24
3.4.2. Skogsvårdsarbetenas kvalitet	27
3.4.3. Tillvaratagande av skogsenergi	28
3.4.4. Utvecklingen i fråga om skador förorsakade av hjortdjur	28
3.5. Skogarna erbjuder rekreation och naturprodukter	29
3.5.1. Tyngdpunkter i främjandet av naturprodukter och användningen av skogen för rekreationsändamål	29
3.5.2. Utveckling och koordinering av användningen av skogarna för rekreationsändamål	29
3.5.3. Främjande av samarbete	30
3.6. Allt bättre skogligt kunnande	30
3.6.1. Intensivare samarbete och koordinering mellan forsknings- och handlingsprogrammen samt kompetenscentra	30
3.6.2. Forskningen i skogsbranschen som en del av den europeiska forskningsmiljön och bioteknikens möjligheter	31
3.6.4. Verksamhet som främjar kunnandet i skogsbranschen	32
3.6.4. Drivningskunnande och -tjänster samt utbildningstjänster utvecklas till exportprodukter	32

3.6.5. Bredare undervisning och forskning samt samarbete mellan näringslivet, skogsforskningen, utbildningen och förvaltningen	32
3.7. Finland deltar aktivt i den internationella skogspolitiken	33
3.7.1. Multilateralt samarbete	33
3.7.2. Europeiska skogsministerkonferenser	34
3.7.3. Verksamhet inom Europeiska unionen	34
3.7.4. Bilateralt samarbete	35
4. De regionala skogsrådets verksamhet 2005–2006	36
BILAGOR	37
Bilaga 1. Skogsrådets verksamhet 2005–2006	37
Bilaga 2. Genomförandet av Programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSÖ) 2005–2006	42
Bilaga 3. Fortsatta åtgärder som föreslagits i uppföljningsrapporterna 2000, 2001 och 2002–2003	48
Bilaga 4. Genomförandet av programmet för statsminister Matti Vanhanens regering för skogssektorns del	52

Förord

Finlands nationella skogsprogram 2010 godkändes av statsrådet 1999. Genomförandet av programmet har ingått i regeringsprogrammen från det att programmet godkändes till denna dag. Sedan programmet godkändes har det inträffat stora förändringar i skogssektorns omvärld, och därför började man se över programmet hösten 2005. Efter en mångsidig beredning godkände Skogsrådet i september 2006 Skogssektorns framtidsöversikt – Skogsrådets riktlinjer för skogssektorns tyngdpunkter och mål som grund för det nya nationella skogsprogrammet 2015.

Vid sidan av översynsarbetet har man fortsatt att genomföra det nationella skogsprogrammet, eftersom de saker i programmet som konstaterats vara viktiga, t.ex. skogsindustrins tillväxtutsikter, skogsbruket är lönsamt och sysselsätter eller skogarnas ekologiska hållbarhet, inte har förlorat sin betydelse när omvärlden förändrats, snarare tvärtom.

Finlands nationella skogsprogram 2010 har beretts och genomförts i samarbete på bred basis på såväl nationell som regional nivå. Under 2005 sågs de regionala skogsprogrammen över inför tidsperioden 2006-2010. Programmen har börjat genomföras inom ramen för de tillgängliga resurserna. Den största behållningen av programmen är deras budskap från regionerna om vad som är viktigt med tanke på skogssektorns utveckling inför arbetet med att revidera det nationella skogsprogrammet.

Genomförandestrukturerna för programmet möjliggör ett bra samarbete. Processen kan kallas en dialogprocess för hela skogssektorn tack vare sin öppna karaktär och de mångsidiga deltagarna. I det nationella skogsrådet, dess sekretariat och arbetsgrupper samt i de regionala skogsråden ingår företrädare för såväl statsmakten, företagsvärlden, intressentorganisationer samt andra sociala partner, t.ex. miljöskyddsorganisationer. När det nya skogsrådet och dess organ utnämndes 2005 fästes särskild uppmärksamhet vid skogsprogramarbetets sektorövergripande karaktär och kunnandets betydelse vid utvecklingen av skogssektorn. Olika förvaltningsområden, forskningen och användningen av skogarna för rekreatiönsändamål fick större representation i olika organ. De nya sammansättningarna har möjliggjort en ännu mångsidigare diskussion och samordning av åtgärderna än tidigare såväl när det nya programmet planeras som när det gamla programmet genomförs.

Genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 och dess slagkraft följs bl.a. i form av uppföljningsrapporter. I denna uppföljningsrapport för 2005-2006 redogörs för den allmänna utvecklingen i branschen och de åtgärder som vidtagits för att uppnå målen samt resultaten av den utvärdering av programmet som blev klar 2005. Uppföljningsrapporten har beretts av skogsrådets sekretariat och arbetsgruppernas ordförande och sekreterare sedan de hört arbetsgruppernas medlemmar. Rapporten har godkänts av skogsrådet.

Jag riktar ett varmt tack till alla organisationer och enskilda som medverkat i genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 och beredningen av denna uppföljningsrapport för ett värdefullt och väl utfört arbete.

Helsingfors 22.3.2007

Juha Korkeaoja
jord- och skogsbruksminister

Sammanfattning

För skogsindustrins produktion var 2005 ett exceptionellt år till följd av den sju veckor långa arbetsavtalskonflikten inom pappersindustrin. Produktionen av massa, papper och kartong sjönk med 12 % och produktionen av sågvaror med 9 %. År 2006 nådde produktionen av massa, papper och kartong ett nytt rekord till följd av det goda marknadsläget och nya kollektivavtalet. Produktionen av sågvaror stannade på 2005 års nivå p.g.a. svårigheterna med råvaruförsörjningen.

Målet enligt det nationella skogsprogrammet att fördubbla värdet av trävaruindustrins export nås inte. År 2005 minskade värdet av exporter p.g.a. de låga priserna och den minskade exportvolymen, men den förbättrade prisutvecklingen 2006 ökade värdet av exporten till 2,7 miljarder euro. Summan är 56 % av det uppsatta målet. Positivt är ändå att trävaruindustrins inhemska användning har förblivit på hög nivå och att förädlingsgraden hos träprodukter har höjts.

Industrins användning av råvirke krympte till 67,8 miljoner kubikmeter 2005. Minskningen jämfört med föregående år var 9 % och den hänförde sig till inhemskt råvirke, där användningen var 49,9 miljoner kubikmeter. År 2006 ökade industrins virkesanvändning till 54,6 miljoner kubikmeter. Mängderna importerat virke var stora bägge åren p.g.a. det förmånliga priset på importvirke och den ringa inhemska tillgången på vissa virkesslag. År 2005 användes 17,9 miljoner kubikmeter importerat virke och 2006 19,3 miljoner.

Den avverkningsvolym av inhemskt virke på 63–68 miljoner kubikmeter per år som satts som mål i det nationella skogsprogrammet kommer inte att nås utan särskilda åtgärder. Avverkningsvolymen av inhemskt virke var 2005 sammanlagt 58,7 miljoner och 2006 uppskattningsvis 59 miljoner kubikmeter samt i genomsnitt 60,2 miljoner kubikmeter 2000–2006.

Prisutvecklingen på råvirke har varit uppåtgående sedan 2005. Det krympande avverkningsuttaget och avverkningarnas inriktning på massaved har dock minskat rotprisintäkterna från privata skogar. Samtidigt har skogsbrukets reella lönsamhet (nettoresultatet per hektar) sjunkit och stannade på 86 euro 2006.

Sysselsättningen i skogssektorn har utvecklats gynnsammare än vad som uppskattades när det nationella skogsprogrammet utarbetades. År 2005 var antalet sysselsatta 96 100 och 2006 uppskattningsvis 95 000 personer då medeltalet 2000–2006 var 93 000 personer. Det goda sysselsättningsläget baserar sig på att arbetsmängderna inom skogsskötseln har ökat, drivningen av skogsenergivirke har ökat och att sysselsättningen inom trävaruindustrin varit stabil. I fortsättningen innebär tryggheten av tillgången på arbetskraft en utmaning då årsklasserna i arbetsför ålder krymper och skogssektorns omvärld förändras.

Genomförandet av Programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar METSO fortsatte framgångsrikt. Försöken med handel med naturvärden, anbudsförfarande och samarbetsnätverk genomfördes i planerad omfattning liksom också Forststyrelsens markförvärv för skyddsändamål på grundval av anbud. En uppföljning och utvärdering av programmet blev klar i november 2006 och den föregicks av färdigställandet av forskningsrapporten från Forskningsprogrammet för biodiversitet MOSSE (2003–2006) i september 2006. I norra Finland avslutade Forststyrelsen i juni 2006 den s.k. dialogprocessen med skydd av 100 000 hektar skogs- och myrområden som resultat.

I början av 2005 publicerades den nationella strategin för anpassning till klimatförändringen och 2006 inleddes forskningsprogrammet för anpassning till klimatförändringen 2006–2010. Statsrådet överlämnade i november 2005 en energi- och klimatpolitisk redogörelse till riksdagen, där man presenterade riktlinjer för bl.a. en ökad användning av träbaserad energi. I december 2006 fastställde statsrådet riktlinjer enligt vilka Finland tillämpar skogsvårdsåtgärden under den första åtagandeperioden för Kyotoprotokollet till FN:s klimatavtal 2008–2012.

Den långvariga positiva utvecklingen i fråga om skogsvårds- och grundförbättringsåtgärder fick ett avbräck 2005. I synnerhet volymerna av plantskötseln och istandsättningsdikningarna minskade, vilket berodde både på att de reella värdena av stöden enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk sjönk och på återverkningar av det dåliga läget på virkesmarknaden. Den totala användningen av skogsflis har däremot ökat i enlighet med målen i det nationella skogsprogrammet och var 2006 ungefär 3,4 miljoner kubikmeter. Totalreformen av finansieringslagen slutfördes också så att den nya lagen antogs i januari 2007.

Betydelsen av användningen av skogarna för rekreationsändamål har fortsatt att öka och ökningen har stötts med hjälp av bl.a. Fri-luftsforum, genomförandet av VILMAT-programmet och utvecklingen av elektroniska tjänster.

Samarbetet mellan FoU-verksamheten och utbildningen intensifierades. Statsrådets principbeslut om strukturell utveckling av det offentliga forskningssystemet, det finländska skogsklustrets forskningsstrategi, skogsklustrets koncentration av spetskompetens och kompetenscentra är exempel på fattade linjebeslut. Tillgången på yrkesskicklig arbetskraft blev en allt viktigare fråga.

Det internationella skogssamarbetet fortsatte aktivt i form av såväl multilateralt samarbete, t.ex. UNFF6, uppföljning av och förberedelser för den europeiska skogsministerkonferensen, verksamhet inom Europeiska unionen, som bilateralt samarbete.

Arbetet med de regionala skogsprogrammen och skogsrådens verksamhet fortsatte att utvecklas positivt. Nya regionala program bereddes under 2005 för perioden 2006–2010. Samarbetet mellan det nationella och de regionala skogsråden intensifierades.

1. Huvudpunkterna i Finlands nationella skogsprogram 2010

Statsrådet godkände Finlands nationella skogsprogram 2010 i mars 1999 och beslutade i november samma år hur programmet skulle genomföras. I maj 1999 tillsatte statsrådet ett skogsråd på bred basis, vars uppgift är att bistå jord- och skogsbruksministeriet i vitt omfattande och principiellt viktiga skogspolitiska frågor, följa genomförandet av skogsprogrammet och lägga fram förslag om utvecklande av programmet som en ekonomiskt, ekologiskt och socialt balanserad helhet. Mandatperioden för det nuvarande skogsrådet med 23 medlemmar som inleddes sitt arbete i juni 2005 varar till augusti 2008.

Målet för skogsprogrammet är att före 2010 åstadkomma en ökning av skogsindustrins användning av inhemskt gagnvirke med 5–10 miljoner kubikmeter per år till 63–68 miljoner kubikmeter per år, fördubbla värdet av trävaruindustrins export till 4,2 miljarder euro på årsnivå samt att öka den årliga användningen av energivird till 5 miljoner kubikmeter. Statsmakten drar tillsammans med företag och företagare försorg om skogsindustrins verksamhetsförutsättningar som t.ex. konkurrenskraftiga energipriser, vägnätets skick samt de teknologi- och utvecklingsprogram som behövs för utvecklingen av trävaruindustrin och träenergin.

En ökning av avverkningsuttaget av gagnvirke kräver enligt skogsprogrammet att totalinvesteringarna i skogsvård och skogsförbättring höjs till ca 250 miljoner euro per år. Skogsägarna andel av ökningen är 67 miljoner euro medan staten och EU står för ca 17 miljoner euro. Staten satsar speciellt på skogsbruksplanering och rådgivning samt utbildning för skogsägarna. Produktionsökningen förbättrar sysselsättningsläget inom skogsbruket och skogsindustrin med 10 000–15 000 årsverken, men den ökade produktiviteten uppskattas i programmet ändå att medföra en sysselsättningsnedgång inom skogssektorn från 95 000 till 80 000 årsverken fram till 2010.

Skogarnas ekologiska hållbarhet tryggas genom fortsatt utveckling av miljövärden i ekonomiskogarna utgående från skogsbrukets miljöprogram, som jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet fastställde gemensamt 1994, och uppföljning av detta. Avsikten är att höja anslagen till vård av skogsnaturen. Skogsbrukets miljöbelastning minskas enligt statsrådets principbeslut om vattenskydd. Fastställa skyddsprogram på privatägda marken genomförs 1996–2007 med ett finansieringsprogram på 600 miljoner euro. Därtill tillsätts en arbetsgrupp med bred representation med uppgift att utgående från forskningsdata utvärdera behovet av skogsskydd och utarbeta ett mål-, finansierings- och handlingsprogram för skogsskyddet som tar hänsyn till ekonomiska och sociala aspekter. Programmet gäller södra Finland, västra delarna av Uleåborgs län och sydvästra Lappland.

Ökningen av skogsvårdsarbeten fokuseras främst på vård av ungskog, där det årliga målet ökar från 150 000 hektar till 250 000 hektar, och istandsättningsdikning, där det årliga målet ökar från 75 000 hektar till 110 000 hektar. I fråga om skogsbilvägar flyttas tyngdpunkten från vägbyggen till grundliga reparationer av redan existerande vägar. Uppföljningen av skogs- och miljövärden och uppkomsten av drivningsskador utvecklas.

Hänsyn tas till mångbruk av skogarna, bl.a. jakt, renskötsel, bär- och svampplockning, landskaps- och kulturvärden, friluftaktiviteter och turism. Dessa beaktas och främjas i anslutning till användningen och skyddet av skogar.

Ett mål för det nationella skogsprogrammet är att stimulera skogskunnande och innovationer inom skogsbranschen genom att utveckla forskningen, praktiska tillämpningar av forskningsresultaten och utbildningen. Interaktionen mellan producenter och konsumenter av information underlättas genom att ett innovationsforum för skogsbranschen inrättas. Finlands intressen bevakas och ett hållbart skogsbruk främjas genom aktiv internationell skogspolitik, internationellt samarbete inom skogsforskning och utbildning samt genom spridning av information om skogs- och miljöfrågor.

2. Halvtidsutvärderingen av Finlands nationella skogsprogram 2010

Våren 2005 gjorde JP Management Consulting (Europe) Oy på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet en halvtidsutvärdering av Finlands nationella skogsprogram¹. Syftet med utvärderingen var att fastställa i vilken mån målen för skogsprogrammet hade uppnåtts och utreda hur väl programmet följer de europeiska principer som fastställts för de nationella skogsprogrammen. Dessutom var syftet att bestämma eventuella utvecklingsbehov samt ge rekommendationer för en vidareutveckling av programmet. De valda åtgärderna och metodurvalets tillräcklighet bedöms i fråga om varje huvudmål, och dessutom presenteras utvecklingsförslag i fråga om själva målet, de valda åtgärderna, genomförandet av uppföljningen och nödvändiga tilläggsutredningar.

Vid halvtidsutvärderingen kunde man lägga märke till betydande framsteg i uppnåendet av målen för det nationella skogsprogrammet. Det konstaterades emellertid att de flesta målområdena också omfattar sektorer där det föreföll osäkert huruvida målen för 2005 uppnås. Utvärderarna ansåg att de viktigaste orsakerna till detta var de förändringar som ägt rum i omvärlden och marknadsförhållandena och som lett till att skogsprogrammets åtgärder har visat sig otillräckliga. Det konstaterades att programmets egentliga mål som anknyter till exempelvis rekreation, skogskunnande och internationell skogspolitik har getts en mycket allmän definition vilket leder till svårigheter att slå fast i vilken mån målen har uppnåtts.

De viktigaste positiva resultaten ansågs vara bl.a. följande:

- Användningen av inhemskt gagnvirke har ökat från 53,4 miljoner kubikmeter i slutet av 1990-talet till 57,0 miljoner kubikmeter 2003. Också den årliga avverkningsvolymen har ökat på motsvarande sätt.
- Användningen av energived har ökat i jämn takt till ca 2,5 miljoner kubikmeter 2004.
- Handlingsprogrammet för skydd av biodiversiteten i södra Finlands skogar 2003–2007 (METSÖ) har startat och betydande summor har investerats i forskning och inventeringar kring skogarnas mångfald.
- Den offentliga finansieringen av skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten har öökats i överensstämmelse med de mål som satts upp för skogsprogrammet.
- Finland har aktivt tagit del i den internationella skogspolitiken och utvecklingssamarbetet.

De viktigaste utmaningarna hänför sig till skogsprogrammets mål som gäller en årlig ökning av exportvärdet av trävaruprodukter liksom en ökad användning av inhemskt gagnvirke. För att målen skall uppnås behövs det enligt utvärderarna ett bredare urval av åtgärder för att tillgången på inhemskt gagnvirke och den finländska skogsindustrins konkurrensläge skall kunna förbättras. När det gäller de ekologiska målen betonades i utvärderingen genomförandet av naturskyddsprogram och effektivare naturskydd i södra Finland samt behoven av att minska kväveurlakningen. När det gäller skogsvårdsåtgärder kräver t.ex. förstagallringarna och istandsättningsdikningen uppmärksamhet. Man ansåg också att ytterligare satsningar behövs för att främja rekreation och naturturism. I tabell 1 ges ett sammandrag av resultaten av halvtidsutvärderingen.

¹ Kansallisen metsäohjelman väliarviointi. Loppuraportti. 2005. Maa- ja metsätalousministeriö, MMM:n julkaisuja 5/2005.

Tabell 1. Uppnåendet av målen i det nationella skogsprogrammet samt de viktigaste utmaningarna ¹

Mål	Uppnådda mål efter halva programtiden	De viktigaste utmaningarna
1. Skogsindustrins tillväxtutsikter	Användning av inhemskt gagnvirke*	Export av produkter från skogsindustrin, virkesanvändningens utveckling på kort sikt
2. Skogsbruket är lönsamt och sysselsätter	Energived, årlig avverkningsvolym*)	Avverkningsvolymernas utveckling på kort sikt
3. Den ekologiska hållbarheten tryggas	Programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar 2003–2007 (METSÖ), finansiering av forskning och inventeringar	Genomförande av naturskyddsprogram, kväveurlakning, beslut om eventuellt naturskyddsprogram för södra Finland
4. Skogarna vårdas väl	Skogsgödsling, reparation av skogsvägar, vård av ungskog, statligt stöd	Förstagallringar, istandsättningsdikning
5. Skogarna erbjuder rekreation och naturprodukter	Beaktande av mångbruk av skog	Fastställande av ansvarsområden, tryggande av nödvändig finansiering för att stöda användningen för rekreationsändamål, breddad information
6. Allt bättre skogligt kunskande	Famtidsforum för skogsbranschen	Mångsidigare och mera övergripande utbildning och forskning, internationell kommunikation, forskning med fokus på framtiden
7. Finland deltar aktivt i den internationella skogspolitiken	Aktivt deltagande och samarbete internationellt, inom EU och bilateralt	Medel för utvecklingssamarbete

*) Användningen av inhemskt gagnvirke och de årliga avverkningsvolymerna har ökat i överensstämmelse med målen då man jämför dagens nivå med medeltalet för 1995–1999. Avverkningsvolymen och användningen av inhemskt gagnvirke har dock inte ökat efter 1999 under perioden för skogsprogrammet.

Det konstaterades att den egentliga programprocessen för det nationella skogsprogrammet fungerar. Det ansågs att det nationella skogsprogrammet styr de regionala skogsprogrammen relativt väl och de regionala skogsprogrammen har lyckats med att fullfölja målen i det nationella skogsprogrammet. Utvecklingsbehov ansågs föreligga när det gäller skogsprogrammets möjligheter att påskynda genomförandet av de åtgärdsförslag som anges i uppföljningsrapporterna. Skogsprogrammet konstaterades också ha begränsade möjligheter att inverka på industrins aktörer. Skogsprogrammet har gynnat samarbetet mellan ministerierna när det gäller frågor som anknyter till skogssektorn. Genomförandet av de regionala skogsprogrammen har också tydligt främjat samarbetet mellan de intressentgrupper som medverkar i de regionala utvecklingsprocesserna. Utvärderingen visar också att det nationella skogsprogrammet på

såväl nationell som regional nivå följer de europeiska principer som reglerar nationella skogsprogram. En enkät till intressentgrupperna som ingick i utvärderingen ger vid handen att det nationella skogsprogrammet har främjat delaktighet, samarbete och partnerskap samt kompetens, beaktandet av en ekosystemansats samt att skogsprogrammet, den nationella lagstiftningen och de nationella direktiven är enhetliga. De viktigaste utvecklingsbehoven hör samman med skapandet av mekanismer för konflikthantering, det nationella skogsprogrammets möjligheter att påverka andra sektors strategier och resursfördelning, förstärkande av aktörernas åtagande på lång sikt och utvecklandet av informationshanteringen, där som exempel nämns användning av uppföljningsinformation och ökad kännedom om skogsfrågor.

² Kansallisen metsäohjelman väliarviointi. Loppuraportti. 2005. Maa- ja metsätalousministeriö, MMM:n julkaisuja 5/2005.

3. Utfallet i fråga om målen och åtgärderna i Finlands nationella skogsprogram 2010 åren 2005–2006

3.1. Skogsindustrins tillväxtutsikter

Målet med Finlands nationella skogsprogram 2010 är att i Finland bevara konkurrenskraftiga verksamhetsförutsättningar för skogsindustrin så att industrins användning av inhemskt råvirke på årsnivå ökar med 5–10 miljoner kubikmeter fram till 2010. Det nationella skogsprogrammet syftar också till att fördubbla exportvärdet av trävaruprodukter fram till 2010.

3.1.1. Utvecklingen av skogsindustrins produktion

Driftstoppen till följd av den sju veckor långa arbetsavtalskonflikten inom pappersindustrin 2005 avspeglades i produktionsutvecklingen för hela branschen (figur 1). Produktionen av papper och kartong sjönk från rekordnivån 2004 till 12,4 miljoner ton (-12 %) och massaproduktionen till 11,1 miljoner ton (-12 %).

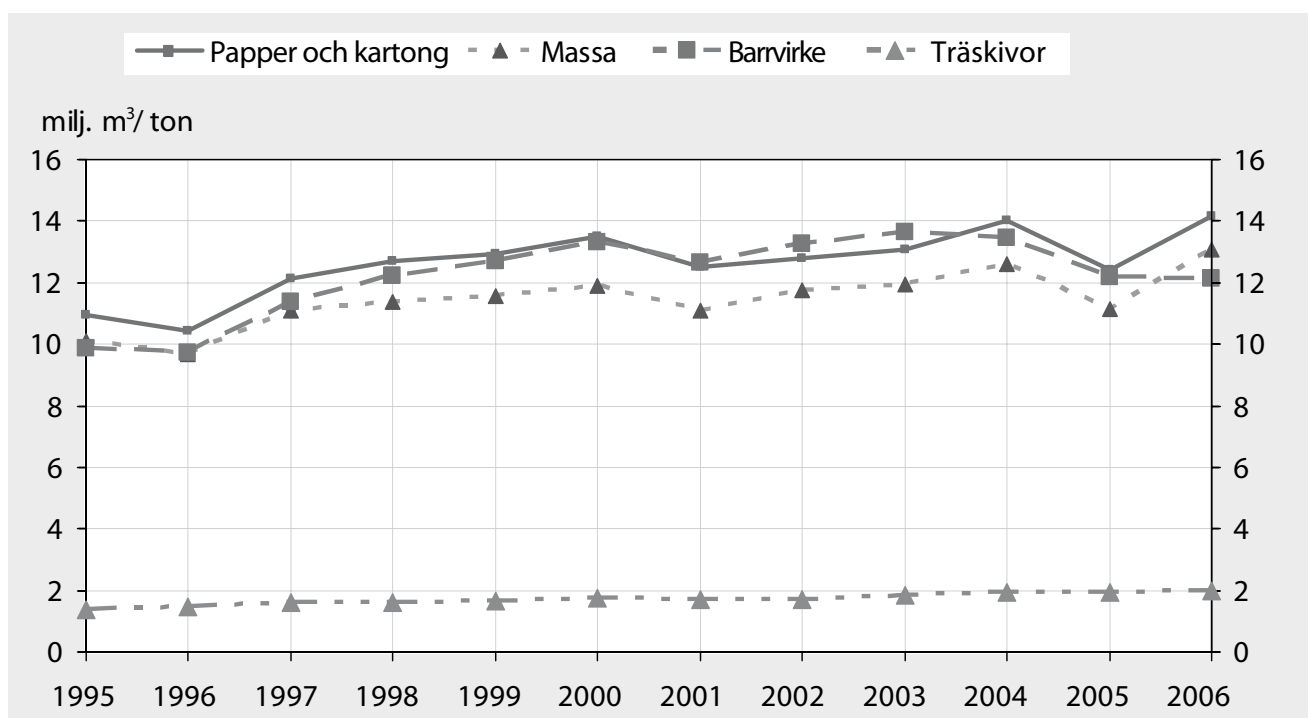
Produktionen av sågvaror av barrvirke sjönk till 12,2 miljoner kubikmeter (-9 %) 2005. Produktionen sjönk eftersom flisleveranserna från sågarna till cellulosafabrikerna avstannade. Dess-

utom lades sågningskapacitet med dålig lönsamhet ner, vilket bidrog till att minska produktionsvolymerna. Produktionen av träskivor sjönk till 1,9 miljoner kubikmeter (-2 %).

År 2006 steg pappersindustrins produktion till nytt rekord efter den nedgång som förorsakades av arbetskonflikten 2005. Bland annat det nya kollektivavtalet och den förbättrade efterfrågan på produkterna gjorde det möjligt att öka kapacitetsutnyttjandet. Produktionen av papper och kartong steg till 14,1 miljoner ton (+14 %). Massaproduktionen steg till 13 miljoner ton (+17 %). Av detta var den kemiska massans, dvs. cellulosans andel nästan 8 miljoner ton.

År 2006 producerades 12,1 miljoner kubikmeter sågvaror, dvs. produktionsvolymen stannade på föregående års nivå trots den goda efterfrågeutvecklingen. Det var svårt att få tag på råmaterial eftersom det rådde lugn på virkesmarknaden i början av året och det dåliga väglaget drog ut under hösten. Utan problemen med råvaruförsörjningen skulle det enligt uppskattning ha producerats 0,5–1,0 miljoner kubikmeter mera sågvaror. Också sågningskapaciteten krympte till följd av att några anläggningar stängdes. Produktionen av träskivor ökade med fyra % jämfört med året innan.

Bruttovärdet av skogsindustrins produktion i Finland var ca 18,5 miljarder euro 2005, varav en tredjedel härrörde från trävaruindustrins produkter och två tredjedelar från massa- och pappersindustrins produkter. År 2006 var bruttovärdet av produktionen ca 21 miljarder euro, dvs. ca 14 % mera än 2005.

Figur 1. Skogsindustrins produktion i Finland 1990 - 2006. Skogsindustrin rf:s medlemsorganisationer.

I och med att produktionen minskade sjönk exporten av skogsindustrins produkter 11 % 2005. Exportpriserna höll sig på ungefär samma nivå som året innan. När volymerna minskade sjönk värdet av skogsindustrins export ca 11 % och var ca 10,5 miljarder euro.

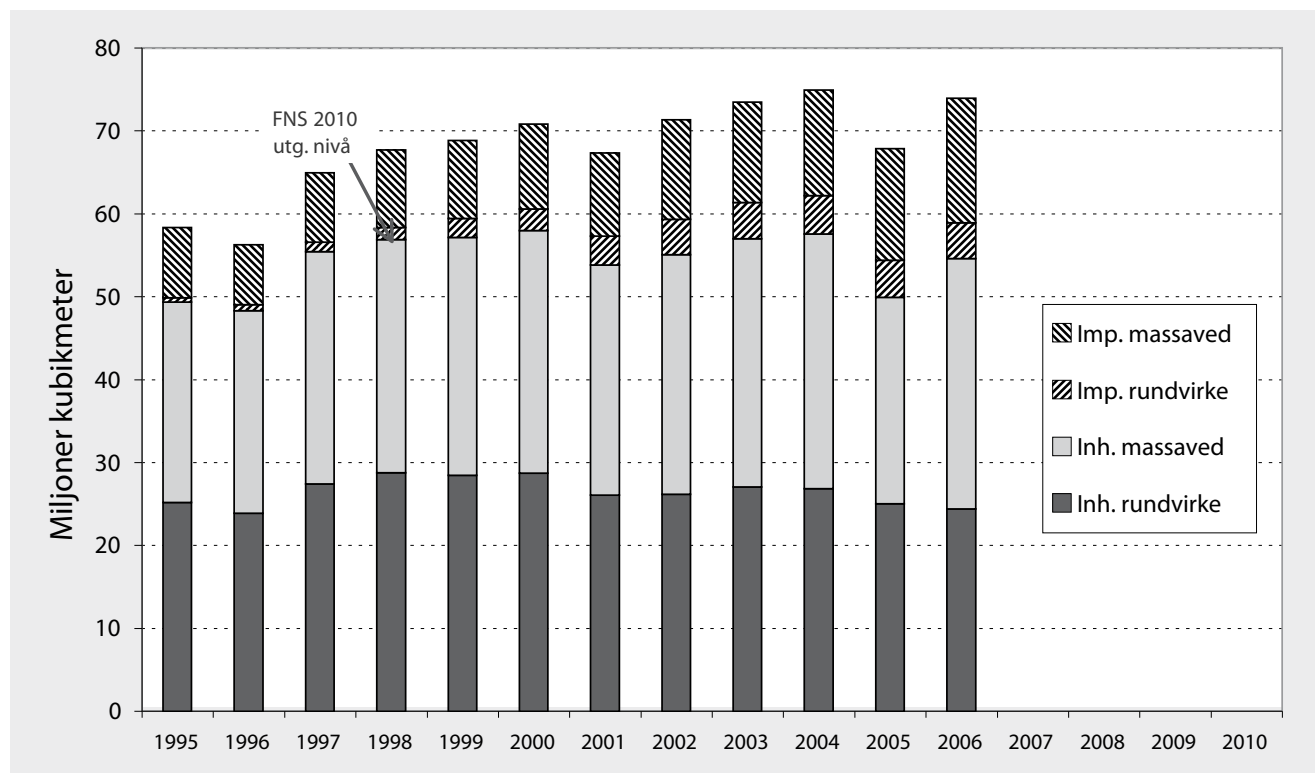
År 2006 ökade exporten kraftigt, ca 14 %. Exportpriserna på produkterna steg något, i medeltal drygt ett par procent. Den positiva utvecklingen ökade skogsindustrins exportinkomster till drygt 12 miljarder euro, dvs. 17 % mera än året innan. Skogsindustrins andel av värdet av Finlands hela varuexport var 20 %.

3.1.2. Användningen av inhemskt virke

Skogsindustrin använde 2005 sammanlagt 67,8 miljoner kubikmeter råvirke (figur 2). Jämfört med föregående år minskade användningen med 9 %, dvs. 7,1 miljoner kubikmeter. Den minskade användningen riktade sig mot inhemskt råvirke, där användningen 2005 uppgick till sammanlagt 49,9 miljoner kubikmeter. Föregående år uppgick användningen av inhemskt virke till 57,5 miljoner kubikmeter. Den viktigaste orsaken till att massa- och pappersindustrins virkesanvändning minskade var produktionsstoppet i maj och juni 2005 till följd av arbetskonflikten. Sågindustrins virkesanvändning minskade p.g.a. överutbudet på sågvaror på den europeiska marknaden och av ovan nämnda produktionsstopp, då efterfrågan på sågflis minskade. Också nedläggningen av olönsam sågningskapacitet bidrog till att minska användningen av inhemskt virke.

År 2006 steg virkesanvändningen nästan till samma nivå som 2004 efter nedgången föregående år. Skogsindustrin använde 73,9 miljoner kubikmeter råvirke (figur 2). Användningen av inhemskt virke uppgick till 54,6 och användningen av importvirke till 19,3 miljoner kubikmeter. Efterfrågan på virke ökade i synnerhet för att massa- och pappersindustrins produktion steg till en rekordhög nivå. I början av året var det svårt att få tag på inhemskt råmaterial eftersom det rådde lugn på virkesmarknaden. Det exceptionellt långvariga höstmenföret i slutet av året försvårade virkesleveranserna. Enligt uppskattningar förblev ungefär 1–2 miljoner kubikmeter inhemskt rundvirke outnyttjat inom sågindustrin på grund av ovan nämnda problem med virkesförsörjningen.

Användningen av inhemskt virke har under skogsprogramperioden (1999–2006) varit i medeltal 55,4 miljoner kubikmeter. Såsom framgår av figur 2 har målet att öka användning av inhemskt virke med 5–10 miljoner kubikmeter inte nåtts. Målsättningen i Finlands nationella skogsprogram 2010 baserade sig på antagandet att efterfrågan på slutprodukter ökar och att produktionskapaciteten utökas. Industrins virkesbehov har ökat i uppskattad takt men efterfrågan har i högre grad än uppskattat riktat sig till importvirke. De större importvolymerna har berott på att priset på importvirke varit konkurrenskraftigt jämfört med inhemskt råvirke och på att alla virkesslag inte har kunnat fås i tillräckliga mängder i hemlandet. År 2005 användes 17,9 miljoner kubikmeter importvirke och 2006 var användningen 19,3 miljoner kubikmeter.

Figur 2. Industrins virkesanvändning 1995–2006, källa: Skogsindustrin rf.

3.1.3. Utvecklingen av och åtgärder för att främja trävaruindustrins export

År 2005 var värdet av trävaruindustrins export 2,6 miljarder euro, vilket var 4 % mindre än 2004. I synnerhet exporten av sågvaror minskade 7 % och priserna höll sig på en låg nivå. Prisnivån började förbättras under det senare halvåret, men trots det stannade värdet av exporten på en lägre nivå än året innan.

År 2006 steg värdet av trävaruindustrins export 11 % till nivån 2,7 miljarder euro. I synnerhet efterfrågan på sågvaror ökade på den europeiska och nordafrikanska marknaden och priserna per enhet steg kraftigt.

En fördubbling av värdet av trävaruindustrins export är en synnerligen utmanande uppgift, och det tycks inte vara realistiskt att genomföra den före 2010. Värdet av exporten av förädlade produkter ökar dock sannolikt. Användningen av trävaruindustrins produkter fördubblades i vårt land under 1990-talet och steg till 5 miljoner kubikmeter, dvs. ungefär en kubikmeter per invånare, och på den nivån har användningen hållit sig sedan 2000. En större andel än tidigare av den inhemska användningen har bestått av förädlade produkter.

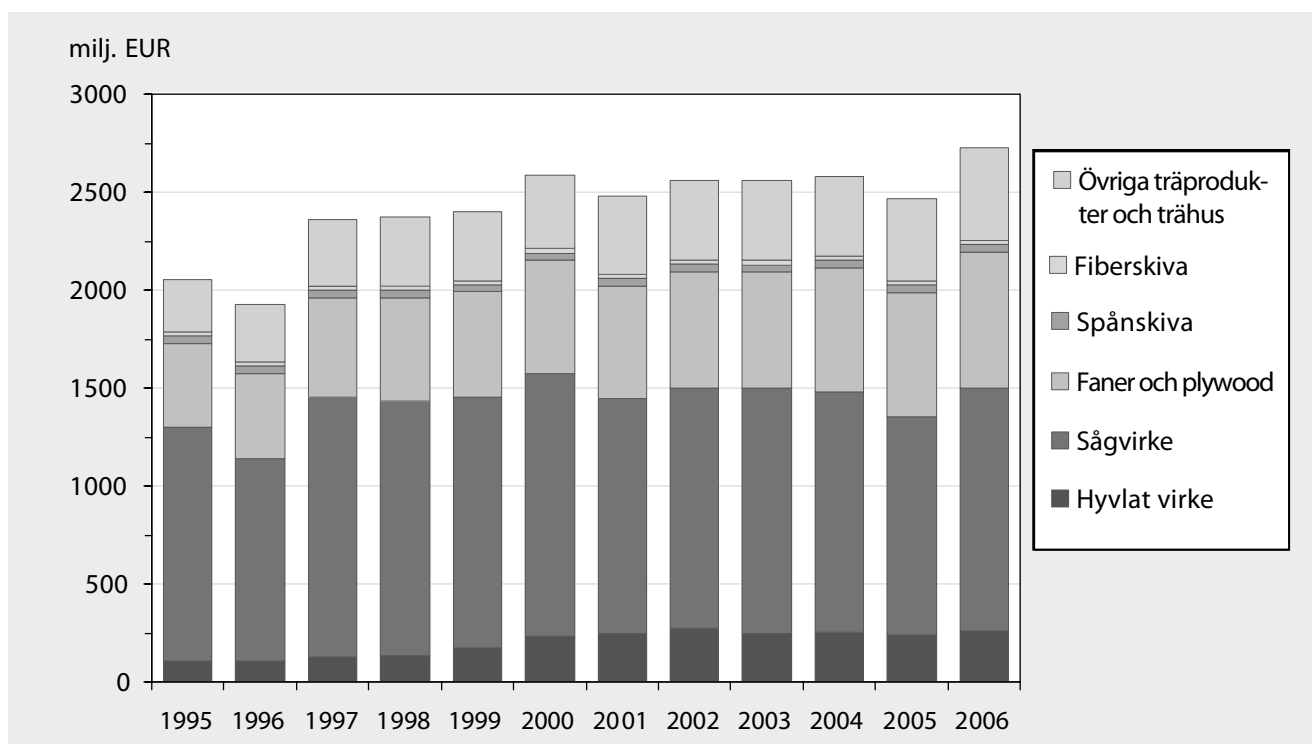
Statsrådet fattade 17.3.2005 ett principbeslut om främjande av användningen av trä och byggandet i trä. I principbeslutet ingår ett näringspolitiskt program för träindustrin 2004–2010 och ett program för byggande i trä 2004–2010. Avsikten är att fördubbla värdet av trävaruindustrins export fram till 2010. För att

uppnå målet behöver branschens små och medelstora företag stöd bl.a. vid utvecklandet av affärsverksamhetsmodeller och utökande av exporten.

Av staten understödda utvecklingsprojekt i trävarubranschen är bl.a. kvalitetsprogrammet TräFinland, Träproduktbranschens kompetenscentrum och det finsk-svenska forskningsprogrammet Wood Material Science samt det EU-finansierade nätverksprogrammet WoodWisdomNet, som producerar och förmedlar forskningsrön för skogsbrukets och skogsindustrins behov.

Tyngdpunkten vid genomförandet av det näringspolitiska programmet för träindustrin ligger på specialisering, höjning av produkternas förädlingsvärde, förbättrande av affärsverksamhetskunnandet samt virkesanvändningens acceptabilitet. Tyngdpunkten i användningen av träprodukter har förskjutits från hemlandet till exportmarknaden. Genomförandet av programmet för främjande av byggande i trä har fortsatt på bred basis i samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn. Målet för programmet är att skapa förutsättningar för att en internationellt sett konkurrenskraftig trävaruindustri har framgång och växer i Finland.

Statsrådet fattade i december 2006 beslut om vilka kompetenscentra som skall ingå i programmet för kompetenscentra 2007–2013. Träbyggandet främjas som en del av Boendets kompetenskluster. Temat "Building with wood- living with wood" är ett av klustrets spetsprojekt (se kapitel 3.6.1).

Figur 3. Det nominella värdet av trävaruindustrins export enligt produktgrupp åren 1992–2006p, källa: Tullstyrelsen, Skogsindustrin rf.

3.1.4. Övriga verksamhetsförutsättningar för skogsindustrin

Energi

Tillgången på energi till konkurrenskraftigt pris är en viktig strategisk fråga för skogsindustrin. Skogsindustrin använder ca 30 % av all el i Finland. Tillräcklig och tryggad tillgång till energi uppmuntrar till investeringar i hemlandet.

De senaste åren har självförsörjning i fråga om energi, bioenergi, leveranssäkerhet och utsläppshandel fått en framträdande plats vid sidan av tillgången på energi. Klimatpolitikens inverkan har förstärkts. År 2005 infördes utsläppshandel med koldioxid, vilket har medfört kraftiga variationer i energipriset. Utsläppshandeln inverkar också på torvens ställning och användning som energikälla. Ändringarna i användningen av torv återspeglar sig åter i användningen av trä som bränsle (Skogsenergi se kapitel 3.2.3).

Trafiknätets skick

Med tanke på verksamhetsförutsättningarna är det viktigt att trafikpolitiken är långsiktig och förutsägbar. Skogsindustrins behov av alla trafiknät i Finland i hela deras omfattning. Vid transporterna av råmaterial och skogsbrukets transporter accentueras det lägre nätverkets skick. Trafikledernas skick har försämrats ytterligare under 2005–2006. Statens finansiering har släpat efter i förhållande till behoven med ungefär 300–400 miljoner euro per år.

Det dåliga väglaget förstärker säsongvariationerna i virkesleveranserna och medför avsevärda extra kostnader på ca 100 miljoner euro per år. År 2005 minskade produktionsstoppen inom industrin drivningen och transporterna under det dåliga väglaget på våren. År 2006 ledde det exceptionellt kraftiga och sena höstmenföret till omfattande viktbegränsningar på grusvägarna och försvårade i synnerhet sågarnas virkesförsörjning. Sågindustrins produktion stannade på en lägre nivå än normalt på grund av råvarubristen.

Skogscertifiering

Skogscertifieringen är i princip en marknadsstyrd verksamhet. När det gäller offentlig upphandling tar emellertid också myndigheterna ställning till skogscertifieringen. När det gäller offentlig upphandling i Storbritannien konstaterades virke från skogar som är certifierade i enlighet med både PEFC- och FSC-

systemen komma från lagligt avverkat och hållbart skötta skogar. Kerhout-systemet som används i Holland har godkänt nya kriterier för FFCS-certifiering i överensstämmelse med sina förnyade krav. Vid handels- och industriministeriet har man börjat bereda principer för offentlig upphandling i Finland.

Finlands FSC-standard godkändes (ackrediterades) villkorligt 7.6.2006. Ackrediteringsvillkoren skall uppfyllas före 7.6.2007 och arbetet pågår som bäst

3.2. Skogsbruket är lönsamt och sysselsätter

Målet med Finlands nationella skogsprogram 2010 är att öka det årliga avverkningsuttaget av gagnvirke till 63–68 miljoner kubikmeter fram till 2010 samtidigt som skötseln av skogarna och miljövården inom skogsbruket håller den höga nivån. Målet är också att öka den årliga användningen av energived med fem miljoner kubikmeter.

3.2.1. Skogsbrukets lönsamhet

Skogsindustrins årliga användning av råvirke ökade 1999–2004 från ca 69 miljoner kubikmeter till nästan 75 miljoner kubikmeter (tabell 2). Det årliga avverkningsuttaget, dvs. den mängd råvirke som tagits ur skogarna och i användning, stabiliserades samtidigt på en nivå av ungefär 60–61 miljoner kubikmeter. År 2005 sjönk skogsindustrins virkesanvändning under 68 miljoner kubikmeter, vilket berodde på att användningen av trä minskade till följd av strejkerna och lockouten inom massa- och pappersindustrin. Minskningen hänförde sig i synnerhet till den inhemska massaveden. Åren 2005–2006 stannade avverkningsuttaget på 59 miljoner kubikmeter. Man har således inte just närmat sig skogsprogramperiodens mål för avverkningsuttaget.

Marknadsavverkningarna av gagnvirke för skogsindustrin sjönk 2005–2006 till ca 53 miljoner kubikmeter. År 2006 stannade marknadsavverkningarna i privatägda skogar på ca 40 miljoner kubikmeter, så mindre privatägda skogar har senast avverkat 1996. Övergångsperioden för skogsskattesystemet gick ut och det minskade virkeshandeln från privatägda skogar i början av 2006. På sommaren blev virkeshandeln åter livligare, men i slutet av året stördes avverkningarna av de rikliga regnen och den ofrusna marken.

Tabell 2. Avverkningar och skogsindustrins virkesanvändning 1999–2006, milj. m³ Källa: Metla

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006p
Avverkningsuttag 1)	60,9	61,5	59,4	60,3	61,1	61,2	58,7	59,0
Marknadsavverkningar	55,3	55,9	53,3	54,2	55,0	55,1	52,6	52,9
Import av rå- och utskottsvirke	13,2	12,9	15,6	16,2	16,6	17,5	21,5	20,7
Skogsindustrins användning av råvirke	68,8	70,8	67,3	71,3	73,5	74,9	67,8	73,9

¹⁾ Avverkningsuttaget är den mängd råvirke som tagits ut från skogen för olika användningsändamål under året. Det består av marknadsvirke som avverkat för industrin och för export, virke som gått till fraktsågning och brännved som använts i småhusfastigheter.

Mängden importerat virke har ökat från ca 13 miljoner kubikmeter 1999 till 21,5 miljoner kubikmeter 2005. År 2006 var mängden importerat virke ungefär en miljon kubikmeter mindre än året innan. Merparten av ökningen har bestått i rundvirke samt flis; massavedens andel var 2005 något över hälften.

Virkesförrådet ökar enligt den tionde riksskogstaxeringen med 97 miljoner kubikmeter per år, varav 94 miljoner kubikmeter finns i ekonomiskogarna. De uthålliga avverkningsmöjligheterna i skogarna är dock klart mindre till följd av att tillväxten är koncentrerad till de unga skogarna. Enligt Skogsforskningsinstitutets beräkningar är de uthålliga avverkningsmöjligheterna 2005–2014 drygt 66 och 2015–2034 drygt 70 miljoner kubikmeter per år. Beräkningarna grundar sig på de skogsvårdsrekommendationer som var i kraft till 31.7.2006.

Priset på råvirke har stigit från och med 2005. Rotpriserna steg speciellt 2006. Eftersom avverkningsuttaget har minskat i de privatägda skogarna och avverkningarna förskjutits till mera massavedsdominerade skogar, har den totala summan av de privata skogsägarnas rotprisintäkter av virkesförsäljningen ändå fortsatt att sjunka 2005 och 2006 (tabell 3). Samtidigt har skogsbrukets reella lönsamhet (nettoresultatet) sjunkit till 86 euro per hektar 2006. Resultatet avser inte skogsbrukets lönsamhet för en skogsägare som aktivt utnyttjar sina skogar utan privatskogsbruket granskas som en helhet. Skogsbrukets lönsamhet och värdeökningar har sjunkit under hela skogsprogramperioden.

Vid halvtidsutvärderingen av det nationella skogsprogrammet 2005 konstaterades att för att främja skogsbrukets lönsamhet och sänka virkesproduktionskostnaderna behövs det mångsidiga skogsvårdsmetoder och mera flexibilitet vid valet av virkesproduktionsstrategier. Vid beredningen av de nya skogsvårdsrekommendationerna som färdigställdes i juni 2006 under Skogsbrukets utvecklingscentral Tapios ledning utgick man från dessa mål. Reformens centrala innehåll är att erbjuda skogsägarna flera alternativ än tidigare för behandlingen av skogarna. I de nya anvisningarna sänktes bl.a. gränsen för förnyelsemognad samt beståndets minimimängd efter beståndsvårdande avverkning. Genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (528/2006) föreskrevs nya minimimängder för det antal träd som skall lämnas kvar vid beståndsvårdande avverkning samt kriterier för den minimidiameter och -ålder som utgör förutsätt-

ning för förnyelseavverkning. Tapios rekommendationer om god skogsvård och jord- och skogsbruksministeriets förordning som anknyter till dem trädde i kraft 1.8.2006. Förbättrande av skogsbrukets privatekonomiska lönsamhet och ett mångsidigare utnyttjande av skogarna än tidigare var också utgångspunkt för programmet "Kestävä perhemetsätalous" ('Hållbart familjeskogsbruk') som Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK publicerade i maj 2006.

Forsknings- och utvecklingsarbete har också bedrivits för att förbättra skogsbrukets lönsamhet. Vid Skogsforskningsinstitutet avslutades i december 2005 ett treårigt projekt, där man testade olika verksamhetsmodeller för att förbättra skogsskötselmetodernas kostnadseffektivitet. Man testade en omorganisering av plantdistributionen och planteringsarbetet, egenkontroll av skogsvårdsarbeten, kvalitetsgaranti för skogsförnyring, marknadsföring av plantbeståndsvårdsservice, fläckhögläggning vid bearbetning av planteringsytor för gran och organisationens interna information. Med hjälp av de nya verksamhetsmodellerna var det möjligt att sänka kostnaderna för skogsservicen och förbättra kvaliteten på arbetet samt arbetstagarnas motivation. En del av de testade verksamhetsmodellerna kan tas i bruk som sådana (Metlas arbetsrapporter 23/2006).

År 2006 avslutades skogsvårdsföreningarnas, skogscentralernas, Skogsforskningsinstitutets och jord- och skogsbruksministeriets uppföljningsprojekt för kvaliteten på skogsyngningen, som inleddes 2002. De positiva erfarenheterna av det utnyttjas när systemet vidareutvecklas och tas i bruk.

Vid Skogsforskningsinstitutet inleddes 2006 ett forsknings- och utvecklingsprogram för skogsvårdens kostnadseffektivitet och kvalitet. Praktiska aktörer deltar i genomförandet av programmet för att förbättra växelverkan mellan forskning och praktik. Metoden är fallstudier som fungerar som pilotprojekt och modeller för en bredare tillämpning. Till förbättrandet av skogsbrukets lönsamhet hänför sig också det forsknings- och utvecklingsprogram gällande skogsresursinformationssystem och skogsplanering som inleddes vid Skogsforskningsinstitutet 2006 och vars mål är att utveckla verksamhetsmodeller för fortlöpande upprätthållande av uppgifter om skogstillgångarna utan att äventyra skogsägarens integritetsskydd, samt program och planerings- och rådgivningsprodukter som hänför sig till dem.

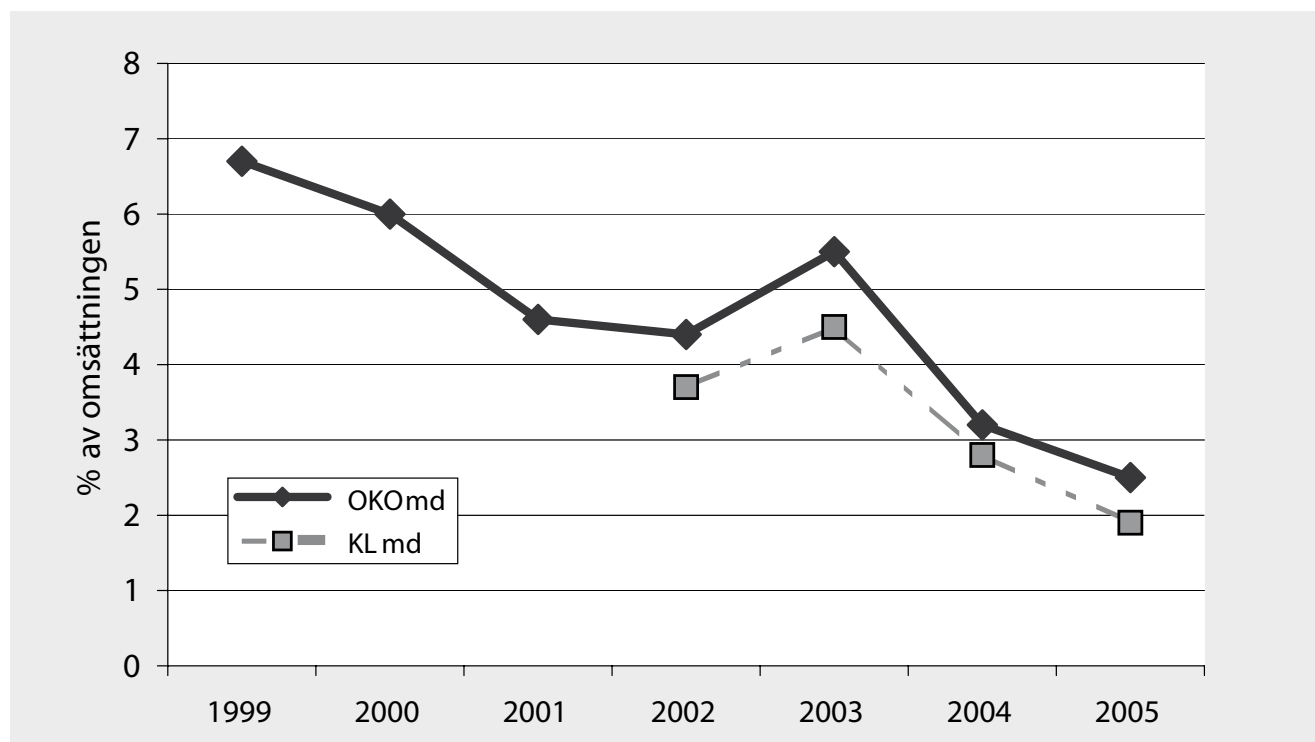
Tabell 3. Skogsbrukets nettorotprisintäkter, nettoresultat och värdeökning 1999-2006 enligt 2006 års priser (partiprisindex), källa: Metla

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006e
Nettorotprisintäkter, mrd. €	1,772	1,783	1,553	1,738	1,642	1,590	1,469	1,450
Det privata skogsbrukets nettoresultat, €/ha	115,2	115,0	99,8	105,9	104,8	101,2	93,7	86,0
Skogsbrukets värdeökning (brutto) mrd. €	2,473	2,599	2,538	2,604	2,558	2,608	2,467	2,509

Skogsforskningsinstitutets bägge forsknings- och utvecklingsprogram skapar en vetenskaplig grund för den koncernprogramverksamhet som sker i samarbete mellan de organisationer i skogsbranschen som lyder under jord- och skogsbruksministeriet (den offentliga sektorns skogskoncern). Jord- och skogsbruksministeriets koncernprogram är ministeriets nya verksamhetsmodell för resultatstyrning för att uppnå de gemensamma mål som är viktigaste med tanke på sektorns slagkraft. Ministeriets medel för gemensam forskning styrs 2007 i huvudsak till koncernprogrammen Kostnadseffektivitet och kvalitet hos skogsvård samt Produktion och nyttjande av aktuell

3.2.2. Arbetskraftssituationen och utbildning

I tabell 4 presenteras de sysselsatta inom hela skogssektorn 1999–2006. I det nationella skogsprogrammet uppskattades att arbetskraften inom skogssektorn skulle minska från 95 000 personer till 80 000 personer fram till 2010. Utvecklingen har varit positivare än vad som förutspåddes i skogsprogrammet. År 2005 uppgick sysselsättningen i skogsbranschen fortfarande till 96 100 årsverken och förhandsuppskattningen för 2006 är 95 000 årsverken, dvs. lika mycket som 1999.

Figur 4. De i skogsbranschen verksamma maskinföretagarnas nettoresultat, källa: OKO branschstatistik och Maskinföretagarnas förbund

Tabell 4. Sysselsättningen inom skogsbruket och -industrin 1999-2006, årsverken, källa: Statistikcentralen och Metla

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006e
Skogsbruket								
Arbetstagare	11 000	11 000	11 000	10 000	10 800	11 200	11 000	11 000
Tjänstemän	7 000	7 000	6 000	6 000	6 300	6 900	7 000	7 000
Företagare och företagarfamiljemedlemmar	9 000	10 000	10 000	9 000	8 600	8 600	9 000	9 000
Skogsbruket sammanlagt	27 000	28 000	27 000	25 000	25 700	26 700	27 000	27 000
Skogsindustrin								
Massa- och pappersindustrin	40 000	38 000	37 000	39 000	36 200	34 000	35 900	36 000
Trävaruindustrin	32 000	34 000	34 000	32 000	31 300	30 900	33 200	32 000
Skogsindustrin sammanlagt	72 000	72 000	71 000	71 000	67 500	64 900	69 100	68 000
Skogssektorn sammanlagt	99 000	100 000	98 000	96 000	93 200	91 600	96 100	95 000

¹⁾ Skogsbruket omfattar också personalen inom skogsförbättring och biltransporter av virke i grupperna arbetstagare och företagare och företagarfamiljemedlemmar.

Sysselsättningen inom skogsbruket har blivit oförändrad under skogsprogramperioden. Till de sysselsatta inom skogsbruket räknas de som är sysselsatta i drivning, skogsvårds- och grundförbättringsarbeten, biltransporter av virke och annan verksamhet som betjänar skogsbruket. Arbetskraften inom massa- och pappersindustrin är i slutet 2006 ungefär 10 % mindre än 1999. Arbetskraften inom trävaruindustrin har förblivit stabil. Att sysselsättningen inom skogssektorn som helhet har förblivit relativt stabil baserar sig på att skogsvårdsarbetena och iståndsättningsarbetena i ungskog har ökat samt på att mera skogsenergi tas till vara.

I Skogsbrukets Savotta 2010 program för utbildning av arbetskraft enligt skogsbrukets behov 2003–2010, som sågs över 2004, konstaterades att skogsbranschen behöver årligen 800 – 1 300 nya personer i nya uppgifter och för att ersätta avgående arbetskraft. Av arbetstagarbehovet hänför sig enligt programmet ungefär 500 personer till skogsmaskinarbeten, ungefär 300 till biltransporter av virke samt ungefär 150 som skogsarbetare och 150 personer som tjänstemän. På uppdrag av Framtidsforum för skogsbranschen uppskattade JP Management Consulting (Europe) Oy vid årsskiftet 2004/2005 tillgången på arbetskraft inom skogsbruket. Enligt rapporten kommer det årliga arbetskraftsunderskottet att vara 700–1 600 personer fram till 2020.

Andelen skogsarbete som skogsägarna själva utför antas ha krympt under hela skogsprogramperioden. Den egna arbetsinsatsen uppskattades 2002 till sammanlagt ca 5 000 årsverken. Trenden har uppskattats vara att andelen minskar i och med att skogsägarna blir äldre och mera urbaniserade.

Sysselsättning året runt för skogsarbetskraften och maskinparken är ett problem som kräver särskilda åtgärder. När det gäller skogsvårdsarbetena har man utrett möjligheterna att utvidga sommarplanteringarna, och resultaten verkar lovande. Minskningen av skogsbolagens egen skogsarbetskraft har ytterligare spått på utmaningen att trygga arbete året runt. Förändringen innebär nya möjligheter för olika skogsserviceföretag. För att maskinparken skall kunna användas på ett mångsidigare sätt har det utvecklats och testas specialutrustning för skogsmaskinerna, så att de vid sidan av traditionell drivning skall lämpa sig för skogsplantering, plantskötsel och tillvaratagande av energived. Till stöd för utvecklingsarbetet behövs det fortfarande forskning och utveckling av maskiner och utrustning.

För att underlätta matchningen av efterfrågan och utbud på arbetskraft öppnades våren 2006 på webbplatsen www.metsaopetus.fi en tjänst där arbetsgivarna kan lägga ut annonser som lediga arbetsplatser i skogsbranschen.

Vid skogsläroanstalterna i Nyslott, Saarijärvi och Muhos inleddes hösten 2004 ett försök med en treårig grundexamen i bioenergibranschen, till vilken 2005 antogs 30 och 2006 45 stude-

rande. De första ca 30 studerande blir klara våren 2007. Avsikten är att permanenta grundexamen i bioenergibranschen så snart som möjligt.

Utbildning i skogsmaskinbranschen erbjuds i Finland av åtta läroinrättningar. De har dessutom ingått undervisningsavtal med s.k. satellitskolor, så antalet utbildningsplatser i skogsmaskinbranschen har ökat betydligt. Antalet sökande till studier på andra stadiet i skogsmaskinbranschen har förblivit på god nivå. År 2006 inledde 400 studerande skogsmaskinförarstudier och 25 studerande skogsmaskinmontörsstudier. Problemet är dock att ungefär 20 % av dem som börjat studera avbryter sina studier samt i synnerhet att de utexaminerade förarna söker sig till andra uppgifter än utbildningsområdet. Övergången påverkas av lönen, arbetsförhållandena och det ansvarsfyllda arbetet.

För att göra yrkesutbildningen i skogsbranschen mera känd fortsatte kampanjen "Kurvaa metsään" ('Sväng in i skogen'), vilken omfattande TV- och radioreklam samt produktion av material för lärare och branschmässor. Som ett led i kampanjen öppnades webbplatsen www.metsaopetus.fi som presenterar yrkena och utbildningsutbudet på andra stadiet i skogsbranschen.

Färdigheter i anslutning till entreprenörskap behövs i allt högre grad. I samband med den riksomfattande läroplansreformen infördes också entreprenörskap som ett obligatoriskt ämne för alla yrkesinriktade grundexamen. Vid utbildningsstyrelsen har därutöver beretts ett utbildningsprogram för producenter av skogstjänster genom sammanslagning av de tidigare utbildningsprogrammen för skogsarbetare och skogsnaturvårdare. Utbildningen startar hösten 2007.

Antalet nybörjarplatser inom universitets- och yrkeshögskoleutbildningen i skogsbranschen ökade fram till 2004 men började långsamt minska 2005 och 2006. Diskrepansen mellan antalet examina och branschens arbetskraftsbehov syns i form av ökad öppen arbetslöshet, flera dubbelexamina, oöndamålsenlig placering på arbetsmarknaden och allt mera avbrutna studier. Undervisningsministeriet tillsatte 13.11.2006 en arbetsgrupp för att utreda utbildningsbehoven inom skogsklustret och bedöma bl.a. dimensioneringen och strukturen av utbildningen i skogsbranschen (se kapitel 3.6.5).

Den utveckling av ett statistiksystem för arbetsförhållandena i skogsbranschen som skogsrådet fått i uppgift har inte avancerat under programperioden. Det har saknats en klart ansvarig instans för projektet.

3.2.3. Skogsenergi

De senaste åren har låghusfastigheter använt ca 6 miljoner kubikmeter brännved om året. År 2005 använde värme- och kraftverken sammanlagt 13,7 miljoner kubikmeter fasta träbränslen (skogsfliis, bark, sågspån, fliis av trädrester från industrin, retur-

trä, pelletar, briketter m.m.). Detta är 5 % mindre än 2004. Mest minskade användningen av bark och sågspån. Arbetsmarknadskonflikten våren 2005 påverkade resultatet. Under 2000-talets första år ökade användningen av träbränsle i värme- och kraftverken med i medeltal 4,7 % per år.

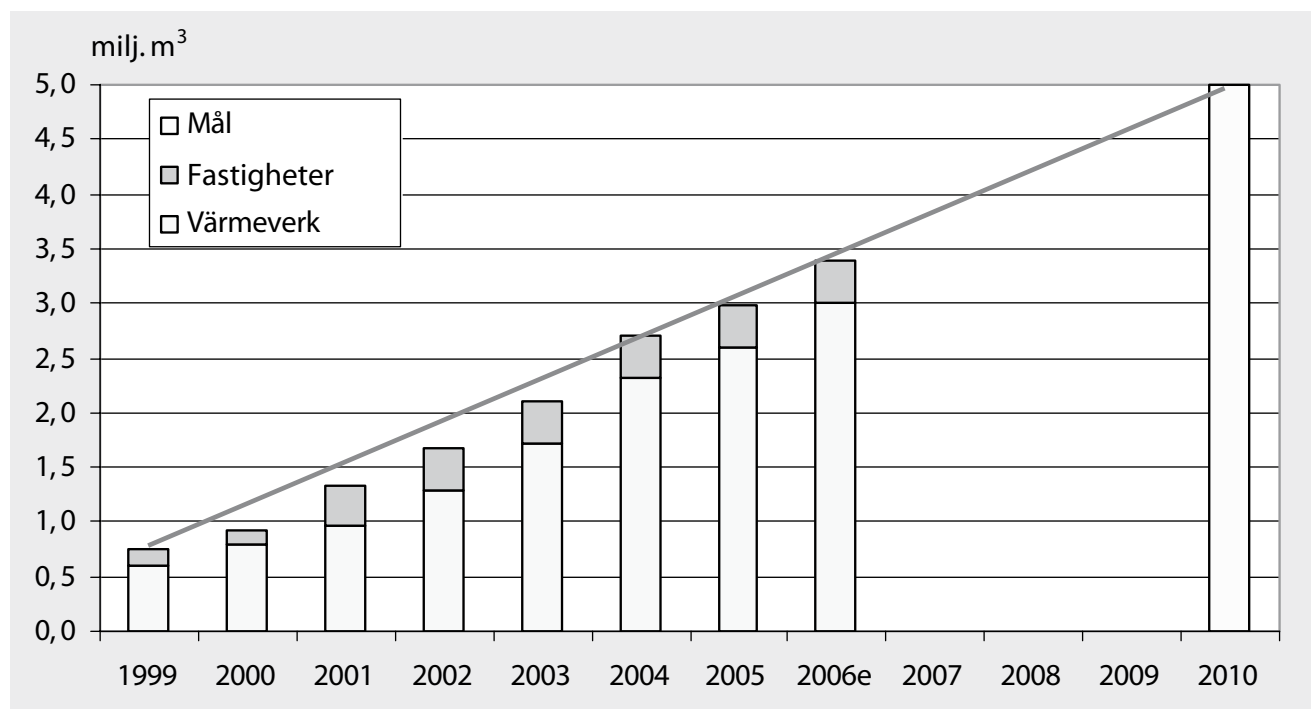
Användningen av skogsflis för energiproduktion har sedan 1999 ökat med i medeltal 26 % om året, och användningen ökar nästan på det sätt som satts som mål i skogsprogrammet (figur 5). År 2005 användes 3,0 miljoner kubikmeter skogsflis i värme- och kraftverk samt i småhusfastigheter. Förhandsuppskattningen för 2006 är 3,4 miljoner kubikmeter. Ursprunget för skogsflisen var 2005 till 57 % gren- och toppmassa, ogallrade slånor 17 %, stubbar och rötter 14 %, grov stamved 7 % och gallrade slånor 4 %. Tillvaratagandet av energived granskas i kapitel 3.4.3.

Utsläppshandeln och prisstegringen på utsläppsrättigheter har ökat träets och annan biomassas konkurrenskraft på energimarknaden, men marknaden behöver utvecklas ytterligare. Åren 2005 och 2006 utvecklade skogsindustrins största virkesleverantörer leveranserna av energived som en del av sina råvirkesleveranser. På marknaden finns dessutom flera aktörer utanför de traditionella virkesleverantörsorganisationerna. Nya organisationer och verksamhetsmodeller för leverans av energivirke samt värmeproduktion håller på att utvecklas. Det håller på att bildas ett marknadspris för energived. På uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet gjorde professor Pentti Hakkila 2006 en expertutredning om organiseringen och utvecklandets

av mätningen av energived. Principer för mätningen av skogsenergi har tills vidare inte tagits in i lagstiftningen men målet nämns i Skogssektorns framtidsöversikt.

På uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet utredde Pöyry Forest Industry Consulting Oy kostnadseffektiviteten hos produktionen, tillvaratagandet och användningen av skogsenergi samt stödsystemens inverkan sedan utsläppshandeln kommit igång. Enligt utredningen, som blev klar i augusti 2006, förbättrar stödet enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk för uttag, skogstransport och flisning av energived kännbart lönsamheten hos uttag av småträd. Dessutom främjar det energiproduktionens, skogsbrukets och -industrins verksamhet. Den nytta som stödet för energived genererar fördelar sig på produktionskedjans olika delar. Stödet enligt finansieringslagen är inte en stödform som överlappar EU:s anläggningsvisa utsläppshandel. Stödets inverkan på den totala användningen av småträdsflis har dock varit rätt liten. De olika stödformerna för energived borde enligt utredningen utvecklas tillsammans med mätmetoderna och -praxisen i fråga om energived.

I november 2006 tillsatte jord- och skogsbruksministeriet inom sig en strategiarbetsgrupp för bioenergiproduktionen. Strategiarbetet gäller alla delområden av bioenergisektorn som hör till ministeriets verksamhetsområde, t.ex. produktionen av och åtgärder för att stöda och främja jordbruks- och skogsbaserad bioenergi samt miljö- och hälsokonsekvenser i anslutning till saken.

Figur 5. Den totala användningen av skogsflis 1999–2006 milj. m³, källa: Metla

Sambruket av skogsenergi och torv försvåras av att torv i Europeiska unionen definieras som ett fossilt bränsle och har belagts med en hög koldioxidutsläppskoefficient. Enligt FN:s klimatpanel (IPCC) beslut räknas utsläppen från användningen av torv för energiändamål helt och hållet med i staternas utsläppsbörddor. I Finland färdigställdes i slutet av 2006 ett omfattande torvforskningsprogram, där man granskade torvens växthusgasbalanser utifrån en livscykelstudie. Enligt resultaten kan växthuseffekten minskas genom att torvproduktionen riktas till skogsdikade torvmarker eller torvmarker som är/har varit i jordbruksanvändning, varvid växthuseffekten sjunker betydligt under långa tidsperioder. Växthuseffekten kan ytterligare minskas genom noggrann innsamling av resttorv, förbättrade förbränningstekniker samt nya torvupptagningsmetoder. Produktionen av förnybar bioenergi på områden som frigörs från torvproduktionen minskar växthuseffekten som helhet per producerad energimängd, varvid växthuseffekten skulle vara klart mindre än vid förbränning av stenkol.

Statsrådet överlämnade i november 2005 till riksdagen redogörelsen "Riktlinjer för energi- och klimatpolitiken under den närmaste framtiden – en nationell strategi för verkställandet av Kyotoprotokollet". Skogarnas roll för att förhindra klimatförändringen måste enligt strategin bedömas på flera års sikt. Målet är att främja träbyggandet samt användningen av träprodukter och skogsenergi. Enligt strategin kan användningen av förnybar bioenergi utökas genom energipolitiska åtgärder i första hand i fråga om skogsflis, åkerbiomassa, biogas samt småskalig användning av trä (småved, flis, pelletar). De åtgärder som föreslås i strategin skulle öka denna användning betydligt: från 2003 års nivå med ca 65 % fram till 2015 och med ca 80 % fram till 2025. Särskilt kraftigt ökas enligt strategin användningen av flis av avverkningsavfall, åkerbiomassa, returbränsle och biogas.

I strategin uppskattas anslagsbehovet för uttag och flisning av energived under den s.k. Kyotoperioden 2008 – 2012 till ca 6 miljoner euro om året (se kapitel 3.4.3 Tillvaratagande av skogsenergi). Med hjälp av stödet försöker man styra sådant virke till energiproduktionen som inte kan användas som råvara för industrin och som inte styrs till användning för energiändamål av marknaden. Den teknisk-ekonomiska produktionspotentialen för skogsflis har uppskattats till ca 12 miljoner kubikmeter fast mått per år. Det finns dock betydande regionala skillnader i potentialen för användning och tillvaratagande av skogsflis.

Den totala användningen av förnybar energi påverkas på ett centralt sätt av skogsindustrins utveckling, eftersom biobränslen som är beroende av skogsindustrins produktion utgör största delen av användningen av förnybar energi i Finland. I strategin betonas att den ökade användningen av skogsenergi inte får äventyra skogsindustrins tillgång till råmaterial.

3.3. Den ekologiska hållbarheten tryggas

Målet med Finlands nationella skogsprogram 2010 är att uppnå och upprätthålla en gynnsam skyddsnivå för de organismer och livsmiljöer som finns i skogarna genom att det finns både ett tillräckligt antal skyddsområden och ekonomiskogor som behandlas med beaktande av mångfaldshänsyn.

3.3.1. Tryggande av skogarnas mångfald

Det nationella skogsprogrammets mål och effekter har följts och utvärderats i samband med Finlands nationella handlingsprogram för biologisk diversitet 1997–2005¹. Statsrådet fattade 21.12.2006 ett principbeslut om en strategi för bevarande och hållbart nyttjande av Finlands biologiska mångfald – För naturen – till nytta för människan - 2006–2016. Syftet med strategin är att stoppa utarmningen av den finländska naturens mångfald fram till 2010, stabilisera en gynnsam utveckling under perioden 2010–2016 samt förbereda sig på världsomspännande miljöförändringar som hotar Finlands natur, i synnerhet klimatförändringen fram till 2016.

3.3.2. Genomförande av naturskyddsprogrammen och nätverket Natura 2000

Privata marker som ingår i naturskyddsprogrammen och nätverket Natura 2000 har förverkligats sedan 1996 med hjälp av ett finansieringsprogram som fortsätter ända till 2009. För finansieringen av programmet har reserverats sammanlagt 575 miljoner euro. Hittills har ca 292 000 hektar privata marker börjat omfattas av skyddet. Oförverkligade är fortfarande ca 62 000 hektar och dessutom några områden som man har förberett sig på att förverkliga efter 2009.

År 2006 förverkligades i hela landet sammanlagt 20 781 hektar områden som ingår i naturskyddsprogrammen och nätverket Natura 2000. Tyngdpunkten i skyddsåtgärderna ligger på områden, myrar och strandområden i programmet för skydd av fågelrika sjöar och havsvikar. Skyddsområden enligt naturvårdslagen som förblir i privat ägo inrättades på 13 601 hektar medan staten förvärvade 7 180 hektar. De medel som respektive år stått till förfogande för förverkligandet och den areal som förverkligats presenteras i figur 6.

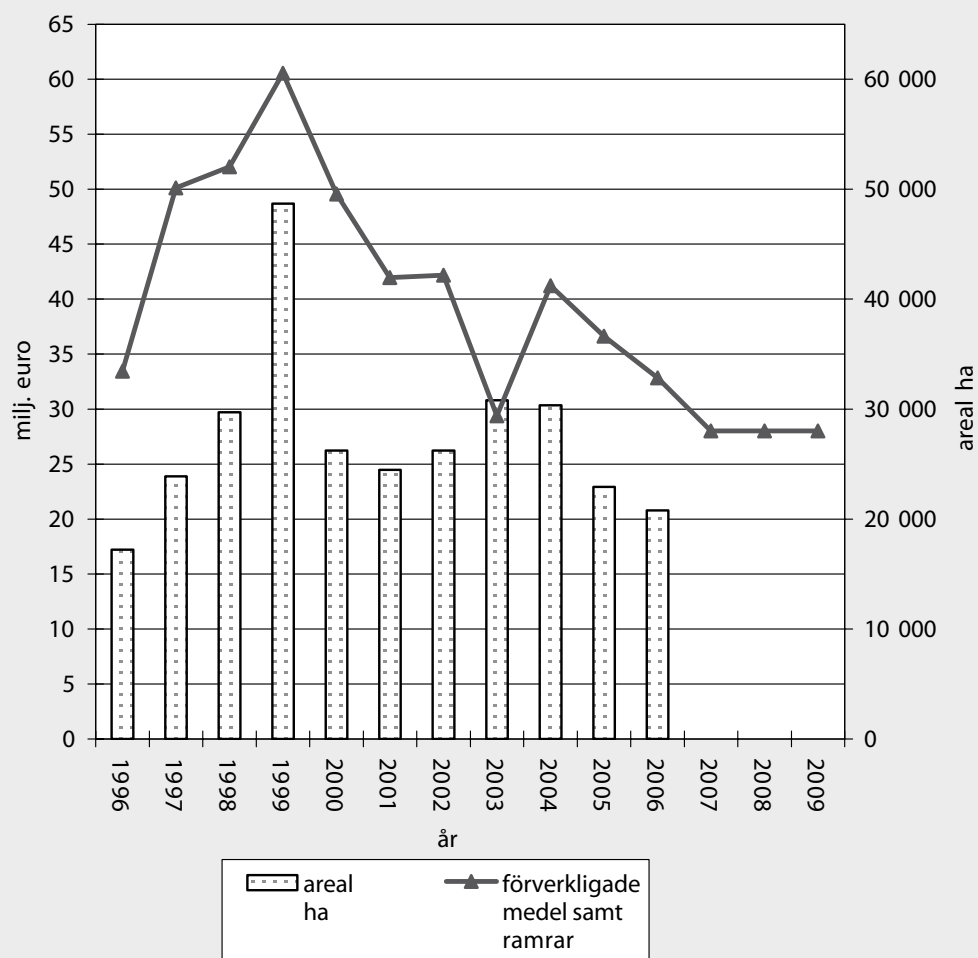
3.3.3. Skogsskyddsstatistik

Skogsforskningsinstitutets Skogsstatistiska informationstjänst började göra upp skyddsområdesstatistik för skogarna 2005. Statistiken stod färdig i december 2005 och uppgifterna publicerades i Metlas skogsinformationstjänst Metinfo i augusti 2006 (tabell 5).

¹ Hildén, M., Auvinen, A.-P. ja Primmer, E. (toim.). 2005. Suomen biodiversiteettiohjelman arviointi. Suomen ympäristö 770.

Förverkligandet av naturskyddsprogram 1999–2009

medel och rammar miljoner euro, areal ha
inkluderar inte s.k. METSO-förverkligande

Figur 6. Förverkligandet av naturskyddsprogram 1996 – 2009, källa: Miljöministeriet

Tabell 5: Skyddade områden och områden i begränsad skogsbruksanvändning 1.1.2005, källa: Metla

Skyddsklass	Skogsbruksmark								Finlands landareal	
	Skogs- och tvinmark						Inalles			
	Skogsmark		Tvinmark		Sammanlagt					
	1 000 ha	%	1 000 ha	%	1 000 ha	%	1 000 ha	%	1 000 ha	%
Landareal (VMI 10, 2004–05)	20 164	100,0	2 769	100,0	22 933	100,0	26 280	100,0	30 414	100,0
Skyddade skogar och skogar i begränsad användning	1 589	7,9	1 292	46,7	2 881	12,6	4 773	18,2	4 773	15,7
Skyddade skogar	1 039	5,2	1 019	36,8	2 058	9,0	3 658	13,9	3 658	12,0
Strikt skyddade skogar	924	4,6	961	34,7	1 885	8,2	3 412	13,0	3 412	11,2
Skyddade skogar där varsam avverkning är möjlig	115	0,6	58	2,1	173	0,8	246	0,9	246	0,8
Områden i begränsad skogsbruksanvändning	550	2,7	273	9,9	823	3,6	1 115	4,2	1 115	3,7
Ekonomiskogar	18 575	92,1	1 477	53,3	20 052	87,4	21 507	81,8	25 641	84,3

Statistiska uppgifter för 2007 (situationen 1.1.2007) insamlas av dataproducenterna under mars 2007 och publiceras i maj både som Metsätilastietiedote och i Metlas skogsinformations-tjänst Metinfo. Statistiken kommer i fortsättningen att publiceras enligt motsvarande tidsplan varje år.

3.3.4. Lägesrapport om programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO)

Försöket med handel med naturvärden som inleddes i Satakunta och som 2004 utvidgades till Egentliga Finland fortsätter till slutet av 2007. För handeln med naturvärden används årligen 0,4 miljoner euro.

METSO:s försöksprojekt med anbudsförfarandet avslutades 2005. De sista skyddsavtalen och affärerna gjordes emellertid under 2006. För försöket med anbudsförfarandet har använts sammanlagt en miljon euro 2004 och 2005. Forststyrelsens naturvårdsprojekt i ekonomiskogar blev klart 2005. Resultatet är att olika typer av livsmiljöer skyddades på 5 000 hektar.

När det gäller försöken med samarbetsnätverksprojekt var 2005 ett livligt år. Ingående av skyddsavtal och vidtagandet av andra skyddsåtgärder fortsatte inom samtliga försöksprojekt även 2006. För projekten med samarbetsnätverk hade reserverats sammanlagt 2 miljoner euro 2004–2006.

Forststyrelsen började köpa mark för naturskyddsområden på basis av markägarnas frivilliga anbud. Projektet har kommit igång bra. Det anslag som reservats för skötsel och underhåll av naturskyddsområden har i statsbudgeten 2004–2007 allokerats till inventeringar och skötsel av privata naturskyddsom-

råden. För ändamålet används årligen 0,55 miljoner euro. Åren 2004–2005 har finansieringen i huvudsak allokerats till insamling av uppgifter om naturskyddsområdenas naturtyper samt bedömning av restaurerings- och vårdbehovet.

Uppföljningen och utvärderingen av METSOs ekologiska, ekonomiska och sociala verkningar fortsatte. Slutrapporten över uppföljningen och utvärderingen av hela programmet färdigställdes i november 2006. För att stöda utvärderingen färdigställdes forskningsrapporten Metson jäljilla ('I Metsos spår') över Forskningsprogrammet för biodiversitet MOSSE (2003–2006) i september 2006. Enligt helhetsutvärderingen av METSO har METSO i regel genomförts i enlighet med principbeslutet, och tilläggsfinansieringen för genomförandet av programmet har i regel utfallit i enlighet med statsrådets principbeslut. METSO lyckades i sitt syfte att skapa en ny verksamhetskultur och ett mångsidigare metodurval för tryggheten av mångfalden. Behovet av ett omfattande och målinriktat åtgärds- och finansieringsprogram som ytterligare tryggar skogarnas mångfald är uppenbart.

Enligt rapporten har man lyckats få värdefulla naturobjekt att omfattas av skyddet på privata marker inom ramen för försöksprojekten, som har varit handel med naturvärden, anbudsförfarande och samarbetsnätverk för mångfald. Restaureringen av skyddsområden har förbättrat förutsättningarna att utveckla mångfalden på de nuvarande skyddsområdena och insamlandet av grunddata om naturskyddsområden har ökat medvetenheten om skyddsområdesnätverkets naturvärden och deras betydelse. Programmet har skapat goda förutsättningar för att på bredare basis utveckla och förverkliga ett fungerande, representativt och effektivt skyddsområdesnätverk samt för att öka mångfalden i ekonomiskogarna. Utvärderingen av programmet

Tabell 6: Frivilliga metoder enligt METSO 2005–2006

Åtgärd i statsrådets principbeslut	METSO-projekt	Medel eller kostnad, EUR	Avtal/objekt, st.	Ha
4	Naturvårdeshandel	2 000 000	121	1 219
5	Anbudsförfarande	1 000 000	33	337
8	Nätverksprojekt	2 000 000		
	Hämeen Metso			
	Keski-Karjalan lehtoverkosto		25	27
	Lohjan seudun MetsäVasu		35	66
	Merestä metsäksi, Norra Österbottens skogscentrals område		25*	213
	Från havets botten till djup skog, Kustens skogscentrals område		16	100
7	Användning av Forststyrelsens inkomster av markförsäljning (2005-)	10 488 427	168	3944
10	Effektivering av Forststyrelsens områdesekologiska planering (FS:s naturvårdsprojekt)	823 000 /år		4 952

har också gett en mängd synpunkter på behoven att förbättra kunskapsunderlaget i anslutning till skogarnas mångfald.

Skogsrådets arbetsgrupp för ekologisk hållbarhet följer med hur utvärderingen framskrider. Ett beslut om fortsatta åtgärder och resurser för tryggheten av skogarnas mångfald fattas i statsrådet samtidigt som beslutet om översyn av Finlands nationella skogsprogram i slutet av 2007. Skogssektorns framtidsöversikt som blev klar i september 2006 drar upp riktlinjer för det kommande åtgärdsprogrammet för mångfalden i skogarna (2008–2016), som siktar på en avsevärd förbättring av tillståndet när det gäller mångfalden och där olika sätt att trygga mångfalden tillämpas på ett mångsidigt sätt.

I bilaga 2 redogörs närmare för genomförandet av METSO-programmet 2005–2006.

3.3.5. Skogslagens särskilt viktiga livsmiljöer samt miljöstödet och avtal

Särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen hade i privata skogar fram till utgången av 2005 iakttagits på sammanlagt 75 746 hektar och fram till utgången av 2006 på 79 413 ha (tabell 7). Av dessa kartlades största delen vid METE-kartläggningen, men

livsmiljöernas omfattning preciseras fortfarande i samband med skogsplaneringen.

Användningen av miljöstöd för skogsbruket har ökat de senaste fem åren. Den areal som omfattas av de miljöstödsavtal som ingåtts 2006 med stöd av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/2006) var 18 634 hektar och de utbetalda miljöstöden steg till över 4 miljoner euro (tabell 8).

Genom miljöstödet ersätts skogsägaren för de merkostnader eller förluster som förorsakas av bevarandet av skogens biologiska mångfald eller en särskilt viktig livsmiljö eller annan naturvård. Skogslagen ålägger att trygga särskilt viktiga livsmiljöer och lagens allmänna syfte är också att bevara skogarnas biologiska mångfald.

3.3.6. Skyddsprocessen för gamla skogar i norra Finland

Inom ramen för dialogprocessen preciserades den områdesekologiska planering som Forststyrelsen utförde 1996–2000. De sammankomster med intressentgrupper som ordnats i landskapen sedan 2004 kopplades också till processen.

Tabell 7. Arealerna (ha) av särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen i privata skogar enligt skogscentral, källa: Tapios årsstatistik 2001–2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kusten	764	1043	1645	1740	1862	1915
Sydvästra Finland	2024	2539	2855	2930	3146	3140
Tavastland-Nyland	1496	1862	2288	2357	2426	2463
Sydöstra Finland	1837	2197	2360	2261	2505	2551
Birkaland	2543	3310	3967	4046	4111	4268
Södra Savolax	4435	5618	7066	7111	6967	7346
Södra Österbotten	2091	2182	2971	2982	2982	3299
Mellersta Finland	1711	2321	2848	3059	3389	3619
Norra Savolax	3047	3686	4148	4507	4781	4932
Norra Karelen	4082	4922	6498	6659	6864	6896
Kajanaland	1898	2324	2759	2905	3187	3311
Norra Österbotten	8343	11406	15012	22504	26948	28664
Lappland	3902	4818	5626	6525	6578	7009
SAMMANLAGT	38173	48228	60043	69583	75746	79413

Tabell 8. Miljöstöd och -avtal 2001–2006, antal och areal, källa: Tapios årsstatistik 2001–2005

	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
Antal gällande avtal, st.	427	722	885	1174	1915	
Den totala arealen av miljöstödsobjekt, ha	2733	5383	6978	9128	12742	18634
Utbetalda stöd, 1000 €/v	1537	1735	1374	2380	3184	4102

*) Uppgifterna för 2006 preciseras under våren i samband med uppgiftsinsamlingen från uppföljningen av de regionala skogsprogrammen.

Under processen samlades WWF, Finlands naturskyddsförbund och Forststyrelsen sammanlagt 74 gånger och det ordnades sammanlagt 5 sammankomster med intressentgrupper på olika håll i norra Finland. Under processen behandlades skyddsvärdena, skyddsbehovet och skyddsmöjligheterna i över 400 potentiellt värdefulla områden med gammal skog. Den sammanlagda arealen av objekten var ca 360 000 hektar, varav andelen växtlig skogsmark var ungefär hälften. Objekten fanns på olika håll i norra Finland från Kajanaland till Enontekis och Enare kommuners södra gräns. Granskningsområdet utsträcktes inte till Enare kommuns område i fjäll Lappland, där skogarnas skyddsnivå sedan förr är hög, och där det samtidigt pågick en särskild process för samordning av skogsbruket och renskötelsen.

Som resultat av dialogprocessen beslutade Forststyrelsen 13.6.2005 att skydda ca 100 000 hektar skog och myrar (55 000 ha produktiv skogsmark). Skyddsbeslutet omfattande bl.a. alla de objekt beträffande vilkas avgränsning man preliminärt hade kommit fram till en gemensam syn under dialogprocessen.

Hösten 2005 erbjöd Forststyrelsen WWF och Finlands naturskyddsförbund möjlighet att vara med och placera in och avgränsa objekten på kartorna. WWF svarade jakande på Forststyrelsens anbud. WWF och Forststyrelsen kom tillsammans med jord- och skogsbruksministeriet överens om att eftersträva ett i naturskyddsbiologiskt hänseende så gott resultat som möjligt vid valet och inplaceringen av objekt. Finlands naturskyddsförbund deltog inte i detta arbete, eftersom man ansåg att alltför många urskogsobjekt fick stå utanför lösningen.

Forststyrelsen nådde samförstånd med WWF Finland om det ursprungliga skyddsprogramområdet för de gamla skogarna i norra Finland, dvs. från gränsen Ule älv – södra Kuhmo norrut till södra Enontekis södra gräns, till de norra delarna av Kittilä, Sodankylä, Savukoski och Salla.

Förutom det ovan avgränsade område granskades skyddssituationen beträffande Skogslapplands sektor av den nordboreala skogsvegetationszonen. Genom sitt beslut utökade Forststyrelsen också antalet skyddsområden i Skogslappland. I området finns fortfarande skog i naturliknande tillstånd inom ekonomiskogsområdet. Samordningen av användningen av områdets naturresurser (skogsbruk, renskötelse, turism, m.m.) görs i samband med Forststyrelsens regionala naturresursplanering och åtgärdsplanering genom deltagande planering.

Forststyrelsen publicerade en lägesrapport om skyddet i Skogslappland i december 2006.

3.3.7. Vattenvård och skogsbruk

Regeringen avlät en proposition med förslag till reform av lagen om finansieringen av hållbart skogsbruk till riksdagen 2006 (RP

177/2006 rd). Lagförslaget om skogsbrukets finansiering innehåller också en bestämmelse om vård av torvmarksskog. I samband med projekt för vård av torvmarksskog föreslås att stöd beviljas bl.a. för vattenvårdsåtgärder som behövs i samband med dessa projekt. Med vattenvårdsåtgärder försöker man förhindra i synnerhet skador som beror på att fasta ämnen kommer i rörelse. Genom ett statsrådsbeslut som hänför sig till lagförslaget är avsikten att föreskriva att skäliga kostnader som föranleds av vattenvårdsåtgärder som ingår i projekt för vård av torvmarksskog kan ersättas helt och hållet av statsstöd. Dessutom kan finansiering för projekt för vård av skogsnatur även i fortsättningen inrikta för att förhindra skador på vattendrag.

Statsrevisorerna har för beredningen av sin berättelse för 2006 begärt en utredning om vattenvårdens ändamålsenlighet och resultat. I det sammanhanget har man utrett hur mycket pengar de enskilda skogscentralerna använder för vattenvårdsåtgärder varje år. Den totala användningen uppgår till ca 2,943 miljoner euro per år, varav statens finansieringsandel är 2,136 miljoner euro, markägarnas 0,757 miljoner euro och övrigas 40 000 euro.

Statsrådet har fattat ett principbeslut (23.11.2006) om riktlinjer för vattenskydd fram till år 2015. I riktlinjerna fastställs de nationella målen för vattenvården fram till 2015 i syfte att skydda insjöarna, Finlands kustvatten och grundvattnet. För skogsbrukets del betonas god förhandsplanering av skogsbruksåtgärder, i vilken ingår användning av tillräckliga skyddszoner och zoner där vattnet kan infiltreras vid alla vattendrag särskilt för att minska erosionen. Skyddet av småvatten måste effektiviseras. Skogsbruksplaneringen måste utvecklas för att förhindra att vattennaturens tillstånd försämrats.

3.3.8. Skogarnas kolsänkeeffekt och klimatfrågor

Statsrådet fastställde i december 2006 riktlinjer enligt vilka Finland tillämpar skogsvårdsåtgärden under den första åtagandeperioden för Kyotoprotokollet till FN:s klimatavtal 2008 – 2012. Genom att mera koldioxid binds i skogarna kan man eventuellt underlätta Finlands utsläppsåtagande med högst ca 0,6 miljoner ton koldioxid per år. Den nya riktlinjen grundar sig på riktlinjen grundar sig på Skogsforskningsinstitutets och MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsökonomis uppdaterade uppskattningar av utsläppen på grund av skogsförstörelse samt de kommande växthusgasbalanserna för skogarna och markanvändningen i Finland. I enlighet med riktlinjen sätts det inga gränser för bedrivande av hållbart skogsbruk, virkesförsäljning samt leverans av trä och annan biomassa på grund av klimatpolitiken. I fortsättningen utreds och bereds åtgärder med vilka man på lång sikt kan säkerställa kolsänkepotentialen i Finlands skogar. Dessutom säkerställs resurser för en uppskattning av växthusgaserna i skogarna samt för beredningen av en politik för framtida sänkor.

I början av 2005 publicerades en nationell strategi för anpassning till klimatförändringen, som är en del av den nationella energi- och klimatstrategin. Inom ramen för anpassningsstrategin presenteras uppskattningar om vår nuvarande förmåga att anpassa oss till klimatförändringen och utformas åtgärder genom vilka anpassningen kan förbättras. Föreslagna åtgärder är bl.a. uppskattning av effekterna av klimatförändringen och bestämmande av anpassningsåtgärder, som på olika verksamhetsområden görs till en del av den normala planeringen, verkställigheten och uppföljningen. År 2006 inleddes programmet för anpassning till klimatförändringen 2006 – 2010.

Statsrådets redogörelse till riksdagen "Riktlinjer för energi- och klimatpolitiken under den närmaste framtiden – en nationell strategi för verkställandet av Kyotoprotokollet" granskas vad gäller energifrågorna i kapitel 3.2.3. En viktig sak med tanke på klimatfrågan är effekterna av användningen av trä för energiändamål på växthusgasutsläppen. Exempelvis en ökning med en miljon kubikmeter av användningen av skogsflis minskar CO₂-utsläppen motsvarande en oljeanvändning på 0,5 miljoner ton.

3.4. Skogarna vårdas väl

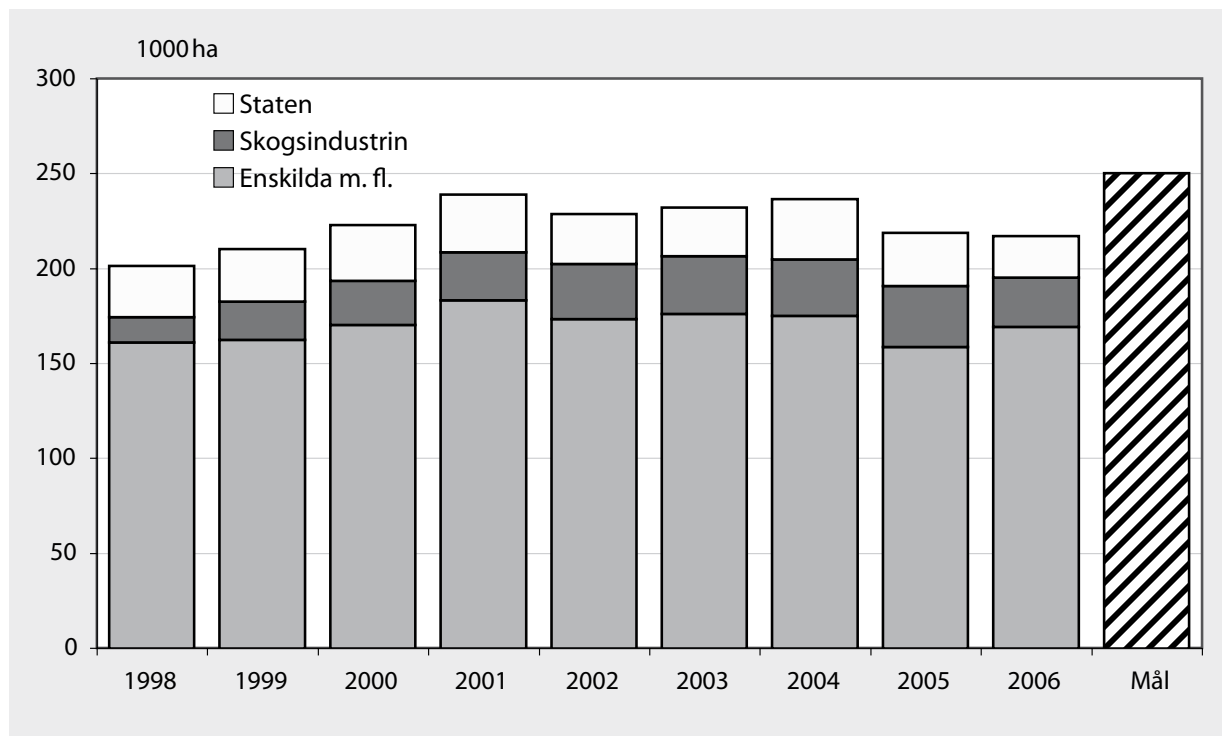
Målet med Finlands nationella skogsprogram 2010 är att sköta om skogskötseln och skogsförbättringsåtgärderna så att det årliga avverkningsuttaget av gagnvirke som stiger till 63–68 miljoner kubikmeter är på en hållbar grund. Detta förutsätter att totalinvesteringarna i virkesproduktionen åter höjs till den tidigare nivån på ungefär 250 miljoner euro per år.

3.4.1. Situationen för och finansieringen av skogsvårds- och grundförbättringsarbeten

Enligt den halvtidsutvärdering av det nationella skogsprogrammet som gjordes våren 2005 har man lyckats relativt väl med att utöka skogsvårds- och grundförbättringsarbetena. Det statliga stödet har i huvudsak legat på den nivå som föreslagits i programmet och skogsägarnas egen finansiering har ökat i motsvarande mån. Arbetsmängderna inom vården av ungskog, grundlig förbättring av skogsvägarna och skogsgödslingen har ökat. Däremot ligger man efter målet när det gäller förstagallringar och istandsättningsdikning.

Vård av plantbestånd och ungskog omfattade 2001–2004 på i genomsnitt 232 000 hektar, 2005 på sammanlagt 218 000 hektar och 2006 på sammanlagt 218 000 hektar (figur 7). Den egentliga plantbeståndsvården har på 2000-talet omfattat ca 140 000 hektar per år. Målet för plantbeståndsvården 2006–2010 är enligt de regionala skogsprogrammen, som sågs över 2005, 203 000 hektar per år, dvs. plantbeståndsvården borde utökas med 45 %. Enligt resultaten av den tionde riksskogstaxeringen som färdigställdes 2006 (VMI 10) är skogsvårdsbehovet i fråga om plantbeståndsvården t.o.m. en tredjedel högre än det angivna målet.

Skogsodling har årligen utförts på ca 120 000 hektar, då målet 2006–2010 enligt de regionala skogsprogrammen är 155 000 hektar (figur 8). Av skogsodlingen har ungefär en fjärdedel varit sådd och tre fjärdedelar plantering. Tall och gran odlas numera vardera på ca 60 000 hektar per år. Odlingsarealen för björk har

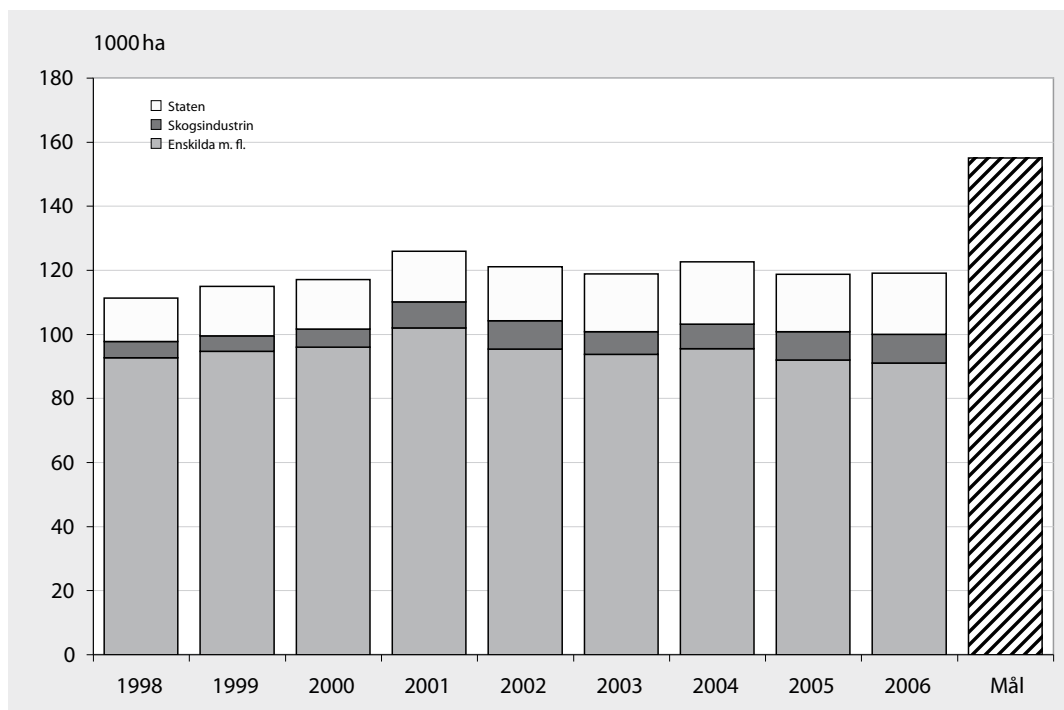
Figur 7. Arealerna för plantbeståndsvård enligt skogsägargrupp 1998-2006, källa: Metla

minskat till några tusen hektar per år i första hand på grund av att hjortdjursskadorna har ökat.

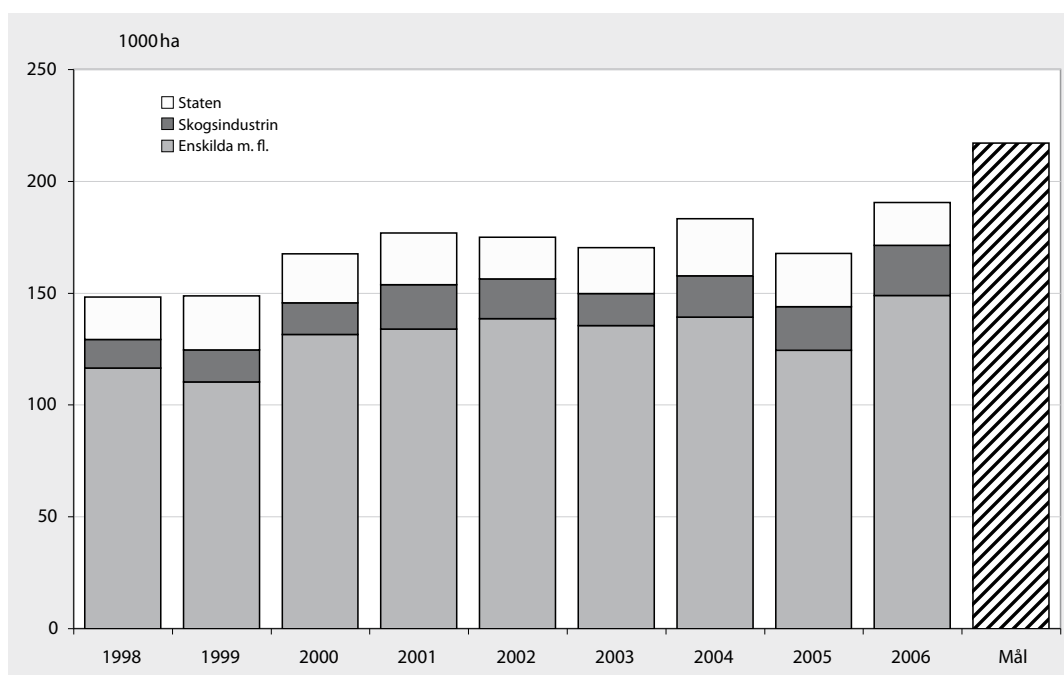
Förstagallringar har utförts på ca 170 000 hektar per år, då det årliga målet för 2006–2010 enligt de regionala skogsprogrammen är 240 000 hektar (figur 9). Alla skogsägargrupper ligger efter sina förstagallringsmål. Situationen beror delvis på att på 1980- och 1990-talen var plantbeståndsvården otillräcklig. Om plantbe-

ståndsvård inte har utförts, utvecklas oftast ett slånbestånd, där förstagallring inte är ekonomiskt lönsam. För vården av slånobjekt infördes senaste decennium ett stöd för vård av ungskog. Situationen försämrades då realpriset på massaved i praktiken sjönk under hela 1990-talet. Situationen är svårast på dikade områden.

När det gäller istandsättningsdikning var prestationen under 2000-talets första år 80 000 hektar per år, men sedan minskade

Figur 8. Arealerna för skogsodling enligt skogsägargrupp 1998-2006, källa: Metla

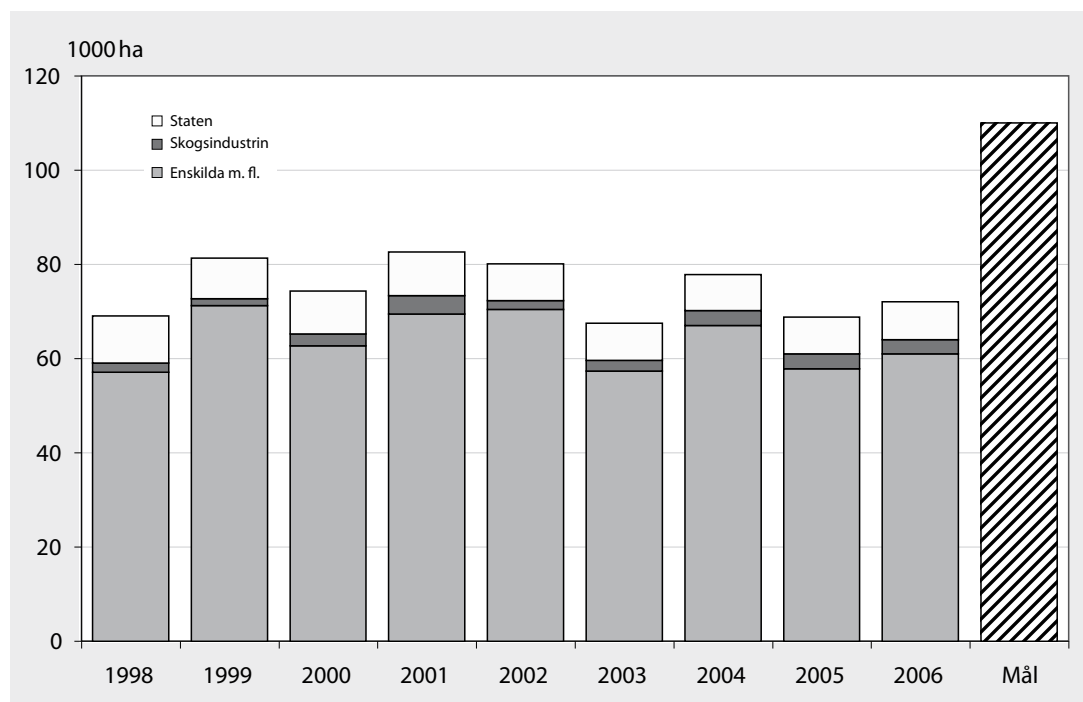

Figur 9. Arealerna för förstagallringsavverkning enligt skogsägargrupp 1998-2006, källa: Metla

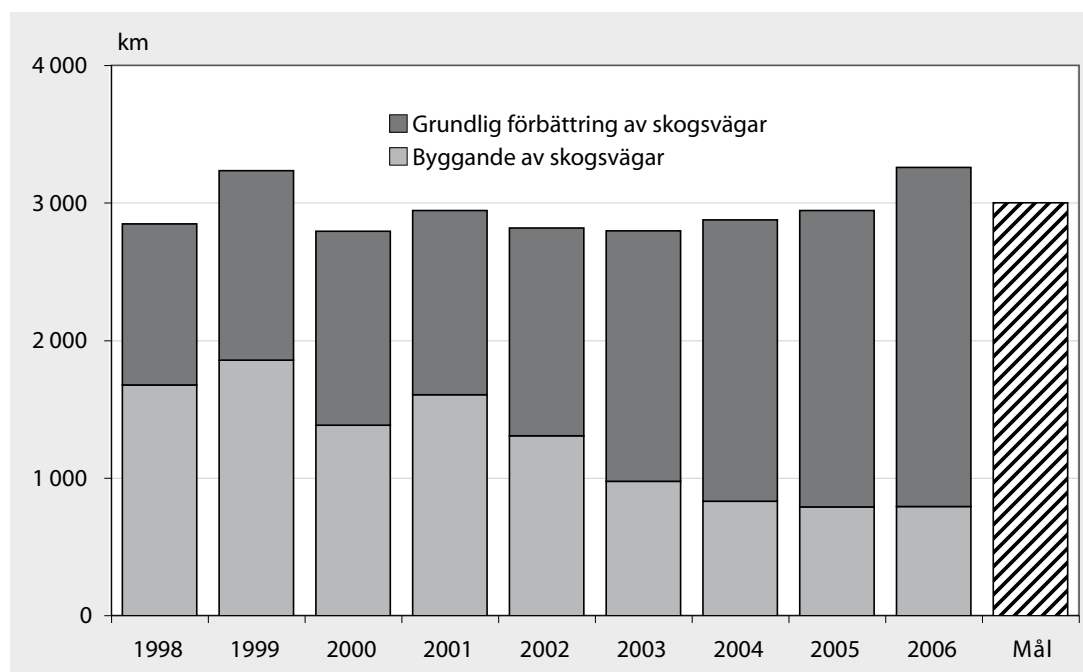
omfattningen till 70 000 hektar (figur 10). Det är svårt att finna en enskild förklarande faktor till att iståndsättningsdikningen minskat; i allmänhet följer iståndsättningsdikningen på ett ungefär avverkningarna. Enligt de regionala skogsprogrammen är målet 2006–2010 100 000 hektar.

Byggandet av nya skogsvägar har minskat till under 800 kilometer per år och den grundliga förbättringen av skogsvägar har ökat till över 2 000 kilometer per år (figur 11). Enligt de regionala skogsprogrammen är målet 2006–2010 att bygga ca 600 kilometer och grundligt förbättra ca 2 400 kilometer skogsvägar per år. Det övriga vägnätets skick på landsbygden har börjat begränsa skogsbrukets transporter.

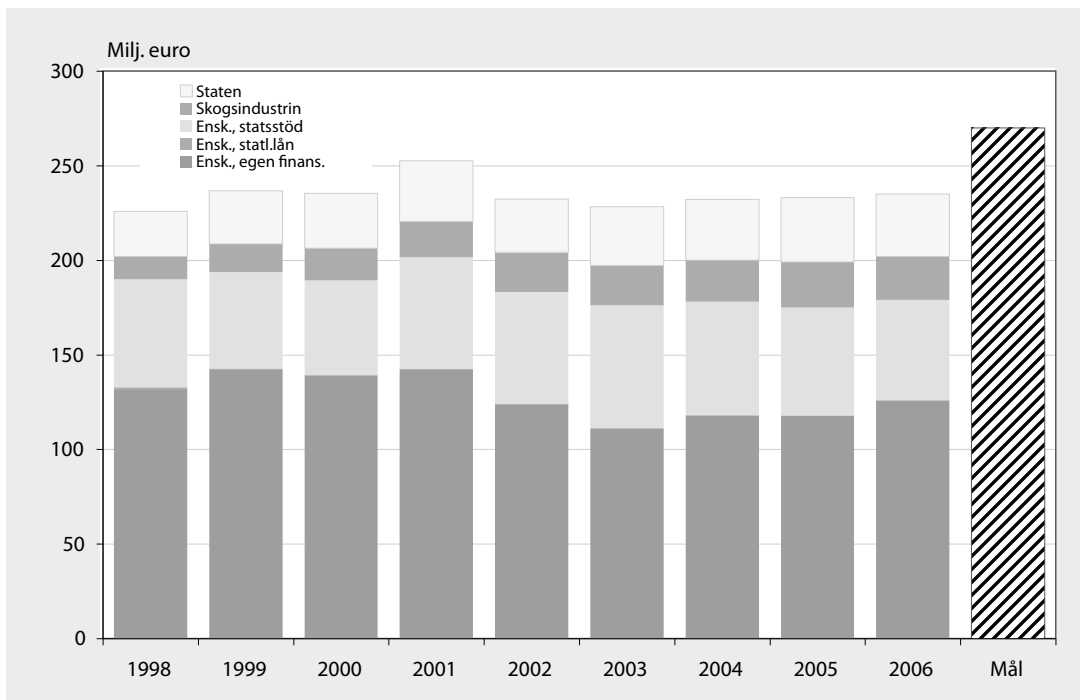
År 2005 användes stöd enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk för arbeten i syfte att trygga en uthållig virkesproduktion till ett belopp av 62,3 miljoner euro, då stödet 2004 var 64,7 och 2003 69,2 miljoner euro. År 2006 användes 61,2 miljoner euro i stöd. Av detta anslag användes 2005 4,26 miljoner euro för uttag av energived och 0,87 miljoner euro för flisning. År 2006 användes 4,43 miljoner euro för uttag av energived och 1,18 miljoner euro för flisning. För främjande av värden av skogsnatur användes 2005 dessutom 5,55 miljoner euro och 2006 6,58 miljoner euro.

Figur 10. Arealerna för Iståndsättningsdikning enligt skogsägargrupp 1998-2006, källa: Metla

Figur 11. Byggande och grundlig förbättring av skogsvägar 1998-2006, alla skogsägare sammanlagt, källa: Metla

Figur 12. De reella totala kostnaderna för skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten enligt ägargrupp 1998–2006p enligt 2006 års priser (partiprisindex), källa: Metla

Det reella värdet av de medel som använts för främjande av virkesproduktionen har sjunkit år för år. År 2004 sjönk värdet med ca 8 %, 2005 med ca 4 % och 2006 med ca 2 %. Anslagen för främjande av vården av skogsnatur har ökat i motsvarande mån. Den sammanlagda summan av anslagen 2004 och 2005 sjönk reellt men 2006 behöll de anslag som användes för tryggnad av virkesproduktionen och naturvården sitt reella värde.

Rapporten "Tilaaaja-tuottajamalli metsäkeskuksissa" ("Beställar-producentmodellen i skogscentralerna) (arbetsgruppspromemoria JSM 2006:5) från en av jord- och skogsbruksministeriet tillsatt arbetsgrupp blev klar i januari 2006. Ett av arbetsgruppens delområden var planering och genomförande av arbeten enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Arbetsgruppen föreslog att erfarenheterna av skogscentralernas försöksprojekt och externaliseringen av Mellersta Finlands skogscentralers skogsförbättringsaffärsverksamhet analyseras för utvecklande av verksamhet som grundar sig på beställar-producentmodellen. Jord- och skogsbruksministeriet och skogscentralerna kom överens om detaljerna i uppföljningen och utvärderingen under sina resultatförhandlingar 2007.

I den lag om finansiering av hållbart skogsbruk som riksdagen antog i början av 2007 förskjuts tyngdpunkten i vården av ungskog till skogar i plantbeståndsfasen. I plantbeståndsskedet är kostnaderna för arbetet förmånligare och mera effektivt i skogsvårdshänseende än arbete som utförs i ung växande skog. I euro är stödet detsamma både i plantbestånd och i ung växande skog. Den undre gränsen för stödberättigande objekt sänks så att plantbeståndets medellängd efter arbetet är två meter. I den nya finansieringslagen ersätts arbetsslaget iståndsättningsdikning med det nya arbetsslaget vård av torvmarksskog. I vården av torvmarksskog ingår rensning och komplettering av diken,

vattenvårdsåtgärder samt byggande av vägar på dikesrenar. Stödet för vård och vitaliseringsgödsling av ungskog i samband med ett vårdprojekt i torvmarksskog är högre än normalt.

Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio publicerade i juni 2006 ändrade skogsvårdsrekommendationer. I rekommendationerna betonas särskilt vikten av tidig plantbeståndsvård och ändras bl.a. längdrekommendationen för plantbeståndsvård av gran så att den blir något kortare än tidigare (i fråga om avverkningsangages ändringarna i kapitel 3.2.1).

3.4.2. Skogsvårdsarbetenas kvalitet

Enligt den tionde riksskogstaxeringen (VMI 10, 2004–2006) var 78 % av förnyelseavverkningarna under den 10-årsperiod som föregick inventeringen avverkningsangages som siktade till konstgjord förnyelse medan 22 % var avverkningsangages som siktade till naturlig förnyelse. Under den 10-årsperiod som föregick VMI 9 (1996–2003) var andelen som siktade till konstgjord förnyelse klart mindre, 69 %. Under den 10-årsperiod som föregick VMI 8 (1986–1994) var förhållandet mellan konstgjord och naturlig förnyelse nästan detsamma som för närvarande. Odling producerar i regel snabbare och säkrare ett plantbestånd av god kvalitet än naturlig förnyelse, så den utökade andelen odling de allra senaste åren borde leda till ett bättre förnyelseresultat, om vårdarbetena i plantbestånden utförs vid rätt tidpunkt. Andelen underproduktiva skogar har sjunkit från 13 % (VMI 7) till 10 % (VMI 10).

Vid den tionde riksskogstaxeringen grundade sig bedömningen av skogsbeståndets kvalitet på virkesavkastningens mängd och kvalitet i plantbestånd, gallringsskogar och skogar i förnyingsbar ålder. Kriterierna på förnyingsangages var tidpunkten för förnyelsearbetet samt arbetets kvalitet. Av förnyingsangages

var 47 % av god kvalitet, av de små plantbestånden 40, av äldre plantbestånd 21 och av de unga gallringsskogarna 17 %. Ojämnt trädbestånd och skador är de vanligaste orsakerna till sänkt kvalitet. Resultatet bekräftar det behov som framkommit i praktiken av att förbättra kvaliteten på skogsvårdsarbetena.

I samarbete mellan Skogsforskningsinstitutet, skogscentralerna och skogsvårdsföreningarna genomfördes projektet Metsänuudistamisen laadun hallinta ('Kvalitetsledning inom skogsförnyringen'), vars slutseminarium hölls i november 2006. Inom ramen för projektet utvecklades en praktisk verksamhetsmodell för systematisk uppföljning och kontroll av skogsförnyringens kvalitet. Resultaten ger vid handen att kvaliteten på skogsförnyringen kan förbättras avsevärt. Privatskogsbrukets olika organisationer håller på att inleda ett projekt där kvaliteten på skogsförnyringen görs till en del av skogsvårdsföreningarnas kvalitets- och miljösystem.

Som ett inslag i skogsförnyringstjänsten kommer det så småningom att erbjudas även en garanti för skogsförnyringens resultatet. Jord- och skogsbruksministeriet håller på att starta ett anbudsförfarande om programmet "Metsänhoidon kustannustehokkuus ja laatu" ('Skogsvårdens kostnadseffektivitet och kvalitet'), vars centrala del är skogsförnyringens kvalitet. Ett forsknings- och utvecklingsprogram som hänför sig till programmet pågår redan vid Skogsforskningsinstitutet (se kapitel 3.2.1).

I skogscentralernas och Skogsbrukets utvecklingscentral Tapios resultatavtal är ett gott virkesproduktionstillstånd ett centralt effektivitetsmål. Den målsatta andelen välanlagda plantbestånd i enlighet med rekommendationerna för god skogsvård är 85 %. I skogscentralernas övervaknings- och kontrollverksamhet fästs särskild uppmärksamhet vid övervakning av skogsförnyringsytor.

3.4.3. Tillvaratagande av skogsenergi

I den nya lagen om finansiering av hållbart skogsbruk har uttag och flisning av energived avskiljts till ett eget kapitel (3 kap.). I fortsättningen är stödet för uttag av energived inte längre bundet till vård av ungskog som stöds av staten. Stöd kan fås för hopsamling och skogstransport av träd som fällt och överlåtits för energianvändning i samband med vård av plantbestånd och avverkning i ung gallringsskog. Stöd för flisning av energived kan beviljas endast om för tillvaratagandet har beviljats stöd för uttag av energived.

Största delen av energiveden tillvaratas från slutavverkningsytor utan statligt stöd. Också stubbupptagningen har ökat kraftigt. Huruvida tillvaratagandet är ekonomiskt ändamålsenligt bestäms på marknadsvillkor. Huruvida uttaget av energived från slutavverkningsytor är ekonomiskt ändamålsenligt påverkas på ett avgörande sätt av energipolitiken, t.ex. utsläppshandeln. Skogsenergifrågor behandlas mera ingående i kapitel 3.2.3.

Det behövs mera forskningsrön om hur den ökande användningen av skogsenergi inverkar på skogarnas utveckling, näringsbals och mångfald. Skogsforskningsinstitutet har inlett ett forskningsprogram om ämnet 2006. I de rekommendationer om god skogsvård som utarbetats under Skogsbrukets utvecklingscentral Tapios ledning 2006 beaktas uttaget av energived. Tapio publicerade 2006 också en guide om uttag av energived.

Den senaste tidens forskningsresultat och praktiska erfarenheter stöder inte sådant kombinerat uttag av gagnvirke och energived som varit målet. Om det i ett skogsbestånd förutom energived finns endast en liten mängd gagnvirke, ungefär under 20 kubikmeter per hektar, lönar det sig att tillvarata det helt och hållet som energived. Om det finns mera gagnvirke än så, lönar det sig att vänta med gallringen av trädbeståndet, varefter gagnvirke som uppfyller industrins mått- och kvalitetskrav och ved som är avsedd att användas för energiändamål tillvaratas särskilt.

Skogsforskningsinstitutet har inlett ett forskningsprojekt som gäller istandsättning av dikade områden, där en väsentlig del består i utnyttjande av energived som kan tillvaratas från områdena. I förslaget till finansieringslag är vård av torvmarksskog ett nytt arbetsslag, där målet är att på en gång sätta torvmarksskogsobjekt i skick.

3.4.4. Utvecklingen i fråga om skador förorsakade av hjorddjur

För 2005 beviljades ca 60 700 jaktlicenser på älg och för 2006 ca 66 000. Med en licens får man fälla en vuxen älg eller två älgkalvar. År 2005 fälldes ca 74 000 älgar och 2006 drygt 75 000 älgar. Strävan är att minska älgstammen i synnerhet i landets norra delar, så ungefär hälften av jaktlicenserna på älg har beviljats för de tre nordligaste jaktvårdsdistriktens område. Älgstammen vintertid uppskattas tills vidare ha varit som störst 2001, ca 136 000 älgar, dvs. i medeltal 3,3 älgar per tusen hektar. År 2005 uppskattades vinterstammen till 99 000 älgar. Tyngdpunkten i älgstammen har så småningom förskjutits från landets södra delar norrut, i synnerhet till Uleåborgs län.

År 2005 betalades ungefär 5 miljoner euro i ersättningar för älgskador och 2006 ungefär 3 miljoner euro. Ersättningarna täcker endast en del av älgskadorna i privata skogar.

År 2005 slopades jaktlicenserna på rådjur och samtidigt ställdes skador förorsakade av rådjur utanför systemet med ersättning för skador förorsakade av hjorddjur. Avsikten är att förnya systemet med ersättning för skador förorsakade av hjorddjur genom att stifta en ny viltskadelag utgående från förslaget från jord- och skogsbruksministeriets älgskadearbetsgrupp. Avsikten är att ändra den nuvarande självrisken på 250 euro till ett tröskelvärde så att skador som överstiger det ersätts i sin helhet.

Skogsforskningsinstitutet och Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio har inlett ett forsknings- och utredningsprojekt som gäller skogsvård och älgskador.

3.5. Skogarna erbjuder rekreation och naturprodukter

I Finlands nationella skogsprogram dras försorg om att man vid användning och skydd av skogarna beaktar de traditionella användningsformerna och främjar den mångomfattande materiella och andliga välfärd som skogarna ger. Produktifieringen och marknadsföringen av naturturstjänsterna utvecklas.

3.5.1. Tyngdpunkter i främjandet av naturprodukter och användningen av skogen för rekreatiönsändamål

I skogsprogrammets uppföljningsrapport från år 2004 konstaterades att de fortsatta åtgärder som föreslagits i uppföljningsrapporten för 2002–2003 inte just hade avancerat med undantag för tjänster som gäller användningen av skogen för rekreatiönsändamål och naturturismen. Ett förverkligande skall kräva bl.a. ökat samarbete mellan olika instanser och nya samarbetspartner, t.ex. en landsomfattande temagrupp för naturproduktbranschen.

Vid halvtidsutvärderingen av skogsprogrammet våren 2005 konstaterades att det huvudsakliga målet "Skogarna erbjuder rekreation och naturprodukter" borde preciseras med beaktande av den ökade naturturismen och dess områdesekonomiska betydelse. De befintliga resurserna borde fokuseras med beaktande av efterfrågan på rekreation och de ytterligare resurserna borde allokeras på grundval av områdesekonomiska effekter.

Det krävs satsningar för att anslagen och kunskapsunderlaget för rekreatiöns- och strövområden skall förbättras. Vid rådgivningen till skogsägarna och utbildningen av rådgivare borde uppmärksamhet fästas vid tillhandahållandet av olika behandlingsalternativ. Nivån på innehållet i och omfattningen av utbildningen i naturturismbranschen borde utvärderas och utbildningsprogrammen utvecklas. Uppföljningen av skogsprogrammet borde utvecklas och rapporteringen preciseras. Uppgiftssamlingen om åtgärder som vidtagits av förvaltningsområden utanför jord- och skogsbruksministeriet bör effektiviseras och för enhetligas. Naturturismbranschens forskningsbehov bör utvärderas.

3.5.2. Utveckling och koordinering av användningen av skogarna för rekreatiönsändamål

Lagen om friluftsliv har inte reviderats. År 2004 grundades friluftsförbundet för att säkra att allemansrätten inte försämrats jämfört med nuläget och att motionsevenemang i terrängen (t.ex. patrullövningar, orienterings-, terrängtävlingar) kan genomföras även i fortsättningen. Förbundet leds av Suomen Latu. Målen hänför sig bl.a. till att hålla kvar allemansrätten, till planläggning av områden som lämpar sig för friluftsliv och motion, allmän användning av stränderna, användning av vattendrags- och isområden, stödtpunkter för friluftslivet, upprätthållande av och vägledning på friluftsleder samt finansiering och administration av friluftslivet.

Under 2006 kartlade Suomen Latu alla rättsfall i anslutning till allemansrätten i Finland. Det fanns 21 sådana. Beslutens innehåll ger mera stöd för att allemansrätten skall hållas kvar i nuvarande omfattning och betonar å andra sidan ett ansvarsfullt utnyttjande av allemansrätten. Kartläggningen ingick i det av miljöministeriet finansierade projektet Jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet – kansallisaateen ongelmia, ohjaamisen tarpeet ja turvaamisen keinot ('Allemansrätt och -skyldigheter – problem med nationalskatten, behov av styrning och skyddsmetoder'). En närmare analys av fallen blir klar under våren 2007 och de kommer att utgöra en del av Ammatilaisen käsikirja ('Fackmannens handbok'), som behandlar allemansrätten och som vars innehåll utarbetas tillsammans med friluftsförbundet och publiceras i miljöministeriets publikationsserie före utgången av året.

Forststyrelsen har öppnat nättjänsten Utinaturen.fi, där man hittar information om utflyktsmål i hela landet. Forststyrelsen följer också systematiskt med antalet besökare på olika objekt (tabell 9) och gör eller låter göra undersökningar om besökarna, så att servicen i och skötseln av områdena kan utvecklas på ett ännu mera kundnära sätt.

Statsrådet fattade i februari 2003 ett principbeslut om ett handlingsprogram om utvecklande av rekreation i det fria och naturturism (VILMAT). År 2004 utarbetade Forststyrelsen den första

Tabell 9. Antalet besökare 2001-2006 i nationalparker, strövområden samt naturum och andra kundtjänstställen som är i Forststyrelsens besittning, källa: Forststyrelsen

Antalet besök i nationalparker som är i Forststyrelsens besittning	2001	2002	2003	2004	2005
Nationalparkerna sammanlagt	30	32	34	34	34
Antalet besök sammanlagt	851800	1012000	1123200	1153900	1410000
Antalet besök i medeltal	28393	31625	33035	33938	41471
Förändring i antalet besök %	2,2	15,8	9,9	2,7	18,2

Antalet besök på Forststyrel-sens kundtjänstställen	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kundtjänstställena sammanlagt	21	22	23	26	26	26
Antalet besök sammanlagt	563800	671600	687700	769600	787400	775400
Antalet besök i medeltal	28848	30527	29900	29600	30285	29823
Förändring i antalet besök %	15	19	2	12	2	-2

Antalet besök i statens strövom-råden	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Strövområdena sam-manlagt	7	7	7	7	7	7
Antalet besök sam-manlagt	355000	346500	353000	350500	360100	336500
Antalet besök i medel-tal	50714	49500	50429	50071	51443	48072
Förändring i antalet besök %	1,4	- 2,5	1,8	- 0,7	2,7	-7

utvecklingsplanen på basis av VILMAT-programmet fram till 2010, och sommaren 2006 uppdaterades utvecklingsmålen och finansieringsbehoven för 2007–2015. Där beaktades bl.a. målen för statsrådets produktivetsprogram, den finansiering enligt VILMAT som redan förverkligats samt i tillämpliga delar målen för den nya riksomfattande turiststrategin och åtgärdsprogrammet för turismen för 2007–2013. Under arbetet granskades också tillväxtsiffrorna för antalet besök i Forststyrelsens områden utgående från de senaste årens utfall och de nya tillväxtprognoserna. I den uppdaterade granskningen är antalet områdeshelheter 42 och antalet tyngdpunktsområden för turismen 24. För att uppnå den situation som satts som mål 2015 är det totala investeringsbehovet 2007–2015 43,2 miljoner euro. Antalet turistbesök förväntas öka från 2005 års 4,4 miljoner besök till 6,3 miljoner besök 2015.

Skogsforskningsinstitutets tjänst Metinfo omfattar också statistik över skogarnas användning för rekreationsändamål. Uppgifterna har senast uppdaterats 2003. Under miljöministeriets ledning har det beretts ett nytt utredningsprojekt gällande rekreation i det fria som inleds i samarbete mellan Skogsforskningsinstitutet, Statistikcentralen och andra aktörer 2007.

Som ett led i översynen av det nationella skogsprogrammet har Skogsforskningsinstitutet berett ett förslag till mätare för skogsbrukets sociala hållbarhet. I förslaget konstateras att när det gäller rekreationen borde mätarna producera information om efterfrågan och utbud på rekreation i det fria samt balansen mellan dem. Förutom kvantitativa indikatorer som beskriver användningen och användningsmöjligheterna behövs det information om servicens kvalitet.

3.5.3. Främjande av samarbete

Det har funnits en temagrupp för naturproduktbranschen som utnämnts av samarbetsgruppen för landsbygdspolitiken. Gruppens mandatperiod gick ut i slutet av 2005. Temagruppen har publicerat bl.a. ett till två nummer av tidningen Luonnontuote per år, utarbetat broschyrer och upprätthållit webbsidor samt varje år arrangerat ett riksomfattande seminarium för branschen.

Temagruppen har också främjat genomförandet av det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet (2005–2008). Målet är bl.a. att ge alla medborgare möjlighet till kontakt med naturen, upplevelsetjänster och lugn och ro.

3.6. Allt bättre skogligt kunnande

Finlands nationella skogsprogram 2010 har som mål att förbättra skogskunnandet genom att ytterligare stimulera den innovativa verksamhet inom skogsbranschen som grundar sig på forskning, utbildning och internationalisering.

3.6.1. Intensivare samarbete och koordinering mellan forsknings- och handlingsprogrammen samt kompetenscentra

Det näringspolitiska programmet för träbranschen 2004–2010, som utarbetats under handels- och industriministeriets ledning, färdigställdes 2005 och fogades till statsrådets principbeslut om främjande av användningen av trä och byggandet i trä. I det näringspolitiska programmet definieras de nyckelkompetens-

områden, som man särskilt borde inrikta sig på inom utbildning, forskning och utvecklingsarbete fram till 2010.

Kunnandet i trävarubranschen förbättras också med hjälp av projektverksamhet, för vilken ansvarar kvalitetsprogrammet TräFinland som startade 2006. Det utgör en fortsättning på handlingsprogrammet TräFinland som avslutades 2005. Kampanjen TräEuropa avslutades i slutet av 2005.

Statsrådet fattade 7.4.2005 ett principbeslut om strukturell utveckling av det offentliga forskningssystemet. I principbeslutet konstateras att under den nya kompetenscentraprogramperiod som inleds i början av 2007 införlivas verksamheten klarare än nu med den nationella innovationspolitiken. På skogssidan bereddes två förslag till kompetenskluster för kompetenscentraperioden 2007–2013: Inom kompetensklustret Forest Industry Future som leds från Villmanstrand koncentrerar man sig på defibrerande industri och i Boendets kompetenskluster i Lahtis på träbyggande och möbelindustri. Bioenergin är med i kompetensklustret Framtidens energiteknologier vid Jyväskylä kompetenscentrum.

Arbets effektivitetsföreningen utredde 2006 hur väl forskningsrön omsätts i praktiken. Föreningen studerade tre av Skogsforskningsinstitutets forskningsteman, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapios roll som förmedlare av information om dessa och skogsproffsens (skogscentralerna, skogsvårdsföreningarna och bolagen) kunskaper och uppfattningar om undersökningarna i fråga. Den viktigaste slutsatsen var att informationen om resultaten av undersökningar som betjänar praktiken måste effektiviseras. Tapio har i sin strategi som stod färdig 2006 angett förmedling av forskningsrön som sitt strategiska mål. Skogsforskningsinstitutet och Tapio har i anslutning till ramavtalet om sitt samarbete sedan slutet av 2006 intensifierat sitt samarbete ända från det att forskningsprojekten förbereds tills resultaten omsätts i praktiken.

3.6.2. Forskningen i skogsbranschen som en del av den europeiska forskningsmiljön och bioteknikens möjligheter

Europeiska teknologiska plattformar (European Technology Platforms, ETP) är en ny verksamhetsform inom den sameuropeiska forskningen. Plattformernas uppgift är att samla viktiga praktiska aktörer i branschen och forsknings- och teknologibranschernas opinionsbildare och koordinera den sameuropeiska forskningen i branschen. Plattformernas mål är att skapa en gemensam strategi för den framtida forskningen i branschen. Det av skogsindustrin och skogsägarna ledda strategiska forskningsprogrammet (Strategic Research Agenda) för skogssektorns teknologiska plattform eller Forest-Based Sector Technology Platform färdigställdes i februari 2006 och de forskningsprojekt som baserar sig på programmet har börjat komma igång. Forskningsteman som föreslagits i FTP:s SRA har ingått i tämligen hög grad i finansieringsansökningarna till EU:s sjunde ramprogram för forskning.

På europeisk grund bygger också det nationella forskningsprogrammet, dvs. det finländska skogsklustrets forskningsstrategi, som publicerades i oktober 2006. Samtidigt med forskningsstrategin har det beretts en koncentration av strategisk spetskunskap i skogsbranschen, vars uppgift är att konkret föra forskningsstrategin framåt. Som organisatör och administratör för koncentrationen har grundats Metsäklusteri Oy, som ägs av bl.a. skogsindustriföretagen och Skogsforskningsinstitutet. Huvudsakliga finansiärer är Tekes och Finlands Akademi.

Genomförandet av det finländska skogsklustrets forskningsstrategi kräver att forskningsprojekten kommer i gång så snabbt som möjligt, så att man kan sätta i gång med att förnya skogsklustret. För ändamålet har Centrallaboratoriet (KCL), Skogsforskningsinstitutet och VTT för beredningen av projekten öppnat ett elektroniskt arbetsrum på internet kallat [Finnish Forest Cluster Research Portal](#). Arbetsrummet är ett ställe där olika initiativ kan läggas fram, kommenteras och sammanställas. Målet är att i en öppen innovativ anda underlätta och påskynda utformningen av projekthelheter och forskarkonsortier för skogsklustrets forskning.

Forskningsprogrammet Wood Material Science som genomförs i samarbete mellan finska och svenska finansiärer är inne i slutskedet. Programmet har skapat en grund för koordinerad användning av nationella forskningsresurser, och på så sätt gett de finska och svenska parterna förmåga att reagera även på framtida initiativ som utnyttjar handlingsmodellen European Research Area (ERA).

Det av Tekes koordinerade WoodWisdomNet är ett EraNet-projekt enligt EU:s sjätte ramprogram, vars syfte är att binda samman europeiska forskningsprogram i skogs- och träbranschen till ett nätverk. Programmet inleddes i januari 2004. Den första gemensamma ansökningsperioden till WoodWisdomNet inleddes i november 2006. Finansiering till ett belopp av drygt 20 miljoner euro står att söka för åren 2008–2010. Finansiärer är förutom kommissionen nationella forskningsfinansiärer från Finland, Sverige, Norge, Danmark, Tyskland, Frankrike och Storbritannien.

Vid Skogsforskningsinstitutet har utarbetats en bio- och genteknikstrategi, som betonar Skogsforskningsinstitutets ansvar som genomförare av den strategiska forskningen på forskningsområdet och förbättrare av koordineringen mellan olika aktörer. Den finländska gentekniska forskningen har aktivt bildat nätverk tillsammans med det nordiska av SamNordisk Skogsforskning (SNS) finansierade GENECAR-projektet (Centre of Advanced Research in Forest Genetics and Tree Breeding). Ett exempel på utnyttjande av de möjligheter som EU erbjuder är kopplingen till projektet Network of Excellence EVOLTREE. I det internationella samarbetet har dessutom beaktats de växtgenomiska och WoodWisdom-EraNet initiativen, där finländska forskare deltar aktivt.

3.6.4. Verksamhet som främjar kunnandet i skogsbranschen

År 2005 ordnades i samarbete mellan Finska Forstföreningen, skogscentralerna, skogsvårdsföreningarna, skogsindustrin, 4H-organisationen samt skolverken i kommunerna i bl.a. Österbotten, Kajaland, Norra Karelen, Sydvästra Finland och huvudstadsregionen skogsdagar och skogsveckor för skolelever. Verksamheten har växt och börjat få etablerade former.

Hösten 2005 infördes nya läroplaner för den grundläggande utbildningen på årskurserna 1–9, vilka är i kraft ungefär tio år. Tack vare den landsomfattande styrgruppen för Metsän oppimispolku ('På upptäcktsfärd i skogen') intogs i läroplansgrunderna introduktion i näringar som baserar sig på skogen och mål som går ut på att förstå en hållbar användning av naturresurserna. Skolorna förverkligar dessa mål självständigt genom att använda sig av bl.a. det material som producerats av Finska Forstföreningen och som föreningen traditionellt har utarbetat tillsammans med Biologi- och geografilärarnas förbund. För att upprätthålla kunskapen om skogsbranschen är det även i fortsättningen viktigt att påverka målen för läroplanerna.

I de ändrade skogscertifieringskriterierna intogs en förpliktelse att samla skogssektorns regionala aktörer för att främja barns och ungdomars skogskunnande och kunskapen om skogssektorn. Verksamheten omfattar bl.a. skogsdagar och utfärder med aktiviteter för skolelever och daghemsbarn. De av skogscentralernas skolsamarbetspersoner sammankallade aktörsnätverken utarbetar regionala handlingsprogram som skulle vara klara före utgången av 2006.

Nättjänsten "Metsän oppimispolku" (www.oppimispolku.fi) har blivit en etablerad informationskanal för läromedel om skogsbranschen och kontakter till skogsbranschen, genom vilken man stöder beredningen av den innehållsmässiga sidan hos evenemang, material och utbildningsperioder som presenterar skogsbranschen.

Finska Forstföreningen följer med finländarnas förhållande till skogen och skogsbruket genom enkäter. Skogsbarometern, som pejlarn barns och ungdomars skogsåsikter, blev klar i mars 2006. Av dem som svarade fick 72 % sin skogskunskap via skolan och 24 % från sina föräldrar. Närmare resultat av barnens och ungdomarnas skogsbarometer samt undersökningen Metsä ja puu ('Skog och träd'), som gjordes i månadsskiftet oktober-november och som pejlade skogsattityderna hos fastlandsfinländare i åldern 15–79 år finns på webbplatsen www.smy.fi/Barometrit.

På webbplatsen Forest.fi, som upprätthålls av skogssektorn gemensamt, och där det berättas om aktuella saker i branschen på engelska och finska, började man lägga ut material år 2005.

För att göra utbildningen i skogsbranschen mera känd fortsatte kampanjen "Kurvaa metsään", till vilken hör bl.a. TV- och ra-

dioreklam samt produktion av material för lärare och branschmässor.

3.6.4. Drivningskunnande och -tjänster samt utbildningstjänster utvecklas till exportprodukter

Finlands mål är att på europeisk nivå förbättra kvaliteten på den skogsmaskinella yrkesutbildningen, utöka yrkesutbildningens dragningskraft och stimulera rörligheten bland dem som genomgår yrkesutbildning och dem som redan avlagt yrkesexamen. Finland leder utvecklandet av ECVET-modellen (European Credit Transfer System for Vocational Education and Training), som skall harmonisera utbildningen. Studieprestationer och jämförelser inom den grundläggande yrkesutbildningen och fortbildningen som harmoniserats med hjälp av handlingsmodellen tas i bruk i examina som godkänns i olika länder. Inom högskoleutbildningen (t.ex. forstmästare och skogsbruksingenjörer) har ett motsvarande system ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) redan tagits i bruk.

Inom närområdessamarbetet genomförs Nordvästra Rysslands tredje skogsprogram, som stödjer utbildning enligt hållbart skogsbruk i Ryssland. Inom ramen för Finlands Akademis forskningsprogram Muuttuva Venäjä ('Ryssland i förändring') genomför Skogsforskningsinstitutet ett omfattande projekt i syfte att tillämpa finländskt skogskunnande om hållbart skogsbruk i den omvandling som pågår i fråga om skötseln och avverkningen av skogarna i Ryssland.

Förutom det aktiva bilaterala samarbete som bedrivits med Ryssland, Kina, Mexiko, Brasilien och Indonesien inleddes samarbete även med Turkiet 2005. Det bilaterala samarbetet bidrar också till att främja möjligheterna till kommersiellt samarbete inom exporten av drivningskunnande och -teknologi.

I skogsläroanstalterna har man utvecklat beredskap att tillhandahålla undervisning även på engelska för utländska studerande.

3.6.5. Bredare undervisning och forskning samt samarbete mellan näringslivet, skogsforskningen, utbildningen och förvaltningen

Vid den halvtidsutvärdering av det nationella skogsprogrammet som gjordes våren 2005 kartlades de delområden i anslutning till utbildningen, forskningen och internationaliseringen samt även Framtidsforum för skogsbranschen och skogsbranschens information som borde utvecklas ytterligare. De viktigaste av dem var följande:

- breddning och differentiering av utbildningen och forskningen,
- förskjutning av tyngdpunkten i utbildningen och forskningen mot slutändan av produktionskedjan,

- ökat samarbete med näringslivet samt forskningen och utbildningen i skogsbranschen och även förvaltningen,
- utvecklande av allokeringen och koordineringen av forskningsresurserna mellan såväl inhemska som utländska forskningsinstitut,
- närmare koppling mellan Framtidsforum för skogsbranschen och de praktiska aktörerna,
- utvecklande av kommunikationen och informationen mellan virkesproduktionen och marknaden för slutprodukter.

Enligt prognoserna ökar strukturförändringen inom skogsägarkåren efterfrågan på skogstjänster, vilket förutsätter att utbudet av skogstjänster förnyas och utvecklas. Skogsbrukets mångbranschskunniga, som behärskar virkesförsäljning, rådgivning, skogsplanering, det praktiska skogsarbetet samt dessutom traditionella gårdskarlsarbeten, har i framtiden de bästa möjligheterna till sysselsättning året runt. I samband med den revidering av läroplanen för grundexamen i skogsbranschen som påbörjades hösten 2006 utvecklas skogsundervisningen bl.a. så att utbildningsprogrammen för skogsarbetare och skogsnaturvårdare sammanslås och till det nya utbildningsprogrammet fogas även innehållet i Tapios naturvårdsexamen. Samtidigt är avsikten att stärka skogsmaskinmontörsutbildningens ställning genom ett eget utbildningsprogram. För den nya grundexamen i skogsbranschen torde således finnas utbildningsprogram för åtminstone skogsarbetare, skogsmaskinförare och skogsmaskinmontör. Skogsmaskinmontörsutbildningens status och image stärks bl.a. med olika utvecklingsprojekt som finansieras av utbildningsstyrelsen. Avsikten är att grunderna för de nya utbildningsprogrammen och läroplanerna skall träda i kraft redan hösten 2007.

Undervisningsministeriet tillsatte 13.11.2006 en arbetsgrupp vars uppgift är att granska utbildningen i skogs- och virkesbranschen som en helhet på alla utbildningsstadier så att man beaktar virkesproduktion, drivning, skogsbioenergi samt kemisk och mekanisk träförädling.

Rådet för vetenskap och teknologi lät 2004 göra en strukturutvärdering av det offentliga forskningssystemet, och som en del av den färdigställdes utredningsman Jussi Huttunens rapport om strukturell och funktionell utveckling inom staten. I den ingår ett flertal åtgärdsrekommendationer som berör olika ministerier och deras sektorforskningsinstitut. Jord- och skogsbruksministeriet och undervisningsministeriet tillsatte 17.3.2005 en arbetsgrupp som skall utarbeta förslag till genomförande av de åtgärdsrekommendationer som samarbetet mellan dessa ministerier kräver. Arbetsgruppen blev klar med arbetet 31.5.2006. Till de gemensamma förslagen hör bl.a. intensivare teknologisamarbete samt samarbete mellan den ekonomiska forskning och laboratorier.

I det arbete som utfördes av rådet för vetenskap och teknologi ingick också rapporten från den s.k. Neuvos arbetsgrupp, som

blev klar i januari 2007. Det föreslås att styrningen av sektorforskningen organiseras på statsrådsnivå. Arbetsgruppen föreslog att utvecklingsåtgärderna till centrala delar skall bygga på verksamhet enligt beställar-producentmodellen. Det föreslås att sektorforskningen sammanföras till fyra teman, där skogsforskningen skulle höra till temat hållbar utveckling. Ett s.k. beställarkonsortium skulle besluta om användningen av ungefär hälften av den finansiering som riktas till sektorforskningen.

Cheferna för de europeiska skogsforskningsinstituten utarbetade 2005 en gemensam vision för skogsklustrets strategiska kunskapsbehov. Arbetet färdigställdes under Europeiska skogsinstitutets ledning och även Skogsforskningsinstitutet deltog i arbetet.

Under 2005–2006 utarbetades flera rapporter där man pejlade skogssektorns framtid, bl.a. Pappersindustrins framtidsarbetsgrupps rapport "Paperiteollisuus – Toimialan tilanne ja tulevaisuuden haasteet" ('Pappersindustrin – branschens situation och framtida utmaningar'), Skogsforskningsinstitutets förberedande utredning "Suomen metsiin perustuva hyvinvointi 2015. Katsaus Suomen metsäalan kehitykseen ja tulevaisuuden vaihtoehtoihin" ('Välmåga som baserar sig på Finlands skogar 2015. En översikt över skogsbranschens utveckling och framtida alternativ i Finland') (Metlas arbetsrapporter 26/2006) samt "Skogssektorns framtidsöversikt – Skogsrådets riktlinjer för skogssektorns tyngdpunkter och mål" (JSM:s publikationer 11a/2006). De viktigaste resultaten från den första fasen av Framtidsforum för skogsbranschen (1.4.2003–31.3.2005) publicerades i rapporten "Menestyvä metsäala ja tulevaisuuden haasteet" ('En framgångsrik skogsbransch och framtidsutmaningar'). Forumets andra fas fortsätter till 31.3.2008.

3.7. Finland deltar aktivt i den internationella skogspolitik

Finlands nationella skogsprogram 2010 syftar till att främja ett hållbart skogsbruk genom att föra en aktiv internationell skogspolitik, genom forsknings- och utbildningssamarbete samt skoglig och miljöinriktad informationsverksamhet.

3.7.1. Multilateralt samarbete

FN:s skogsforums (United Nations Forum on Forests, UNFF) femte möte (UNFF5) i maj 2005 slutade utan att mötet nådde något resultat. Det beslutades att förhandlingarna om det fortsatta internationella skogssamarbetet fortgår år 2006. På UNFF5-mötet framkom klart att alla länder ännu inte var beredda att inleda förhandlingar om en internationell skogskonvention. Som alternativ föreslogs ett icke bindande dokument om skogarna.

På UNFF6-mötet i februari 2006 understödde även EU ett juridiskt icke bindande dokument om skogarna. Man beslutade att fortsätta UNFF:s verksamhet åtminstone fram till 2015. Som ett

viktigt resultat av UNFF6-mötet kan man betrakta godkännandet av fyra världsomspännande mål, som borde uppnås före 2015. Målen gäller (i) stopp för skogsskövlingen, (ii) ökad nytta ur skogen, (iii) mera skyddsområden samt skogar som nyttjas och sköts på ett hållbart sätt, samt (iv) stopp för minskningen av det utvecklingsbistånd som används för skogarna.

Målet var att vid det UNFF7-möte som hölls i april 2007 utarbeta UNFF:s arbetsprogram för 2007–2015 samt godkänna ett juridiskt icke bindande dokument som gäller skogarna. Effektiviteten hos det internationella skogssamarbetet utvärderas följande gång 2015, då man beslutar om YK:s skogsforum skall fortsätta sin verksamhet samt om möjligheten att inleda förhandlingar om en egentlig internationell skogskonvention.

Under Finlands ledning färdigställdes i september 2006 EU:s förslag till ett juridiskt icke bindande dokument om världens skogar, som levererades till sekretariatet för FN:s skogsforum. EU:s mål är att det juridiskt icke bindande skogsdokumentet kunde fungera som mellanetapp på vägen mot en internationell skogskonvention.

Biodiversitetskonventionens åttonde partsmöte hölls i Brasilien i mars 2006. Under sammankomsten diskuterade deltagarna hur genomförandet av det skogsarbetsprogram som lyder under konventionen avancerar och godkände konkreta mål som skall ingå i skogsarbetsprogrammet. Endast målet för skydd av skogarna är kvantitativt. Målet är att minst 10 % av varje skogstyp i världen skall vara effektivt skyddad. Länderna uppmanades att göra upp nationella och/eller regionala mål och ta in dem i lämpliga strategier och handlingsplaner. Under mötet kom också frågan om att begränsa eller tills vidare förbjuda användningen av genmodifierade träd upp. Man beslutade att allmänt taget skall försiktighetsprincipen iakttas i fråga om genmodifierade träd.

Åren 2005–2006 förhandlade man inom ramen för FN:s handels- och utvecklingskonferens (UNCTAD) fram ett nytt internationellt avtal om tropiskt virke (International Tropical Timber Agreement, ITTA, 2006). Avtalet torde träda i kraft 2008. Det nya avtalet innehåller bl.a. en ny finansieringskanal för specialprogram, som är avsedd att hjälpa medlemsländerna att styra sina resurser till teman som gemensamt anses viktiga. I samband med diskussionerna om genomförandet av avtalet föreslog Finland hösten 2006 i EU-förhandlingarna under sitt EU-ordförandeskap att man inom ramen för ITTA också skulle finansiera s.k. regionala FLEG-projekt (Forest Law Enforcement and Governance) för att förhindra olagliga avverkningar.

Åren 2005–2006 fortsatte inom ramen för klimatkonventionen diskussionerna om hur utsläppen av växthusgaser till följd av skövlingen av tropiska skogar kunde minskas med de metoder som klimatavtalet erbjuder efter utsläppshandelssystemets första åtagandeperiod (2008–2012).

3.7.2. Europeiska skogsministerkonferenser

Åren 2005 och 2006 fortsatte man med det arbetsprogram för uppföljning av skogsministerkonferenserna som utarbetats efter skogsministerkonferensen i Wien 2003 genom att ordna bl.a. sju seminarier om ämnesområdena landsbygdens utveckling, olagliga avverkningar, samarbete mellan sektorerna, skogarnas kulturella betydelse, europeiska besogningsrekommendationer i anslutning till klimatkonventionen, utvecklande av kriterier och indikatorer för hållbart skogsbruk samt skogarnas vegetationsklassificering. Finland deltog i nästan alla seminarier.

Ministerkonferensernas kontaktenhet i Warszawa utarbetade 2005 en översikt över genomförandet av de nationella skogsprogrammen i Europa. Översikten grundade sig på den förfrågan som år 2004 riktades till länderna i Europa. Enligt översikten har 20 europeiska länder utarbetat och genomför eller håller på att utarbeta nationella skogsprogram, som följer de principer som godkändes på skogsministerkonferensen i Wien.

Följande skogsministerkonferens arrangeras under Polens och Norges ledning i Warszawa i november 2007. Som ledande tema för ministerkonferensen i Warszawa har föreslagits skogarnas roll för livskvaliteten "Forests for Life" eller "Forest for Quality of Life". Inför förberedelserna för konferensen i Warszawa skickade länderna in sina föreslag till teman för konferensen och de diskuterades på ett möte våren 2006. Utgående från förslagen och mötet beslutade man att utarbeta två resolutioner, av vilka den ena handlar om vattenfrågor i anslutning till skogarna och den andra resolutionen skogarnas användning som energikälla. Dessutom utarbetas ett ministeruttalande för konferensen. I uttalandet betonas också skogarnas betydelse för klimatförändringen. Inför konferensen i Warszawa föreslog Finland skogssektorns konkurrenskraft som ett temaområde. Temat ansågs i sig viktigt, men det fick inte understöd som resolutionstema. Utkasten till uttalande och resolutioner vidareutvecklades hösten 2006 under ett möte på expertnivå och arbetet fortsätter 2007 i flera smågrupper där också Finland deltar.

3.7.3. Verksamhet inom Europeiska unionen

Finland deltog aktivt i den beredning av en EU-handlingsplan för skog som inleddes 2005 i kommissionens arbetsgrupper. I juni 2006 publicerade kommissionen ett meddelande om handlingsplanen. På denna grund utarbetades rådets slutsatser om handlingsplanen under Finlands ordförandeskap hösten 2006.

Den femåriga EU-handlingsplanen för skog (2007–2011) börjar genomföras 2007. Handlingsplanen innehåller 18 nyckelåtgärder, som är samlade under fyra syften: att förbättra skogssektorns konkurrenskraft på längre sikt, att förbättra och skydda miljön, att bidra till livskvaliteten samt att främja samordning och kommunikation. Ur Finlands synvinkel är ett av de viktigas-

te målen att förbättra samordningen när det gäller skogsfrågor inom kommissionen. Det föreslås att samordnare för skogsrelaterad politik utses för de generaldirektorat som är viktigaste med tanke på skogsfrågorna.

År 2005 antogs inom EU rådets FLEGT-förordning (Forest Law Enforcement, Governance and Trade), som gäller ett tillståndssystem genom vilket man försöker förhindra att olagligt virke kommer ut på EU:s marknad. Samtidigt godkändes ett mandat för kommissionen att inleda förhandlingar om s.k. partnerskapsavtal med länder utanför EU. Finland har arbetat aktivt för att fastställa kriterier för tillståndssystemet (t.ex. verifiering av virkets laglighet och uppföljning av ursprunget).

Giltighetstiden för Forest Focus-förordningen som gäller uppföljning av skogarnas hälsotillstånd gick ut i slutet av 2006. Hösten 2006 beredde Finland den fortsatta skogsuppföljningen inom ramen för EU. En nationell finländsk expert arbetade vid kommissionen 2005–2006 i uppgifter i anslutning till skogsuppföljningen.

3.7.4. Bilateralt samarbete

Den tredje fasen av utvecklingsprogrammet för hållbart skogsbruk och biodiversitet i nordvästra Ryssland som finansierats inom ramen för Finlands närområdessamarbete inleddes 2005. Det av jord- och skogsbruksministeriet administrerade treåriga skogsprogrammet för nordvästra Ryssland är fokuserat på utvecklande av fortbildning inom skogssektorn i Ryssland i samarbete med Ryska Federationens Skogsbruksverk. Skogssektorn

i Ryssland reformeras och det finns efterfrågan på finsk know-how. Den ryska parten förutsätts numera ändå finansiera de egna deltagarnas kostnader i samarbetsprojekten.

I den arbetsgrupp för skogssektorn som lyder under finsk-ryska ekonomiska kommissionen har samarbete bedrivits även på myndighetsnivå 2005–2006. Skogssektorarbetsgruppens arbetsgrupper – hållbart skogsbruk, virkeshandel och investeringar – arbetar i form av forum, där de finländska aktörerna i skogsbranschen kan framställa sina frågor och anmärkningar till de ryska myndigheterna.

Skogssamarbetet med Kina har fortsatt konsekvent sedan 1981 med möten vartannat år. Det 14:e samarbetsmötet som hölls i slutet av 2006 ordnades i Peking. Under mötet kom man överens om fem gemensamma projekt 2007–2008. Besöksutbytet mellan grupperna i skogsbranschen har varit fortsatt livligt.

Jord- och skogsbruksminister Juha Korkeaoja besökte Mexiko våren 2006, varvid man undertecknade en uppdaterad skogs-samarbetspromemoria med skogsverket CONAFOR. Tyngdpunkten ligger fortfarande på genomförande av det nationella skogsprogrammet. Inom ramen för samarbetet bekantade sig en delegation från delstaten Durango med Finlands skogsbruk och det nationella skogsprogrammet. Dessutom bekantade sig direktionen för den nya skogsägarorganisationen CONOSIL på förbundsstatsnivå i Mexiko med skogsägarnas organisationer i Finland och ingick ett samarbetsavtal med Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

4. De regionala skogsrådets verksamhet 2005–2006

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte 24.3.2004 regionala skogsråd vid skogscentralerna för mandatperioden 1.1.2004–31.12.2006. I skogsråden sitter alla centrala skogsbruksaktörer i regionen samt ett flertal andra för skogsbruket viktiga aktörer, t.ex. företrädare för intressent- och frivilligorganisationer. En del skogsråd har också ett tekniskt arbetsutskott som bereder skogsrådets arbete.

De regionala skogsråden samlas 2–4 gånger om året. Under redogörelseperioden var skogsrådets viktigaste uppgift att med stöd från skogscentralerna bereda de regionala skogsprogrammen för 2006–2010. För programarbetet indelades skogsråden i arbetsgruppen, vanligen tre stycken. I en skogscentral hörde man olika instanser i stället för att ha arbetsgrupper. Ställningstaganden till programutkasterna inhämtades med hjälp av enkäter på webbsidorna, seminarier och sammankomster med intressentgrupperna.

Skogscentralerna och de regionala skogsråden fick stöd i programarbetet av en av jord- och skogsbruksministeriet tillsatt bredbasig stödgrupp för skogsbrukets regionala målprogram. En arbetsgruppsrapport (JSM:s arbetsgruppspublikationer 2006) bereddes om det regionala skogsprogramarbetet och gruppens sekreterare AFL Timo Weckroth redigerade en sammanfattning av de regionala skogsprogrammen (JSM:s publikationer 5/2006). Sammandraget utnyttjades vid översynen av det nationella skogsprogrammet vid utarbetandet av den av skogsrådet godkända Skogssektorns framtidsöversikt (JSM:s publikationer 11/2006).

De nya regionala skogsprogrammen började genomföras 2006 inom ramen för resurserna. Det är de regionala skogsrådets uppgift att följa hur genomförandet av programmen framskrider och främja arbetet genom sina egna ställningstaganden. För att effektivisera genomförandet har det vid skogscentralerna bl.a. inrättats arbetsgrupper för de valda prioriterade områdena och utarbetats mera detaljerade utvecklingsprogram. Vid genomförandet betonas skogsprogrammets tvärsektoriella karaktär och förenlighet med andra utvecklingsprogram för regionerna, t.ex. landsbygdens utvecklingsprogram och landskaps utvecklingsprogram.

År 2006 publicerade skogscentralerna för första gången skogs- och miljöberättelser, som är ett resultat av det utvecklingsprojekt som Tapio lett och som är en sammanställning av det regionala skogsprogrammets uppföljningsrapport, skogsbrukets miljöberättelse och skogscentralens årsberättelse.

Samarbetet mellan det nationella skogsrådet och de regionala skogsråden var fortsatt intensivt. I det nationella skogsrådet presenteras de regionala skogsråden av direktör Karen Wik-Portin från Kustens skogscentral med ekonomirådet Markku Heikkinen från Tohmajärvi som suppleant. Markku Heikkinen var också medlem i stödgruppen för de regionala skogsprogrammen. Det nationella skogsrådet hörde bägge åren ett sammandrag av genomförandet av de regionala programmen och under utflykterna till Rovaniemitrakten samt Kyrksläotts- och Loppistrakten bekantade sig skogsrådet med innehållet i och genomförandet av de regionala programmen. Ett sammandrag av de regionala programmen 2006–2010 presenterades på skogsrådets möte i mars 2006. Det nationella skogsprogrammets generalsekreterare har deltagit i ett möte för varje regionalt skogsråd under 2005–2006.

BILAGOR

Bilaga 1. Skogsrådets verksamhet 2005–2006

1. Skogsrådets och dess sekretariats uppgifter och sammansättning

Skogsrådets uppgifter

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte det nuvarande skogsrådet 29.6.2005 för att bistå jord- och skogsbruksministeriet i vitt omfattande och principiellt viktiga skogspolitiska frågor, för att följa genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 och se över programmet. Skogsrådets mandatperiod går ut 28.6.2008.

Skogsrådets sammansättning (suppleant inom parentes):

Ordförande:

Juha Korkeaoja, jord- och skogsbruksminister
(Aarne Reunala, avdelningschef, jord- och skogsbruksministeriet)

Medlemmar:

Ilkka Heikkinen, naturvårdsdirektör, miljöministeriet
(Pirkko Isoviita, överforstmästare, miljöministeriet)

Paula Nybergh, industriråd, handels- och industriministeriet
(Reima Sutinen, överinspektör, handels- och industriministeriet)

Seija Kivinen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet
(Petri Syrjänen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet)

Kaija Kivinen, överinspektör, social- och hälsovårdsministeriet
(Hannu Jokiluoma, utvecklingschef, social- och hälsovårdsministeriet)

Annu Jylhä-Pyykönen, undervisningsråd, undervisningsministeriet
(Seppo Niinivaara, undervisningsråd, undervisningsministeriet)

Silja Hiironniemi, överdirektör, inrikesministeriet
(Veijo Kavonius, regionutvecklingsdirektör, inrikesministeriet)

Hannu Jokinen, direktör, Forststyrelsen
(Jan Heino, verkställande direktör, Forststyrelsen; till 06/2006)

Leena Finér, professor, Skogsforskningsinstitutet
(Hannu Raitio, överdirektör, Skogsforskningsinstitutet)

Karen Wik-Portin, direktör, Kustens skogscentral
(Markku Heikkinen, ekonomiråd, Regionala skogsråden)

Matti Peltola, verkställande direktör, Maskinföretagarnas förbund rf
(Simo Jaakkola, vice verkställande direktör, Maskinföretagarnas förbund rf)

Timo Tanninen, generalsekreterare, WWF Finland
(Harri Karjalainen, skogschef, WWF Finland)

Antti Sahi, skogsdirektör, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
(Timo Nyrhinen, vice skogsdirektör, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf)

Håkan Nystrand, ordförande, METO – Skogsbranschens Experter rf.
(Tapio Hankala, verksamhetsledare, Forstmästarförbundet rf)

Tauno Partanen, styrelsens vice ordförande, Jägarnas Centralorganisation
(Jari Pigg, biträdande verksamhetsledare, Jägarnas Centralorganisation)

Hannu Valtanen, direktör, Skogsindustrin rf (till 06/2006)
Anne Brunila, verkställande direktör, Skogsindustrin rf (07–11/2006)
Anders Portin, direktör, Skogsindustrin rf (från 12/2006)
(Pekka Kallio-Mannila, ombud, Skogsindustrin rf, till 12/2005)
(Jouni Väkevä, skogsexpert, Skogsindustrin rf, 01–11/2006)
(Antti Otsamo, chef för skogsärenden, Skogsindustrin rf, från 12/2006)

Sauli Kovanen, avdelningschef, Pappersförbundet
(Petri Vanhala, generalsekreterare, Pappersförbundet)

Lauri Ainasto, sekreterare, Trä- och specialbranschernas förbund
(Sakari Lepola, avdelningschef, Trä- och specialbranschernas förbund)

Harri Hölttä, skogsexpert, Finlands naturskyddsförbund rf
(Sini Harkki, skogsexpert, Finlands naturskyddsförbund rf, till 05/2006)
(Ilpo Kuronen, naturskyddschef, Finlands naturskyddsförbund rf, från 06/2006)

Liisa Sahi, organisationschef, Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry
(Tuomo Jantunen, verksamhetsledare, Suomen Latu ry)

Jaana Heinisaari-Säteri, vice verkställande direktör, FM Timber Team Oy/Finlands Sågar rf
(Jukka-Pekka Ranta, verkställande direktör, Finlands Sågar rf)

Generalsekreterare för skogsrådet är Marja Kokkonen från jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet förordnar ett nödvändigt antal sekreterare för skogsrådet. Under skogsrådet finns enligt behov arbetsgrupper för viss tid samt ett sekretariat.

Skogsrådets möten

Skogsrådet sammanträder fyra gånger om året. Möteshandlingarna skickas ut elektroniskt en vecka före möte. Ett möte per år har formen av en utfärd. På mötesagendan 2005 och 2006 förekom bland annat följande ärenden:

03/2005

- Det nationella skogsprogrammets uppföljningsrapport 2004
- Utvärdering av Finlands biodiversitetsprogram

06/2005

- Utvecklande av det nationella skogsprogrammet
- Hur Forststyrelsens dialogprocess framskrider

09/2005

- Skogsrådets verksamhetsplan 2005–2008
- METSO-rapportering
- Beredningen av den nationella energi- och klimatstrategin

12/2005

- Skogsrådets verksamhetsplan 2005–2008
- Grunden för skogssektorns framtidsöversikt
- METSO-rapportering
- Reform av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk
- Beredning av EU-handlingsplanen för skog

03/2006

- Det nationella biodiversitetsprogrammet
- Genomförandet av det nationella skogsprogrammet 2005
- De regionala skogsprogrammen 2006–2010; de regionala skogsrådets verksamhet
- Metlas analys av skogsbranschens omvärld jämte scenarier

05/2006

- Skogssektorns framtidsöversikts vision och preliminära strategiska mål

06/2006 (möte och utfärd)

- Skogssektorns framtidsöversikts struktur och huvudlinjer

09/2006

- Skogssektorns framtidsöversikt – Skogsrådets riktlinjer för skogssektorns tyngdpunkter och mål. Behandling och godkännande av översiktstexten.
- Fortsatt översyn av det nationella skogsprogrammet

12/2006

- METSO-rapportering
- Skogsrådets verksamhetsplan för 2007

Sekretariat

Skogsrådets sekretariats viktigaste uppgift är att bereda skogsrådets arbete. Alla principiella riktlinjer slås fast i skogsrådet. Sekretariatets uppgifter är att:

- bereda skogsrådets möten,
- bereda ärenden enligt skogsrådets verksamhetsplan 2005–2008, följa genomförandet av programmet och främja genomförandet,
- koordinera arbetsgruppernas arbete vid översynen av det nationella skogsprogrammet så att framtidsöversikten och programmet bildar en balanserad helhet, samordna det nationella skogsprogrammet 2015 med skoglig verksamhet inom andra sektorer samt internationella avtal och principer som gäller skogarna
- presentera översynsarbetets framskridande för skogsrådet,
- bereda aktuella skogspolitiska ärenden för skogsrådet,
- bereda det nationella skogsprogrammets uppföljningsrapport (2007).

I sekretariatets utvidgade sammansättning ingår företrädare för skogsrådets arbetsgrupper. Sekretariatet kan höra sakkunniga enligt behov.

Ordförande:

Aarne Reunala, avdelningschef, jord- och skogsbruksministeriet (Marja Kokkonen, generalsekreterare, jord- och skogsbruksministeriet)

Medlemmar:

Pirkko Isoviita, överforstmästare, miljöministeriet
Reima Sutinen, överinspektör, handels- och industriministeriet
Eero Autere, planeringschef, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
Matti Hirvonen, friluftschef, Suomen Latu ry
Simo Jaakkola, vice verkställande direktör, Maskinföretagarnas förbund rf
Ilpo Kuronen, naturskyddschef, Finlands naturskyddsförbund rf
Timo Nyrhinen, vice forstmästare, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
Kaarlo Ouni, direktör, Birkalands skogscentral
Kari Pelkonen, miljöchef, Forststyrelsen (till 10/2006)
Petri Heinonen, miljöchef, Forststyrelsen (från 11/2006)
Pasi Puttonen, forskningsdirektör, Skogsforskningsinstitutet
Jouni Väkevä, skogsexpert, Skogsindustrin rf.

2. Skogsrådets arbetsgrupper och deras uppgifter

Det nationella skogsprogrammet genomförs och ses över i brett samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn. Programhelheten följs och översynen av den bereds av fyra arbetsgrupper. Underlag för arbetsgruppernas möten produceras som tjänstemannaarbete i huvudsak av jord- och skogsbruksministeriet och ministeriet underlydande inrättningar. Arbetsgrupperna kommenterar materialet och lägger fram förslag som gäller det egna uppgiftsområdet. Arbetsgrupperna kan enligt behov anlita experter och komplettera sig själva samt dela in sig i sektioner. Arbetsgruppernas antal, sammansättning och uppgifter ses över vid behov. Skogsrådet fastställde de nuvarande arbetsgrupperna och deras uppgifter i december 2005.

Arbetsgrupp 1. Skogssektorns ekonomiska hållbarhet

Arbetsgruppens uppgift är att:

- lägga fram förslag för framtidsöversikten och översynen av programmet med avseende på de prioriterade områdena Skogsindustrins tillväxtutsikter, Skogsbruket är lönsamt och sysselsätter, Skogarna vårdas väl och Allt bättre skogligt kunskande i Finlands nationella skogsprogram 2010,
- lägga fram förslag till nya prioriteringar för framtidsutsikten,
- främja genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 när det gäller ovan nämnda prioriterade områden.

Arbetsgruppens medlemmar 1.1.2007:

Pentti Lähteenoja, biträdande avdelningschef, jord- och skogsbruksministeriet, ordförande

Reima Sutinen, överinspektör, handels- och industriministeriet, vice ordförande,

jord- och skogsbruksministeriet

Marja Hilska-Aaltonen, skogsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Teppo Lehtinen, överinspektör, miljöministeriet

Seppo Niinivaara, undervisningsråd, undervisningsministeriet

Antti Halkka, redaktör, Finlands naturskyddsförbund rf

Tapio Hankala, verksamhetsledare, Forstmästarförbundet rf.

Simo Jaakkola, vice verkställande direktör, Maskinföretagarnas förbund rf

Antti Koskimäki, direktör, Tavastland-Nylands skogscentral

Marko Mäki-Hakola, forskningschef, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf

Timo Määttä, enhetschef, Motiva Oy.

Håkan Nystrand, ordförande, METO – Skogsbranschens experter rf.

Ville Ovaskainen, specialforskare, Skogsforskningsinstitutet

Olli Puukko, marknadsföringschef, Forststyrelsen

Jukka-Pekka Ranta, verkställande direktör, Finlands Sågar rf

Juha Vaajoensuu, ledande teknologiexpert, Teknologiska utvecklingscentralen TEKES

Jouni Väkevä, skogsexpert, Skogsindustrin rf

Harri Hänninen, längre hunnen forskare, Skogsforskningsinstitutet, sekreterare

Hannu Niemelä, skogsvårdschef, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio, sekreterare

Arbetsgrupp 2. Skogarnas ekologiska hållbarhet

Arbetsgruppens uppgift är att:

- lägga fram förslag för framtidsöversikten och översynen av programmet med avseende på de prioriterade områdena Den ekologiska hållbarheten tryggas och Allt bättre skogligt kunskande,
- följa och kommentera utvärderingen av METSO-helheten,
- lägga fram förslag till nya prioriteringar för framtidsöversikten,
- främja genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 när det gäller ovan nämnda prioriterade områden.

Työryhmän jäsenet 1.1.2007:

Marjukka Mähönen, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet, ordförande

Mikko Kuusinen, överinspektör, miljöministeriet, vice ordförande

Anna Rakemaa, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Hannu Ilvesniemi, professor, Skogsforskningsinstitutet

Harri Karjalainen, skogschef, WWF Finland

Jyrki Ketola, organisationschef, METO – Skogsbranschens Experter rf.

Jouko Kostamo, miljöchef, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio

Panu Kuokkanen, skyddsbiolog, Forststyrelsen

Ilpo Kuronen, naturskyddschef, Finlands naturskyddsförbund rf

Kari Nieminen, direktör, Sydvästra Finlands skogscentral

Timo Nyrhinen, vice skogsdirektör, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf

Suvi Raivio, naturexpert, Skogsindustrin rf

Aarne Wahlgren, miljöskyddschef, Norra Karelen miljöcentral

Paula Horne, forskare, Skogsforskningsinstitutet, sekreterare

Harri Tukia, äldre forskare, Finlands miljöcentral SYKE, sekreterare

Arbetsgrupp 3. Skogssektorns sociala och kulturella hållbarhet

Arbetsgruppens uppgift är att:

- lägga fram förslag för framtidsöversikten och översynen av programmet med avseende på de prioriterade områdena Skogarna erbjuder rekreation och naturprodukter och Allt bättre skogligt kunskande i Finlands nationella skogsprogram 2010 samt med avseende på en balanserad regional utveckling, skogarnas kulturella hållbarhet och medborgarnas delaktighet,
- lägga fram förslag till nya prioriteringar för framtidsöversikten,
- främja genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 när det gäller ovan nämnda prioriterade områden.

Arbetsgruppens medlemmar 1.1.2007:

Liisa Saarenmaa, förstråd, jord- och skogsbruksministeriet, ordförande

Pauli Wallenius, mångbrukschef, Forststyrelsen, vice ordförande

Kaisa-Leena Lintilä, regionutvecklingsdirektör, inrikesministeriet

Paula Nybergh, industriråd, handels- och industriministeriet

Raija Seppänen, överarkitekt, jord- och skogsbruksministeriet

Kirsi Viljanen, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Lauri Ainasto, förbundssekreterare, Trä- och specialbranschernas förbund

Sini Harkki, skogsexpert, Finlands naturskyddsförbund rf

Matti Hirvonen, friluftschef, Suomen Latu ry

Harri Karjalainen, skogschef, WWF Finland

Mikko Häyrynen, ekonomiredaktör, Metsälehti

Simo Kyllönen, forskare, Helsingfors universitet

Sirpa Kärkkäinen, skolkontaktchef, Finska Forstföreningen rf

Päivi Luoma, Manager, EU-Policy, Skogsindustrin rf

Ristenrauna Magga, styrelsemedlem, Sametinget

Tauno Partanen, revirförstämästare, Norra Savolax skogscentral

Paavo Pelkonen, professor, Joensuu universitet

Risto Päivinen, direktör, professor, Europeiska skogsinstitutet, EFI

Juha Rutanen, sekreterare, Nätverket för naturföretagande i Finland rf

Pekka Salminen, naturvårdsövervakare, miljöministeriet

Tomi Salo, branschchef, Maskinföretagarnas förbund

Susanna Sieppi, informationschef, Skogsindustrin rf

Jukka Sippola, organisationschef, Forstmästarförbundet rf

Jouni Suoheimo, undervisningsråd, Utbildningsstyrelsen

Jorma Tolonen, direktör, Kajanalands skogscentral

Aki Tuominen, organsationschef, Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry

Liisa Tyrväinen, professor, Skogsforskningsinstitutet

Paula Viertola, ledningens specialmedarbetare, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf

Pertti Viik, verksamhetsledare, Renbeteslagsföreningen

Matti Heikurainen, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet, sekreterare

Leena Petäjistö, längre hunnen forskare, Skogsforskningsinstitutet, sekreterare

Arbetsgrupp 4. Internationell skogspolitik

Arbetsgruppens uppgift är att:

- lägga fram förslag för framtidsutsikten och översynen av programmet med avseende på de prioriterade områdena. Finland deltar aktivt i den internationella skogspolitiken och Allt bättre skogligt kunskande i Finlands nationella skogsprogram 2010,
- lägga fram förslag till nya prioriteringar för framtidsöversikten,
- främja genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 när det gäller ovan nämnda prioriterade områden.

Arbetsgruppen fungerar som delegation för den internationella skogspolitiken.

Arbetsgruppens medlemmar 1.1.2007:

Aulikki Kauppila, tf. förstråd, jord- och skogsbruksministeriet, ordförande

Olavi Luukkanen, professor, Helsingfors universitet, vice ordförande

Markku Aho, utvecklingssamarbetsråd, utrikesministeriet

Erja Fagerlund, överinspektör, handels- och industriministeriet

Leena Karjalainen-Balk, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Elina Nikkola, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Kirsi Taipale, äldre regeringssekreterare, jord- och skogsbruksministeriet

Taina Veltheim, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Lea Jylhä, skogsexpert, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf

Susanna Sieppi, informationschef, Skogsindustrin rf

Harri Karjalainen, skogschef, WWF Finland

Ilmo Kolehmainen, direktör, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio

Håkan Nystrand, ordförande, Skogsbranschens Experter METO rf

Harri Hölttä, skogsexpert, Finlands naturskyddsförbund rf

Jari Varjo, verksamhetsenhetsdirektör, Skogsforskningsinstitutet

Anne Vehviläinen, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet, sekreterare

3. Skogsrådets samarbete med de regionala skogsråden

De företrädare för jord- och skogsbruksministeriets skogsavdelning som arbetar vid Skogsrådets sekretariat deltar som kontaktpersoner i de regionala skogsrådets möten. De regionala skogsrådets representant i det nationella skogsrådet är direktör Karen Wik-Portin (ersättare ekonomirådet Markku Heikkinen), som en gång om året presenterar ett sammandrag av genomförandet av de regionala skogsprogrammen.

I juni 2005 företog skogsrådet en utfärd till Rovaniemis omgivning inom Lapplands skogscentrals område och i juni 2006 till Gerknäs och Lojo inom Kustens skogscentrals verksamhetsområde och bekantade sig med genomförandet av de regionala skogsprogrammen.

4. Deltagande samt information och kommunikation

Syftet med informationen och kommunikationen i anslutning till det nationella skogsprogrammet är att berätta vad programmet är, varför det finns, vad som eftersträvas med programmet och speciellt vad som uppnåtts. Syftet med den informations- och kommunikationsplan som utarbetas årligen är att informationen och kommunikationen skall vara öppen, deltagande och målgruppsorienterad. Målgrupper för informationen och kommunikationen är aktörerna inom skogssektorn jämte intressentgrupper, instanser/företrädare för andra sektorer som samarbetar med aktörerna inom skogssektorn, skogsägarna, olika grupper som använder skogarna, massmedierna och medborgarna

överlag. Den internationella informationen och kommunikationen riktas via webbsidor till företrädare för olika förvaltningsnivåer, köpare av träbaserade produkter och miljöskyddsorganisationer samt till forsknings- och utvecklingsorganisationer samt aktörer och experter inom skogssektorn på internationella seminarier och andra evenemang.

Centrala informations- och kommunikationsåtgärder 2005–2006 har varit:

- En ny logotyp för det nationella skogsprogrammet offentliggjordes i mars 2006. Den används på publikationer, broschyrer, stordior, webbsidor samt presenter såsom det nationella skogsprogrammets pins och linjal.
- Det nationella skogsprogrammets webbsidor på finska, svenska och engelska förnyades i samband med förnyandet av jord- och skogsbruksministeriets webbsidor i mars 2006. Sidornas användbarhet utvecklas ytterligare och i synnerhet de engelsk- och svenskspråkiga sidorna behöver kompletteras. Det nationella skogsprogrammets sidor är en del av jsm:s sidor "Skogar".
- Ett sammandrag av de regionala skogsprogrammen publicerades i mars 2006: Weckroth, T. 2006. Alueelliset metsäohjelmat 2006–2010. Yhteenveto metsäkeskusten metsäohjelmista (MMM 4/2006).
- Jord- och skogsbruksministeriets skogspolitiska nyhetsbrev Käpy fungerar också som nyhetsbrev för det nationella skogsprogrammet. Nästan varje brev har innehållit information om aktuella saker i anslutning till det nationella skogsprogrammet.
- Broschyrerna "Kestävää hyvinvointia monimuotoisista metsistä" och "Sustainable welfare from diversified forests" kom ut våren 2006. I detta sammanhang tillkom också affischen "Kestävää hyvinvointia monimuotoisista metsistä".
- Rapporten "Kansallinen metsäohjelma 2010 – monipuolisesti metsästä" kom ut i juni 2006. Den översattes också till engelska och lades ut på internet i pdf-format.
- Metsäsektorin tulevaisuuskatsaus – Metsäneuvoston linjaukset metsäsektorin painopisteiksi ja tavoitteiksi gavs ut i JSM:s serie 11/2006. Den publicerades också på engelska under namnet "Future Review for the Forest Sector – Outline of the Forest Council concerning focuses and aims for the forest sector" (MMM 11b/2006) samt som webbpublikation på svenska "Skogssektorns framtidsöversikt – Skogsrådets riktlinjer för skogssektorns tyngdpunkter och mål" (JSM 11a/2006).
- Skogssektorns framtidsöversikt presenterades på ministrarnas informationsmöte 2.10.2006. För riksdagens jord- och skogsbruksutskott, miljöutskott, ekonomiutskott samt finansutskottets jordbrukssektion ordnades ett seminarium om översikten 8.11.2006. Dessutom presenterades framtidsöversikten på Metsätieteen päivät samt på Framtidsforum för skogsbranschens evenemang och i flera tal t.ex. i de regionala skogsråden samt i på skogscentralernas och andra organisationers expert- och arbetsgruppsmöten och utbildningsdagar.

Bilaga 2. Genomförandet av Programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO) 2005–2006

I bilagan beskrivs genomförandet av Programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO) 2005–2006. Jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet ansvarar för och styr genomförandet av programmets 17 åtgärdsenheter samt informationen och kommunikationen i anslutning till programmet. Programmet fortsätter även 2007, men resultaten av uppföljningen och slututvärderingen av programmet står redan till förfogande. Beredningen av åtgärdsprogram för skogarnas mångfald (2008–2016) som bygger på erfarenheterna av METSO håller på att komma i gång.

1. Restaurering och vård av naturskyddsområdenas livsmiljöer

Målet är att återställa och kvarhålla de existerande naturskyddsområdenas naturskyddsvärden och tillstånd. Det uppskattas att det finns ungefär 700 naturskyddsområden eller -programobjekt som kräver restaurering, sammanlagt 33 000 hektar, inom METSO-området.

Åren 2005–2006 har sammanlagt 7 850 hektar skogar och myrar restaurerats inom METSO-området (tabell 1). I de restaurerade skogsbestånden har åstadkommits död gran- och tallved, både i form av enskilda träd och i grupper. Planeringen av restaureringen och vården har grundat sig på grunddata om trädbeståndet och växtplatser som erhållits genom skogsbeståndsspecifika terränginventeringar (insamling av grunddata om naturskyddsområden).

Tabell 1. Skogsrestaureringsarealer enligt åtgärd och år inom METSO-området

År	Restaurering av skogar, ha	Restaurering av myrar, ha	SAMMANLAGT, ha
2005	2 635	1 610	4 245
2006	2 267	1 338	3 605
SAMMANLAGT	4 902	2 948	7 850

Trädbevuxna kulturbiotoper har vårdats på ett område av sammanlagt 755 hektar. (tabell 2) Kulturbiotoperna vårdas fortlöpande, den övriga naturvården är av engångsnatur. Andra na-

turvårdsarbeten är t.ex. vård av skogar där vittryggig hackspett förekommer samt lundar.

Tabell 2. Vård och istandsättning av trädbevuxna kulturbiotoper samt annan naturvård inom METSO-området

År	Trädbevuxna kulturbiotoper, ha	Annan naturvård, Ha
2005	729	105
2006	755	127
SAMMANLAGT	755	232

2. Insamling av grunddata om naturskyddsområdena

Målet är att samla in enhetliga och heltäckande skogsbeståndsspecifika grunddata om trädbeståndet på naturskyddsområdena inom METSO-området samt växtplatsdata från över 500 000 hektar före 2006. Motsvarande uppgifter insamlas också om naturskyddsområden på privata marker.

Insamlingen av grunddata om naturskyddsområdena pågår både på statens marker och på privata skyddsområden. Uppgifter insamlas om centrala egenskaper som beskriver naturtypen samt naturtillståndet hos och verksamheten på skyddsområdena. Merparten av grunddata insamlas i samband med inventeringarna av naturtyper. I METSO-områdets södra delar har nästan allt inventeringsarbete gjorts i terrängen i form av naturtypsinventering, men längre norrut har man också använt fjärkartläggningsmetoden. Vid naturtypsinventeringarna insamlas skogsbeståndsspecifika uppgifter om naturförhållandena, t.ex. växtplatser, trädbestånd, mängden död ved och naturtillstånd. Enligt planerna blir inventeringen klar före utgången av 2006 (tabell 3).

Tabell 3. Landarealerna av inventerade statliga skyddsområden årsvis inom METSO-området

År	Inventerad areal, ha	Inventerad areal, %
2005	424 749	85
2006	497 911	100*

*) I början av 2006 har det funnits 499 279 ha skyddsområden inom METSO-området

Grunddata om privata skyddsområden har insamlats och registrerats från ett ca 32 000 hektar stort område fram till utgången av 2006. Detta är ca 30 % av den uppskattade arealen av privata skyddsområden.

3. Utarbetande av naturskyddsbiologiska kriterier

Målet är att fastställa de naturskyddsbiologiska kriterier med vilkas hjälp områden väljs ut för METSO-programmets försöksprojekt eller åtgärdena inriktas.

Den arbetsgrupp som har fastställt de naturskyddsbiologiska kriterierna för programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar blev klar med sin promemoria i maj 2003. I samband med uppföljningen och utvärderingen av METSO-programmet har det också insamlats information om hur kriterierna fungerar och erhållits förslag till utvecklande av dem.

En utredningsman har 2006 utrett tillämpningen av kriterierna inom Forststyrelsens naturvårdsprojekt.

4. Handel med naturvärden

Inom handeln med naturvärden upprätthåller eller utökar skogsägaren naturvärdena i sin skog enligt avtal och får inkomster av detta för naturvärdenas del. Målet är att naturens mångfald skall bevaras och utökas i större utsträckning på områden som är i ekonomisk användning.

Försöksprojektet gällande handel med naturvärden startade 2003 inom Sydvästra Finlands skogscentralers verksamhetsområde. Inom handeln med naturvärden erbjuder markägaren ett objekt åt skogscentralen, vars expert bedömer objektets naturvärden. Om objektet har naturvärden som uppfyller de naturskyddsbiologiska kriterierna, diskuterar skogscentralen avtalsvillkoren och arvudet med markägaren. Om ett avtal fås till stånd är det i kraft en viss tid. När avtalsperioden går ut bestämmer markägaren hur området skall användas i fortsättningen.

Åren 2005 och 2006 erbjöd över 80 markägare objekt för handel med naturvärden. Arealen av de erbjudna områdena var sammanlagt knappt 1 000 hektar. Åren 2005 och 2006 har avtal ingåtts med 55 markägare om sammanlagt 665 hektar, varav 483 hektar uppfyller de naturskyddsbiologiska kriterierna. Genomsnittspriset för objekt som uppfyller kriterierna har varit ca 150 euro per hektar och år och objektens genomsnittsareal 11 hektar. Mest har man skyddat moskogar med mycket död ved, men bland objekten finns också kärr, landhöjningskustens skogar, lundar och trädbevuxna kulturbiotoper.

5. Anbudsförfarande

Vid anbudsförfaranden begär miljömyndigheterna att markägarna föreslår objekt som kunde skyddas och pris till vilka de är villiga att bjuda ut sina objekt för att skyddas. De områden som bäst uppfyller de naturskyddsbiologiska kriterierna väljs ut för att förverkligas.

Försöket med anbudsförfarandet avslutades 2005. För försöket hade reserverats en miljon euro 2004 och 2005. Till försöksområde valdes östra Nyland, Norra Savolax och kommunerna i sydvästra Lappland. Fram till utgången av 2005 hade det inrättats åtta privata skyddsområden (sammanlagt 79 hektar) och ingåtts 12 skyddsavtal för viss tid (sammanlagt 91 hektar). Staten hade förvärvat ett objekt (16 hektar).

Under 2006 har miljöcentralerna inom försöksområdet fortsatt att förhandla med markägarna om de anbud som kom in under försökstiden. I Nyland har man 2006 ingått tre 20-åriga skyddsavtal (9,5 hektar) och i sydvästra Lappland sex skyddsavtal (61 hektar) och dessutom har ett privat skyddsområde inrättats.

I den första statsbudgeten för 2006 överfördes en miljon euro av medlen för markförvärv enligt METSO för att användas för inrättandet av privata skyddsområden. Överföringen var motiverad, eftersom alla markägare inte har varit villiga att sälja sina områden till staten, utan en del har uttryckligen velat inrätta ett privat skyddsområde. Användningen av nämnda anslag för ersättningar kan kombineras med försöket med anbudsförfarandet. Förhandlingarna om områdena senarelades delvis till 2007, men 2006 inrättades fyra privata skyddsområden, vilkas sammanlagda areal är 92,1 hektar.

6. Naturvårdsområden

Naturvårdsområden är områden som inrättas på ansökan av markägarna och där naturskydd, skogsvård och användning av skogen samt annan användning av området samordnas.

Ett naturtjänstinitiativ gällande samfälliga skogar i området Yläne-Mynämäki överlämnades till miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet 17.10.2005. Naturkartläggningar av området har inletts med naturvårdsfinansiering.

7. Användning av Forststyrelsens markförsäljningsinkomster och bytesmarker för förvärv av områden som är värdefulla för naturskyddet

Forststyrelsen förvärvar skogsområden som är värdefulla med avseende på mångfalden med inkomster av markförsäljning. Ett nytt tioårigt finansieringsprogram som hänför sig till det tidigare nämnda anbudsförfarandet inleddes 2005.

Åren 2005 och 2006 har varje år fem miljoner euro stått till förfogande för markförvärv enligt METSO. Denna möjlighet har marknadsförts i synnerhet inom fem prioriterade områden. Marknadsföringen har i huvudsak riktats till privata markägare. Fram till sommaren 2006 hade staten köpt eller förde förhandlingar om 104 objekt, med en sammanlagd areal av 3 202 hektar. År 2006 överfördes en miljon euro av anslaget till anbudsförfarandet (se punkt 5). Finansieringsprogrammet fortsätter till 2014.

8. Försöksprojektet med samarbetsnätverk för skogsnaturens mångfald

Inom försöksprojektet med samarbetsnätverk för skogsnaturens mångfald tryggas skogsnaturens mångfald på lokalnivå på

grundval av skogsägarnas egna initiativ och frivillighet. I nätverken deltar förutom markägarna lokala myndigheter, frivilligorganisationer och andra samarbetsinstanser.

Av försöksprojekten med samarbetsnätverk valde man i slutet av 2004 ut fyra försöksprojekt som började genomföras: Hämeen Metso ('Tavastlands Metso'), Lohjan seudun MetsäVasu (en verksamhetsmodell för frivilligt skydd av Lojoregionens skogsnatur), Keski-Karjalan lehtoverkosto ('mellersta Karelens lundnätverk') och projektet Från havets botten till djup skog. Försöksprojektet med nätverk avslutades 2006 och en särskild utvärdering har färdigställts (Suomen ympäristö 45/2006).

Samarbetsnätverket **Hämeen Metso** arbetade inom fyra kommuner i Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. Verksamhetsidén för Hämeen Metso var ett nätverk som representerade så omfattande samarbete samt mångfaldskunskap och -kunskande som möjligt, med vars hjälp man på bred basis skulle kunna involvera aktörerna i området i genomförandet av METSO-programmet. Också när det gäller förvärv av objekt strävande nätverket med hjälp av en projektgrupp bestående av de mest centrala aktörerna efter en gemensam, smidig behandling där man i samarbete med markägaren försökte hitta den lämpligaste finansieringsformen.

Inom Hämeen Metso var 2005 det aktivaste året för förvärv av objekt och då tillkom 19 nya avtal. År 2006 ingicks åtta avtal. År 2005 bedrevs aktiv information om och marknadsföring av Hämeen Metso, bl.a. uppgjordes en modellobjektsled för utbildningen av fackmän och skogsägare. År 2006 har tyngdpunkten i verksamheten legat på utvärdering av och rapportering om verksamheten.

Inom **MetsäVasu** (2004–2006) i västra Nyland utvecklades det lokala samarbetet. Målet var att få skogsägarna intresserade av möjligheterna till frivilligt skydd samt att utbilda skogsfackmän och markägare i naturfrågor.

Åren 2005 och 2006 utbildades tjänstemän, ordnades utfärder och utbildning för skogsägare samt bereddes ett naturkartverk över Hiiden-området. Sammanlagt 42,7 hektar skogs skyddades, varav 14,2 hektar genom handel med naturvärden, 9 hektar var privata naturskyddsområden och 19,5 hektar objekt som omfattades av skogsbrukets naturstöd.

När privata naturskyddsområden inrättades betalades ersättning enligt trädbeståndets värde. Medelpriset vid handel med naturvärden var 212 euro per hektar och år och miljöstöden var 174 euro per hektar och år. Mest skyddades moskogar med död ved, 22,9 hektar. Näst mest skyddades lundar, 8,1 hektar. Skogar med ädla lövträd skyddades på 3,6 hektar, lövsumpskogar på 2,1, kärr på 2,8 och andra värdefulla naturobjekt på 3,2 hektar.

Inom **Keski-Karjalan lehtoverkosto** ingicks de första avtalen 2005. År 2006 ökade aktiviteten bland markägarna och dessutom började tidigare års arbete för nätverksbildning mellan aktörerna ge resultat. Inom lundnätverket utnyttjades alla METSO-medel som stått till buds för samarbetsnätverken.

Inom samarbetsnätverksprojektet **Merestä metsäksi – Från havets botten till djup skog** strävande man efter att trygga successionsserier på landhöjningskusten med olika skyddsmetoder. Dessutom var ett syfte med projektet att utöka skogsfackmännens, markägarnas och den stora allmänhetens kunskaper om skyddet av landhöjningskusten. Projektet har genomförts i form av två självständiga delprojekt.

I **norra Österbotten** utvaldes två representativa modellområden. Inom ramen för projektet skyddades sammanlagt 213 hektar kustområden. Skogsägarna var mest intresserade av handel med naturvärden, varom ingicks avtal gällande sammanlagt 163 hektar. Till staten inköptes 26 hektar mark. Avtal om miljöstöd enligt finansieringslagen ingicks i fråga om 24,2 hektar. Inom handeln med naturvärden var ersättningen i medeltal 565 euro per hektar för tio år och dessutom var planeringskostnaderna 68 euro per hektar för tio år. Inom miljöstödet var den genomsnittliga ersättningen 398 euro per hektar för tio år och planeringskostnaderna dessutom 182 euro per hektar för tio år. För markförvärv betalades markägarna i medeltal 6400 euro per hektar. Förutom successionsserier på landhöjningskusten omfattade naturtyperna bl.a. 90 hektar lundar, 60 hektar svämgångar och 6 hektar kärr.

Arbetet inom **Österbottens** samarbetsnätverk utgick från skogsägarna. Den regionala projektgruppen fattade sina beslut på grundval av skogsägarnas anbud. Drygt 60 skogsägare bjöd ut sammanlagt 358 hektar skog för att skyddas. Av de erbjudna områdena uppfyller 95 % de naturskyddsbiologiska kriterierna. På dessa områden finns hela successionsserier och största delen är gammal barr- och blandskog. Under projekttiden ingick skogsägarna avtal som följer: handel med naturvärden 75 hektar, skogsbrukets miljöstöd 2 hektar och finansiering 23 hektar.

9. Naturskyddsprogram enligt naturvårdslagen

Enligt METSO-beslutet fattas beslut om behovet av skyddsprogram för skogarna i södra Finland och Österbotten 2007.

10. Naturvård i ekonomiskogar

När det gäller privatskogarna korrigeras missförhållandena inom stödsystemet för naturvården i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk och utökas miljöstödet. Forststyrelsen effektiviserar beaktandet av mångfald i ekonomiskogarna samt inventeringen och skyddet av områden som är värdefulla i naturskyddshänseende på specialobjekt i ekonomiskogarna och områden som gränsar till skyddsområden.

Riksdagen antog i början av 2007 lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Enligt den nya lagen övergår man i beräkningsgrunderna för miljöstödet till objektsrelaterad granskning. Miljöstödet baserar sig på objektets avverkningsvärde, varifrån självriskan avdras. Den objektsrelaterade granskningen höjer stödnivån i någon mån. Som motvikt utgår den grundersättning som ingår i det nuvarande miljöstödet. Med stöd av den nya finansieringslagen kan i enlighet med nuvarande praxis projekt för vård av skogsnaturen finansieras. Ett nytt objekt som omfattas av stödet är hyggesbränning som främjar skogarnas mångfald. Enligt den nya lagens övergångsbestämmelse kan försöksprojekt enligt METSO finansieras till utgången av 2008.

Den landsomfattande kartläggningen av särskilt värdefulla livsmiljöer enligt skogslagen avslutades 2004 med undantag för Lapplands och Norra Österbottens skogscentralers områden. För miljöstöd har 2006 reserverats 7,0 miljoner euro i statsbudgeten. Jyväskylä universitet analyserade omfattningen av och tillförlitligheten hos kartläggningen av särskilt viktiga livsmiljöer (METE) enligt skogslagen (Suomen ympäristö 29/2006). Analysen visade att det fanns mycket fel och brister i datamaterialet. För terrängarbetets del kompletteras kartläggningsarbetet när områden som kartlagts tidigare på nytt berörs av skogsplanering. Det är inte möjligt att kartlägga alla objekt på förhand, något som beaktas i skogsbruksverksamheten. I samtliga skogsägargrupper skogar finns det sammanlagt ca 130 000 hektar särskilt viktiga livsmiljöer.

Forststyrelsens naturvårdsprojekt i ekonomiskogar blev klart våren 2005. Inom ramen för projektet granskades inalles knappt 340 000 hektar statliga ekonomiskogar. Som resultat av inventeringen skyddades sammanlagt 4 952 hektar. Med hjälp av projektet kunde man lokalt fatta beslut om att skydda små arealer samt förbättra enhetligheten och skyddssituationen beträffande vissa skyddsområden och naturobjekt.

11. Utbildning, skogsplanering och rådgivning

Behovet av information i anslutning till skogarnas mångfald har ökat. Erfarenheterna av naturvårdsexamen bör beaktas när den utbildning i skogsbranschen som lyder under utbildningsministeriet utvecklas. Skogsplaneringen utvecklas i en riktning som beaktar naturens mångfald om markägaren så vill. Betydelsen av områdesekologisk planering framhävs. Tillämpningsområdet för 6 § i skogslagen och den praktiska tillämpningen utvecklas under jord- och skogsbruksministeriets ledning.

Jord- och skogsbruksministeriet låter göra en utvärdering av resultaten av rådgivningen om skogsnaturens mångfald och behoven av att utveckla den 2005.

Utbildningsstyrelsen beaktar erfarenheterna av naturvårdsexamen vid den översyn av läroplanen för grundexamen och den fristående examen i skogsbranschen som inleddes hösten 2006

samt vid utvecklandet av fortbildningen i skogsbranschen. Utbildningsstyrelsen har inkluderat delar av läroplanen för naturvårdsexamen i läroplanerna för naturresursbranschen.

Beaktandet av skogsägarnas mål utgör en etablerad del av den lägenhetsspecifika skogsplaneringen.

Forststyrelsen har i huvudsak genomfört utvecklingsrekommendationerna från den internationella evalueringsgrupp som utvärderat den områdesekologiska planeringen. Den områdesekologiska planeringen har bl.a. gjorts till en del av naturresursplaneringen och sålunda har det bildats en enda enhetlig planeringsprocess för områdesanvändningen. Strävan har varit att klarlägga och förstärka intressentgruppernas deltagande i planeringen.

I samarbete mellan jord- och skogsbruksministeriet, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio och WWF Finland färdigställdes i slutet av 2005 en broschyr om specialavverkningar enligt 6 § i skogslagen.

Jord- och skogsbruksministeriet gav i november 2005 Skogsforskningsinstitutet i uppgift att göra en utvärdering av resultaten av rådgivningen om skogsnaturens mångfald och behoven att utveckla den. Utredningens första del färdigställdes i juni 2006 och den andra delen (rådgivningens inverkan på behandlingen av sparträd) blir klar våren 2007.

12. Särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen och lagen om bekämpning av insekts- och svampskador i skog

Beaktandet av och en enhetlig definition av särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen främjas. Jord- och skogsbruksministeriets beslut om bekämpningen av insekts- och svampskador revideras.

Reformen av bestämmelserna om bekämpning av insekts- och svampskador i skog hänför sig till översynen av lagstiftningen om skogscentralerna. Ett lagförslag som gäller detta behandlas av riksdagen. Projektet "Myrskyn seuraustuhon hallinta" ('Hantering av stormskador') inom ramen för forskningsprogrammet för biodiversitet (MOSSE) avslutades vid utgången av 2006.

13. Tryggande av mångfald i kommunernas rekreations- och friluftsskogar samt på statens strövområden

Målet är att främja naturens mångfald genom att stödja planeringen av kommunernas rekreations- och friluftsskogar samt statens strövområden. Vidare skall man utveckla åtgärder som hjälper till att samordna rekreationen i det fria, skogsbruket samt målen för tryggande av mångfalden. Utredningsarbetet inleddes 2005.

Miljöministeriet tillsatte i april 2005 en arbetsgrupp för att utveckla åtgärder som bidrar till att rekreationen i det fria, målen att trygga skogarnas mångfald och skogsbruket kan samordnas i kommunernas rekreations- och friluftsskogar samt på statens strövområden. Arbetsgruppen hade dessutom i uppgift att utreda hur kommunernas rekreations- och friluftsskogar samt statens strövområden kunde fungera som stödområden för de nuvarande skyddsområdena och på så sätt förbättra skyddsområdesnätverkets funktion. Arbetsgruppen har ansett att dess uppdrag omfattar de regionala rekreationsområdena och de nationella stadsparkerna. Arbetsgruppen blev klar med sitt arbete i slutet av 2006.

14. Forsknings- och utredningsbehov

Forskningen om i synnerhet mångfaldens ekologiska, ekonomiska och sociala sidor utökas. Utvärderingen av pilotprojekt kräver dessutom forskning och uppföljning.

År 2006 var det sista finansieringsåret för forskningsprojekten i anslutning till programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (MOSSE). Slutseminariet för MOSSE hölls 4 – 6.9.2006. Inför seminariet färdigställdes en omfattande forskningsrapport, "METSO:n jäljillä" ('I METSO:s spår'). I rapporten har samlats de senaste forskningsrönen om de ekologiska, ekonomiska och sociala verkningarna av skyddet av skogarnas mångfald. Rapporten stöder utvärderingen av programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO). Rapporten är ett resultat av samarbete mellan flera forskningsprogram och -projekt och i skrivandet deltog över 140 forskare.

Forskningsprogrammet för bristfälligt kända och hotade skogsarter (PUTTE) fortsätter till utgången av 2007. Det är fråga om det största anslag som någonsin har anvisats för undersökning av arter samtidigt i Finland. Åren 2003–2005 har anslaget uppgått till 1–1,6 miljoner euro per år.

Det tredje forskningsprogrammet i anslutning till METSO, "Tryggheten av mångfalden i skogarna och dess påverkan på samhället" (TUK), inleddes i början av 2005. Inom ramen för det färdigställdes en uppföljnings- och utvärderingsrapport om METSO:s ekologiska, ekonomiska och sociala verkningar, som publicerades 3.11.2006. Syftet med TUK är att bedöma verkningarna av de åtgärder som vidtagits inom ramen för METSO fram till 2010. TUK:s mål är att producera, sammanställa och förmedla vetenskapligt högklassiga och mångsidiga forskningsrön om tryggheten av skogsnaturens mångfald och interaktionen med samhället.

15. Skogsskyddsstiftelse

Utreds möjligheterna att kanalisera medborgarnas vilja att betala till tilläggsfinansiering för skogarnas mångfald på stiftelsebasis.

En förundersökning om en skogsskyddsstiftelse färdigställdes i juni 2004. Beredningen fortsatte i en arbetsgrupp som tillsatts av miljöministeriet.

16. Uppföljning och utvärdering av handlingsprogrammet

Skogsrådet följer hur METSO framskrider som helhet med bistånd av arbetsgruppen för skogarnas ekologiska hållbarhet (MEKKE).

Inom ramen för Skogsforskningsinstitutets och Finlands miljöcentrals uppföljning och utvärdering av METSO färdigställdes 2005–2006 tre mellanrapporter, forskningsrapporten "METSO:n jäljillä" i samarbete med forskningsprogrammen samt en slutrapport.

Enligt utvärderingen har åtgärderna i regel vidtagits i överensstämmelse med statsrådets principbeslut. METSO lyckades med sitt mål att skapa en ny verksamhetskultur och tillhandahålla ett mångsidigare metodurval för tryggheten av mångfalden. Behovet av ett omfattande och målinriktat åtgärds- och finansieringsprogram som ytterligare tryggar skogarnas mångfald är uppenbart.

17. Statsrådets rekommendationer

Skogsvårdsorganisationernas skogsvårdsrekommendationer ses över under de närmaste åren på grundval av nya forskningsrön och praktiska erfarenheter. Vid översynen beaktas särskilt bevarandet av gamla aspar och död ved.

Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio har sett över sina rekommendationer om god skogsvård sommaren 2006. I rekommendationerna ingår beaktandet av METSO:s naturskyddsbiologiska kriterier i ekonomiskogar. Aspar och död ved, som är särskilt viktiga för mångfalden, har beaktats genom att man betonat vikten av att utöka sådana strukturella drag som är viktiga för mångfalden i ekonomiskogarna. Ovan nämnda kriterier ingår också i skogscertifieringskriterierna (FFCS), som sågs över 2004.

18. Information och kommunikation

De viktigaste informationskanalerna har varit METSO:s webbplats och nyhetsbrev. Till webbplatsen kommer man via adresserna www.mmm.fi/metso och www.ymparisto.fi/metso. Material på engelska finns på adressen www.mmm.fi/metso/international/. Också andra organisationer har fört fram METSO i sin egen informationsverksamhet.

Åren 2005 och 2006 har det kommit ut 35 nyhetsbrev, varav 13 på finska (METSO:nlehtiä), 13 på svenska (METSObladet) och 9 på engelska (METSO Newsletter).

Under översiktsperioden har det gjorts två filmer på METSO-temat, den ena om restaurering (Luonto palaa, 'Naturen brinner'), den andra om METSO-objekt. Filmen Luonto palaa refereras på finska, svenska och engelska, filmen om METSO-objekt är textad till engelska.

METSO har haft en egen utställning på de årliga Skogsdagarna, lantbruksutställningen FARMARI i Tammerfors i juli 2005, ELMA-mässan i Helsingfors i november 2005 och i Jyväskylä under EU:s konkurrenskraftsministrars möte i juli 2006. Dessutom presenterades METSO på EU:s miljöministrars möte i Åbo i juni 2006 och på EU:s jordbruksministrars möte i Uleåborg i september 2006. METSO deltog i utställningen under EU-evenemang-
et Green Week i Bryssel i maj 2006.

Under översiktsperioden har det ordnats 4 METSO-seminarier: årsseminariet "METSO soitimella" ('METSO (= tjädern) spelar') (Tammerfors 13.4.2005), Skogsrestaureringsseminarium (Heureka 17.1.2006), METSOs IV årsseminarium (Åbo 29.3.2006) samt "MOSSE maalisuoralla" ('MOSSE på målakan') – forskningsprogrammets avslutningsseminarium (Esbo 4–6.9.2006). Under seminarierna redogjordes för hur programmet framskridit samt forskningen.

Bilaga 3.Fortsatta åtgärder som föreslagits i uppföljningsrapporterna 2000, 2001 och 2002–2003

Skogsindustrins tillväxtutsikter:

I uppföljningsrapporten 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. Statsrådet utövar en politik som upprätthåller och främjar skogsindustrins verksamhetsbetingelser, i synnerhet gäller detta energi- och kommunikationspolitiken.
2. Branschens aktörer och myndigheter genomför projektet TräEuropa och upprätthåller träkompetenscentra samt främjar nätverksbildning mellan företag inom träbranschen, speciellt mellan små företag på landsbygden.

I uppföljningsrapporten 2001 förslogs skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

3. Energipolitiska lösningar inverkar på erhållandet av energi och på konkurrenskraften. Man följer med de inverkaner som riksdagens kärnkraftsdiskussioner och ett eventuellt beslut om utbyggnad av kärnkraft har på skogsindustrins verksamhetsförutsättningar.
4. Genomförandet av projektet TräEuropa fortsätter och med hjälp av projektet höjs förädlingsgraden och främjas exporten.
5. De effekter som ändringarna i skogsbeskattningsystemet har på virkesmarknaderna utreds.

I uppföljningsrapporten 2002–03 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

6. Trävaruindustrins och statsmaktens gemensamma projekt och program avslutas 2005. För att trygga en fortsättning på dem bör det utarbetas ett nytt program, som stöder internationellt samarbete vid standardiseringen av produkter, forskningen och främjandet av avsättningen samt när små och medelstora företag och annan industri bildar nätverk. För denna verksamhet bör det utvecklas en gemensam finansieringsmodell som omfattar även de finansieringskällor som används för närvarande.
7. När mängden importvirke ökar blir dess ursprung viktigare på grund av diskussionen om olagliga avverkingar och EU:s växtskyddsdirektiv. Det bör göras en heltäckande analys av den ökande virkesimportens effekter på genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010, bedrivandet av skogsbruk och samhällsekonomin.
8. Den finländska skogssektorn är beroende av den internationella handeln, och därför stöder Finland en fri handel

och tryggheten av fri konkurrens, och därför måste också skogscertifieringen förbli en marknadsorienterad, av myndigheterna oberoende verksamhet. Finland måste agera så att EU:s stödpolitik inte snedvrider skogsindustrins konkurrenstillställning på EU:s inre marknad.

9. Underhållet av enskilda vägar och tryggheten av skogsbrukets transporter förutsätter att statens stöd till underhållet av enskilda vägar trefaldigas jämfört med nuvarande nivå och att samarbetet mellan förvaltningsområdena förbättras.

Skogsbrukets är lönsamt och sysselsätter:

I uppföljningsrapporten 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. För att trygga skogarnas gynnsamma utveckling borde avverkningsökningen främst gälla förstagallringar och torvmarker. För att främja utnyttjandet av dessa objekt utvecklas ny teknologi.
2. Statsrådet, i synnerhet handels- och industriministeriet, fortsätter att driva en energiskattepolitik som sporrar till en ökning av den träbaserade energiproduktionen.
3. Arbetsmarknadsparterna strävar efter att öka skogsbranschens dragningskraft bland ungdomar som planerar sitt yrkesval, och utveckla statistikföringen av skogsarbetskraft i samarbete med Skogsforskningsinstitutet.
4. Arealen för områdesspecifika skogsbruksplaner ökas enligt målen i Finlands nationella skogsprogram 2010 till en miljon hektar per år, varvid planeringen under programperioden kommer att täcka 75 % av de privata skogarnas areal.
5. Det landsbygdspolitiska helhetsprogrammets skogsavsnitt genomförs i enlighet med de principer som statsrådet dragit upp.

I uppföljningsrapporten 2001 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

6. Användning, drivning och statistikföring av energivirke utvecklas till att motsvara statistikföringen inom gagnvirkesmarknaderna.
7. Skogsbranschens arbetsförhållanden utvecklas för att förstärka branschens dragningskraft samt de anställdas, tjänstemännens och företagarnas arbetsförmåga.
8. Uppmärksamhet fästs vid skogsbrukets, och i synnerhet virkesdrivningens lönsamhet och de förutsatta avverkningsuttagen inom virkesdrivningen enligt rekommendationerna i Finlands nationella skogsprogram 2010.

I uppföljningsrapporten 2002–03 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

9. För att förbättra skogsbrukets lönsamhet måste det utvecklas lönsammare skogsvårdsmetoder än de nuvarande, prisutvecklingen på virke måste beakta den inhemska kostnadsnivån och arbetena måste inpassas vid en tidpunkt som ändamålsenlig med tanke på skogarnas utveckling.

10. Med tanke på arbetsförhållandena i skogsbranschen och lönsamheten för de små företagen i branschen är det viktigt att garantera arbetstagarna arbete året runt genom att vid behov bredda deras traditionella arbetsbeskrivning till serviceuppgifter som gör den mera mångsidig. För att målet beträffande beståndsvårdande avverkningar skall uppnås förutsätts att de görs mera lönsamma genom att drivningstekniken utvecklas, arbetstagarna fortbildas, arbetsplatsförhållandena förbättras och skogsbehandlingsdirektiven utvecklas.
11. Grundläggande utbildningen i skogsbranschen bör utvecklas så att för bioenergibranschen inleds egen grundläggande utbildning, antalet nybörjarplatser utökas inom skogsmaskinutbildningen och utbildningen för virkesbilförare medan antalet utbildningsplatser för skogsarbetare minskas. På grund av omorganiseringen av arbetena i skogsbranschen bör även beredskapen att etablera sig som självständig företagare betonas inom den grundläggande yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen.
12. Eftersom skogsbranschen är så liten omfattas den inte av statistiksystemen över arbetsförhållanden, så det behövs ett eget system för att följa och utveckla arbetsförhållandena i branschen.
13. De ökade användningen av skogsenergi bör basera sig på affärsekonomisk lönsamhet, och leveransen av den bör bli en del av råvirkesleveranserna. Statlig finansiering behövs fortfarande för utvecklandet av ny teknologi i anslutning till användningen av skogsenergi. Skogsvårdsföreningarna måste uppmuntras till leverans och förmedling av energivirke samt till utvecklande av lokala skogsenerginätverk. Principer för mätning av skogsenergi bör inskrivas i lagstiftningen. Sambruk av skogsenergi och torv där dessa energiformer stöder varandra bör främjas.

Den ekologiska hållbarheten tryggas:

I uppföljningsrapporten för 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. Naturskyddsprogrammen genomförs före utgången av 2007 enligt det finansieringsprogram för skyddsprogram som finanspolitiska ministerutskottet godkände 1996.
2. Målet är att höja finansieringen av skötseln av skyddsområden till minst den nivå som framförts i Finlands nationella skogsprogram 2010. Målet är att före utgången av 2003 komma upp till den föreslagna nivån på 16 miljoner euro.
3. Den i december 2000 tillsatta kommittén för skydd av skogarna i södra Finland utarbetar mål-, finansierings- och handlingsprogram för skogsskyddet i södra Finland, västra delarna av Uleåborgs län och sydvästra Lappland före utgången av juni 2002.
4. Resultatet av naturvårdsåtgärder utreds, exempelvis hur bra skogarnas särskilt viktiga livsmiljöer och andra bevarande värdefulla livsmiljöer stödjer bevarandet av hotade arter i ekonomiskogarna.

5. Tillräckliga anslag för vård av skogsnaturen säkerställs. Marknadsföringen av vården av skogsnaturen och användningen av miljöstöd till skogsägarna effektivteras, i synnerhet i anslutning till rådgivning och skogsbruksplanering.

I uppföljningsrapporten för 2001 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

6. Utifrån det arbete som utförts av kommittén för skydd av mångfalden hos skogarna i södra Finland fortsätter utvecklingen av mångfalden i skogarna i södra Finland.
7. Skogsbrukets vattenskydd utvecklas enligt det sätt som förutsätts i målprogrammet för vattenskydd 2006 och ramdirektivet om Europeiska unionens vattenpolitik. I synnerhet iståndsättningsdikningar och markberedningar planeras och genomförs så att belastningen på vattendragen blir så liten som möjligt. Vid skydd av grundvatten riktas åtgärderna inom den riksomfattande inventeringen till klassificerade särskilt viktiga grundvattenområden samt övriga grundvattenområden som lämpar sig för vattenanskaffning.
8. Man förbereder sig för att styra miljöstödet från kartläggningen av skogslagens särskilt viktiga livsmiljöer till naturvårdsprojekt fr.o.m. 2004.

I uppföljningsrapporten för 2002–03 föreslogs skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

9. Finansieringen till programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO) måste tryggas under försöksperioden. Också efter 2007 måste statlig finansiering riktas till tryggandet av skogarnas mångfald.
10. Målen att minska kvävebelastningen enligt målprogrammet för vattenskydd måste sättas i fokus med större eftertryck än tidigare, för att målen för det principbeslut om vattenskydd som statsrådet fattade 1998 och EU:s ramdirektiv för vatten skall uppnås. Finansieringen enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk bör utvidgas till alla åtgärder som behövs inom vattenskyddet när det gäller iståndsättningsdikningar på privat mark.
11. Med tanke på Finlands klimatpolitik är det viktigt att de åtgärder i Finlands nationella skogsprogram 2010 vidtas som bevarar skogarnas kolsänkeeffekt och som å andra sidan syftar till att erbjuda alternativa energikällor till fossila bränslen. Vid beredningen av det näringspolitiska programmet för träindustrin och programmet för främjande av byggande i trä bör klimatfrågorna beaktas. Iståndsättningsdikningarnas och myrrestaureeringens inverkningsar på kolbalansen bör utredas.
12. Det bör anvisas tillräckliga anslag för vården av privata naturskyddsområden i förhållande till deras behov av skötsel och underhåll.
13. Skogsforskningsinstitutet bör inom ramen för sina resurser börja föra skogsskyddsstatistik som en del av Finlands officiella statistik.

Skogarna vårdas väl:

I uppföljningsrapporten för 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. Skogscentralerna och skogsvårdsföreningarna marknadsför tillsammans med virkesköparna skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten till skogsägarna. Marknadsföringen effektiviseras med hjälp av projektet Morgondagens skogar. Jord- och skogsbruksministeriet följer upp hur arbetena enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk fortskrider och strävar efter att undanröja omständigheter som hindrar ökningen av arbetsinsatser.
2. Aktörerna i skogsbranschen tar i bruk förnyade rekommendationer och anvisningar för skogsskötseln som tar hänsyn till de mål som ställts i Finlands nationella skogsprogram 2010 för ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar skötsel och användning av skogarna.
3. Skogsforskningsinstitutet utvecklar tillsammans med andra aktörer inom skogsbruket statistikföringen av skogsvårds- och naturvårdsåtgärder samt skogsförbättringsarbeten.

I uppföljningsrapporten för 2001 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

4. Alla mål gällande arbetsmängden inom skogsvården uppnås inte med nuvarande finansieringsnivå. Granskning av betydelsen hos olika arbetsslag borde ingå i NSP-evalueringen. Dessutom borde nya finansieringsformer utredas och möjligheter för att förbättra arbetets produktivitet förbättras.
5. Skogsvårds- och grundförbättringsarbeten främjas i kampanjen Morgondagens skogar.
6. Tyngdpunkterna på arbeten 2002 enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk ligger på istandsättningsdikning, i synnerhet utvecklingen av vattenvården vid istandsättningsdikningar samt vård av ungskog. Särskild uppmärksamhet fåsts vid förbättring av kvaliteten på skogsförnyelse samt återställande av områden som drabbats av stormskador.

I uppföljningsrapporten för 2002–03 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

7. För att arbetsmängden inom skogsvårds- och grundförbättringsarbete skall stå i överensstämmelse med Finlands nationella skogsprogram 2010 förutsätts att det reella värdet av det statliga stödet inte sjunker. Det är nödvändigt att utveckla planeringen och organiseringen av skogsvårds- och grundförbättringsarbeten. Plantbeståndsvårdsarbeten bör försöka inplaceras vid en med tanke på virkesproduktionen och ekonomin ändamålsenlig tidpunkt.
8. För att förtydliga lagen om finansiering av hållbart skogsbruk bör tillvaratagandet av skogsenergi göras till en egen helhet eller så bör det stiftas en egen lag om det. Tillvaratagandet av skogsenergi måste vara ändamålsenligt i ekologiskt och ekonomiskt hänseende.

9. Den övervintrande älgstammen bör reduceras så att de skador som älgarna orsakar jord- och skogsbruket samt trafiken minskar. Inventeringen av vinterbeståndet av hjorddjur bör utvecklas samt ersättningssystemet för skador förnyas.
10. En fungerande modell har utvecklats för att följa kvaliteten på skogsförnyringen enligt område och aktör. Dess effektivitet bör undersökas inom ett fortsatt projekt fram till 2006.
11. Gemensamt tillvaratagande av gagnvirke och skogsenergi från dikningsområden bör utvecklas ytterligare.

Skogarna erbjuder rekreation och naturprodukter:

I uppföljningsrapporten för 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. I statsbudgeten strävas efter att säkra tillräckliga medel för byggande och upprätthållande av friluftstjänster och andra rekreationstjänster på statens marker.
2. Realiseringen av VILMAT-arbetsgruppens åtgärdsförslag som stödjer målen i Finlands nationella skogsprogram 2010 främjas.

I uppföljningsrapporten för 2001 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

3. Forskning och utbildning beträffande användning av naturen för rekreationsändamål och naturturismen ökas och innovationer utarbetas inom ramarna för projektet Framtidens skogssalar.

I uppföljningsrapporten för 2002–03 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

4. För att öka möjligheterna till rekreation i det fria bör lagen om friluftsliv revideras så att ledförrättningarna förenklas administrativt och så att vid förrättningarna fastställs också principer och ersättningar för skötsel som beaktar användning av skogar som gränsar till lederna för rekreationsändamål.
5. För utvecklandet och koordineringen av användningen av skogarna för rekreationsändamål bör det tillsättas en rekreationsarbetsgrupp bestående av aktörer i branschen.
6. Informationen om rekreation i det fria och naturturmstjänsterna utvecklas i samarbete mellan kommunerna, Forststyrelsen och andra aktörer.
7. Statistiken över användningen av skogarna för rekreationsändamål bör utvecklas.

Allt bättre skogligt kunskande:

I uppföljningsrapporten för 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. Jord- och skogsbruksministeriet startar tillsammans med Finska Forstföreningen projektet Framtidens skogssalar i samband med Skogsforum för beslutsfattare.

2. Skogscentralerna startar i sina respektive områden verksamhet enligt modellen På upptäcktsfärd i skogen.
3. Undervisningsministeriet tillsätter en arbetsgrupp som skall utreda vilka färdigheter utbildningen inom skogs- och trädbranschen ger för internationell verksamhet.
4. Basfinansieringen för träproduktbranschens kunskapscentrum förstärks enligt de principer som statsrådet beslutar utgående från det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet.
5. Ökningen av skogsutbildning i grundskolornas undervisningsplaner för biologi och geografi främjas.

I uppföljningsrapporten för 2001 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

6. Samarbetet mellan och koordineringen av forskningsprogrammet Wood Wisdom II, handlingsprogrammet TräFinland, Träproduktbranschens nätverksbaserade kompetenscentrum och kampanjen TräEuropa intensifieras. Tyngdpunkten ligger på överföring av forskningsinformation till praktiken.
7. Verksamheten som främjar kännedom om skogsbranschen från förskoleåldern till gymnasiet fortsätter.

I uppföljningsrapporten för 2002–03 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

8. Utbildningssystemet för skogsbranschen bör utvecklas inte bara för de inhemska behoven utan också med tanke på den europeiska utbildningsmarknaden. Målet är att utveckla utbildningsservicen till en exportprodukt för skogsklustret.
9. Forskningen i skogsbranschen stärks som en del av den europeiska forskningsmiljön. Den biotekniska forskningen i skogsbranschen utvecklas aktivt.
10. Verksamheten som främjar kännedom om skogsbranschen från förskoleåldern till gymnasiet fortsätter.
11. Utvecklingen av det finländska drivningskunnandet och –servicen uppmuntras så att det blir en växande exportprodukt.

Finland deltar aktivt i den internationella skogspolitiken:

I uppföljningsrapporten för 2000 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

1. Finland deltar aktivt i arbetet inom internationella processer och organisationer. Under de närmaste åren är de viktigaste internationella frågorna inom skogspolitiken FN:s skogsforum (UNFF), biodiversitetskonventionens skogsfrågor samt den nordliga dimensionen.

I uppföljningsrapporten för 2001 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

2. Samarbetet med Rysslands skogssektor fortsätter enligt överenskomna principer på toppmötet i Moskva i mars 2002.
3. Förberedelser inför Europas skogsministerkonferens möte i Wien 2003.
4. Den inverkan som Europeiska unionens utvidgning har på skogssektorn utreds vidare och Finlands skogspolitiska ståndpunkter i Europeiska unionen bedöms på nytt.

I uppföljningsrapporten för 2002-03 föreslog skogsrådet följande fortsatta åtgärder:

5. Finland eftersträvar att på FN:s skogsforums sista möte 2005 skall beslut fattas om att inleda förhandlingar om en skogskonvention. Samtidigt är Finland aktivt i fråga om skogsavsnitten i biodiversitetskonventionen (CBD) och klimatkonventionen (UNFCCC).
6. Finland strävar efter att förstärka genomförandet av EU:s skogsstrategi och förbättra koordineringen inom kommissionen och mellan EU:s olika institutioner. För Finland är det viktigt att även finländska skogsexperter ingår i kommissionen.
7. Det bilaterala skogssamarbetet inom den internationella skogspolitiken fortsätter tillsammans med de viktiga länderna Ryssland, Kina, Mexiko, Brasilien, Indonesien samt andra länder.

Bilaga 4. Genomförandet av programmet för statsminister Matti Vanhanens regering för skogssektorns del

1. Allmänt

Under statsminister Matti Vanhanens regering har ett nytt slags programledning samt politikprogram tillämpats vid främjandet och uppföljningen av regeringsprogrammet. Beslut om verkställigheten av politikprogrammen och andra politikområden som överskrider gränserna för förvaltningsområdena, t.ex. Finlands nationella skogsprogram, har fattats i regeringens strategidokument 2003–2006. Strategidokumentet har genomförts inom ramarna för statsfinanserna och statsbudgeten.

Det bärande temat för regeringsprogrammet har varit "Nytt uppsving genom arbete, företagsamhet och gemensamt ansvar". Särskild uppmärksamhet har fästs vid sysselsättningen, kunskandet, företagsamheten, basservicen och regionutvecklingen och man har börjat förbereda sig på konsekvenserna av att befolkningen blir äldre. Infrastrukturen för trafik och kommunikationer har förbättrats och när det gäller ekologiska frågor har man särskilt satsat på klimat- och energifrågorna.

Under sitt kvällsplenum 14.2.2007 godkände regeringen en uppföljningsrapport till regeringsprogrammet (Statsrådets kanslis publikationsserie 6/2007), och ur den har för denna rapport plockats de med tanke på skogssektorns utveckling viktigaste åtgärderna.

2. Politikprogrammet för företagsamhet

Med tanke på företagsamheten har de viktigaste av regeringens allmänna politikåtgärder varit förbättringarna i företagarnas sociala trygghet, åtgärderna i anslutning till företagarfosteran samt de omfattande skattesänkningarna och ändringarna i skattesystemet.

För att främja etableringen av företagsverksamhet har man bland annat på olika utbildningsnivåer tagit i bruk de riktlinjer för företagarlostran som undervisningsministeriet publicerade 2004. Universitetens kommersiella verksamhet har underlättats genom att innehav i aktiebolag har möjliggjorts.

Förslagen från arbetsgruppen Företagarnas sociala trygghet 2004 har genomförts bland annat genom att företagarnas och familjemedlemmarnas utkomstskydd vid arbetslöshet, sjukkostnadsersättningar och företagshälsovård har förbättrats. Start-

pengen har utvidgats till att omfatta förutom arbetslösa även sådana som övergår från löne- och hemarbete till att bli företagare och personer som avslutar sina studier.

De allmänna förutsättningarna för företagsamhet har understötts genom ytterligare satsningar på forskning och utveckling samt satsningar på kapitalförsörjningen till företag som är i begynnelsestadiet såsom höjningar av statens ersättningsandel till etablerade företag och tillväxtföretag av Finnvera Abp:s kredit- och garantiförluster. En fond specialiserad på s.k. fröfinansiering till nyetablerade innovationsföretag och deras verksamhet inledde sin verksamhet i anslutning till Finnvera Abp hösten 2005 som ett komplement till Tekes och Industriinvestering Ab:s nya finansieringsinstrument som tillkom 2004. En tillväxtföretagstjänst (Tekes, TE-centralerna, Finnvera och Finpro) inrättades i maj 2005 för att betjäna företagens kundinriktade utveckling och tillväxt.

Förslagen från arbetsgruppen för koordinering av främjande av företagsamhet på landsbygden blev klara 2006. Arbetsgruppens förslag genomförs i samband med verkställigheten av de av EU delfinansierade programmen 2007–2013, varvid TE-centralernas stödförfaranden för olika företag förenhetligas så att ingen ofrivilligt behöver stå utanför stödsystemen. Dessutom blir de regionala företagstjänsterna mer heltäckande.

Det skattemässiga bemötandet av generationsväxlingar i företag har underlättats genom att lagen om skatt på arv och gåva har reviderats. Reformen av företags- och kapitalbeskattningen trädde i kraft vid ingången av 2005. Samfunds- och kapitalskattetsatserna sänktes och beskattningen av överlåtelsevinster på aktier och beskattningen av utdelningar lättades upp i vissa fall. Förmögenhetsskatten slopades vid ingången av 2006.

Aktiebolagslagen, bokföringslagen och upphandlingslagstiftningen reviderades och bedömning av konsekvenserna för företagen togs i bruk vid lagberedningen.

3. Sysselsättningsprogrammet

Sysselsättningsprogrammets syfte har varit genomföra struktur-reformer som höjer sysselsättningsgraden och som är nödvändiga med tanke på de framtida arbetskraftsbehoven. Åtgärderna är fördelade på fyra delprojekt: förnyande av den offentliga arbetskraftsservicens servicestruktur, aktivering av arbetsmarknadsstödet, effektivisering av aktivprogrammen och utbildningen och längre arbetskarriärer.

Arbetsförvaltningens, kommunernas och FPA:s tjänster och resurser för personer som är svåra att sysselsätta har samlats till servicecentraler för arbetskraften. Det har inrättats 39 servicecentraler och deras tjänster omfattar 170 kommuner. Samtidigt har arbetsförmedlingens servicemodell förnyats i hela landet i syfte att förbättra tillgången på kompetent arbetskraft och för-

hindra att arbetslösheten drar ut på tiden. Jobbsökarcentrum har inrättats vid 35 stora och medelstora Arbetskraftsbyråer och användningen av elektroniska tjänster effektiverades.

Villkoren för och finansieringen av arbetsmarknadsstödet förnyades vid ingången av 2006 så att det skulle bli mer sporrande för arbetsgivarna, i synnerhet kommunerna. Satsningar har gjorts på utbildnings- och samhällsgarantin för unga bl.a. genom att antalet studerande har utökats inom läroavtalsutbildningens tilläggsutbildning och ansökningssystemet till utbildning på andra stadiet har förnyats.

De riksomfattande prognoserna för yrkesutbildning och högskolestudier har koordinerats inom sysselsättningsprogrammet. Undervisningsministeriets projekt Utbildningsutbudet 2012 har haft i uppgift att lägga fram ett förslag till mål för utbildningsutbudet 2012 för de olika sektorerna och utbildningsområdena för utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2007–2012. Vid utbildningsstyrelsen pågår ett utvecklingsprojekt för prognosmetoder och kalkylmodeller i anslutning till dem som blir klart före utgången av 2007.

Inom ramen för sysselsättningsprogrammet har dessutom genomförts projekt för att utöka den arbetslivsnära utbildningen genom att man utvecklat utbildningsmodeller samt informations-, rådgivnings- och handledningstjänster. Strävan har varit att förlänga arbetskarriären genom ändringar i arbetspensionsavgifts-, invalidpensionsavgifts- och sjukdagpenningssystemen samt systemen för utkomstskydd för arbetslösa. För att förbättra arbetslivskvaliteten har utvecklingsprogram genomförts, arbetslagstiftningen utvecklats och arbetslivskunskapen utökats.

4. Informationssamhällsprogrammet

Syftet med informationssamhällsprogrammet har varit att förbättra konkurrenskraften och produktiviteten samt den sociala och regionala jämlikheten genom utnyttjande av data- och informationsteknik. I programmet har ingått 150 olika åtgärder, av vilka de viktigaste har varit genomförandet av den nationella bredbandsstrategin, förnyandet av styrmodellen och strukturerna för den offentliga förvaltningens informationsförvaltning, genomförandet av informationssystemslösningar på nationell nivå och utarbetandet av den tredje nationella informations-samhällsstrategin för 2007–2015.

Inom den offentliga förvaltningen håller man i allt högre grad på att övergå från separata projekt till lösningar som genomförs på regional och nationell nivå. Våren 2005 inrättades vid finansministeriet statens IT-ledningsenhet. Kompatibla system gör det möjligt att utveckla den elektroniska kommunikationen, som har understötts genom att det utvecklats system för elektronisk identifiering.

Antalet bredbandsanslutningar har ökat snabbare än planerat på grund av den fungerande kommersiella konkurrensen. Landskapen och kommunerna har utarbetat och genomfört planer för att utsträcka förbindelserna till de områden där förbindelser inte förverkligas på marknadsvillkor. Informationssamhällsutvecklingen har stimulerats genom satsningar på forsknings- och utvecklingsverksamhet. När det gäller utbildning, arbetsliv och produktutveckling har undervisningspersonalens informations-samhällskompetens utvecklats.

5. Politikprogrammet för medborgarinflytande

Målen med Politikprogrammet för medborgarinflytande indelas i fyra grupper med mål som gäller medborgarfostran, samhällsaktivitet och civilsamhället, växelverkan mellan medborgarna och förvaltningen samt representativ demokrati.

Programmet har stärkt forskningen om medborgarfostran samt lärarnas kunskaper om medborgarfostran och utökat medborgarfostran i skolorna. Programmet har också samlat synpunkter på civilsamhällets tillstånd, betydelse och utvecklingsbehov.

För att förbättra växelverkan mellan medborgarna och förvaltningen har de åtgärder som förvaltningen använder för att höra medborgarna och frivilligorganisationerna effektiverats. Exempel på dessa är projektet Lyssna på medborgaren, en handbok för tjänstemän och utvecklingsprojekt för hörande av medborgarna på elektronisk väg. En permanent diskussionsförbindelse upprättas mellan medborgarna och förvaltningen genom att det inrättas en delegation för medborgarsamhällspolitik.

6. Europeiska unionen

Regeringens mål har varit att främja unionens beslutsförmåga genom att utöka majoritetsbesluten och stärka samarbetet mellan institutionerna. Finland ratificerade det nya konstitutionella fördraget i december 2007. Finland har också understött EU:s utvidgningsprocess.

Samarbetet med EU-länderna i Östersjöregionen har intensifierats. Som resultat av utvecklandet av Europas nordliga dimension reformerades den nordliga dimensionen till ett gemensamt politikområde för EU, Ryssland, Norge och Island. Uppmärksamheten riktades särskilt till medborgarnas välfärd, hälsa, miljöskydd och förbättrande av godstrafikens funktionsduglighet inkl. hela Östersjöområdet.

I december 2005 fattade Europeiska rådet beslut om unionens finansiella ram för 2007–2013. Finland lyckades i sitt mål att perifera områden och glesbygds specialproblem samt landsbygds utvecklingsbehov skulle beaktas vid inriktningen av finansieringen. Fokus för Lissabonstrategin, som syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft, sattes på tillväxt och sysselsättning. Medlemsländerna utarbetade hösten 2005 nationella Lis-

sabon-åtgärdsprogram och rapporterade om genomförandet av dem hösten 2006. Finland har understött en vidareutveckling av den inre marknaden och undanröjande av konkurrenshindren.

När det gäller energipolitiken har centrala teman varit den inre marknadens funktionsduglighet, energieffektivitet och en utökning av de förnybara energikällornas andel. Den grönbok som publicerades våren 2006 startade utvecklingen av unionens gemensamma energipolitik. Vid EU:s beredning av transportfrågor har tyngdpunkten legat på en halvtidsöversyn av vitboken om transportpolitik. Logistiken har lyfts fram som en faktor som inverkar på unionens konkurrenskraft och hållbar utveckling.

Finland har som ett av tre medlemsländer uppnått EU:s mål att öka forsknings- och utvecklingsverksamhetens andel till minst 3 % av bruttonationalprodukten.

EU:s strategi för hållbar utveckling förnyades 2006 och samtidigt tillfogades växelverkan med den nationella strategin. Totalreformen av kemikalielagstiftningen blev klar 2006 och Europeiska kemikaliemyndigheten inleder sin verksamhet i Finland 2007.

Under Finlands ordförandeperiod det senare halvåret 2006 behandlades bl.a. utvidgningen, energipolitiken, stärkt konkurrenskraft, bekämpning av klimatförändringen samt invandringen, Mellanöstern och samarbetet EU-Ryssland.

7. Ekonomi-, sysselsättnings- och skattepolitik

Regeringens viktigaste ekonomiskpolitiska mål har varit att öka sysselsättningen med 100 000 personer under regeringsperioden och att förbättra balansen inom den offentliga ekonomin. Politikåtgärder som vidtagits är att beskattningen av arbetet har lättats upp, forsknings- och utvecklingsutgifterna har utökats, företagsskattereformen har genomförts och åtgärderna i politikprogrammet för företagsamhet och sysselsättningsprogrammet har vidtagits (se bilaga 4.1. och 4.3) samt att statens produktivetsprogram och kommun- och servicestrukturprojektet har inletts.

För att främja en hållbar finanspolitik införde regeringen ett nytt system för ramstyrning, där ca ¾ av anslagen i statsbudgeten dimensionerades enligt ett system som är bindande för hela valperioden. Åtgärderna i regeringsprogrammet har vidtagits inom dessa ramar. I sitt rambeslut i mars 2006 beslutade regeringen om åtgärder för att öka produktiviteten inom statsförvaltningen. Till följd av åtgärderna minskar antalet statsanställda med åtta % fram till 2011. Varje förvaltningsområde har utarbetat ett eget produktivetsprogram.

8. Utbildning och vetenskap

Yrkesutbildningens verkningsfullhet och kvalitet har förbättrats bl.a. genom att man tagit i bruk prov på yrkeskunnande, fortsatt stödprogrammet för inläring i arbetet och utökat läroavtalsutbildningen. Systemet för yrkesinriktad vuxenutbildning har förnyats. Inom utvecklandet av yrkesutbildningen startades 2006 ett projekt för att åstadkomma en tillräcklig strukturell och ekonomisk grund för ordnandet av yrkesutbildning i regionerna och utbildning i olika branscher.

Lagen om ändring av universitetslagen trädde i kraft i augusti 2005. Genom ändringen preciserades universitetens tredje uppgift att stå i samverkan med samhället och främja den vetenskapliga verksamhetens genomslagskraft i samhället. Inom resultatstyrningen har högskolornas regionutvecklarroll stärkts.

Yrkeshögskolornas examenssystem utvecklades genom att yhs-examina och högre yhs-examina togs i bruk.

Inom vetenskapspolitiken betonades forskningens internationalisering, forskarutbildningens och forskarkarriärens utveckling samt stärkande av samverkan mellan vetenskapen och samhället. För en strukturell utveckling av forskningssystemet och högskolorna i Finland har det genom gjorts flera utredningar och i april 2005 fattade statsrådet ett principbeslut om strukturell utveckling av det offentliga forskningssystemet. Projekten i syfte att slå samman yrkeshögskolor har avancerat.

Under ledning av rådet för vetenskap och teknologi utarbetades strategier för att utveckla koncentrationerna av spetskompetens och den nationella infrastrukturen. De strategier som rådet godkände i juni 2006 har börjat genomföras. En arbetsgrupp som statsrådets kansli tillsatt utarbetade 2006 en helhetsplan för att förnya statens sektorforskningssystem. Enligt planen organiseras styrningen av sektorforskningen på statsrådsnivå, utgående från regeringsprogrammet och sektorforskningsbesluten.

Forskningens internationalisering har varit en av regeringens vetenskapspolitiska tyngdpunkter och forskarkarriären har utvecklats genom olika åtgärder.

Budgetfinansieringen av universiteten har ökat år för år i enlighet med lagen om utveckling av högskoleväsendet. Verksamhetsanslagen har utökats med 199 miljoner euro 2003–2007, varav 66 miljoner euro är forskningsfinansiering.

9. Regionpolitik

Regionutvecklingen har genomförts utgående från den regionalpolitiska redogörelse som regeringen överlämnade till riksdagen 2004. Centrala tyngdpunkter har varit att stärka regionernas konkurrenskraft, trygga servicestrukturen i hela landet

och utveckla en balanserad regionstruktur. De olika ministerierna utarbetar sina egna regionutvecklingsstrategier utgående från riktlinjerna. Landskapsförbunden reviderade sina landskapsprogram 2006. Genom den ändring av regionutvecklingslagen som företogs 2006 stärktes landskapsprogrammets genomförandeplans inverkan på uppgörandet av statsbudgeten.

Vid förhandlingarna om EU:s region- och strukturpolitik 2007–2013 nåddes målen i fråga om både finansieringslösningen och beaktandet av östra och norra Finland. En nationell strukturfondsstrategi har utarbetats för finansieringsperioden 2007–2013.

Regioncentrumprogrammet genomfördes 2001–2006 i 34 stadsregioner och en s.k. nätverksregion. Regeringen har beslutat att utse dessa områden till det nya regioncentrumprogrammet för 2007–2010.

Genom programmet för kompetenscentra har resurser riktats till utnyttjande av spetskompetens och regionalt utvecklingsarbete. Åren 2003–2006 har programmet genomförts vid 22 kompetenscentra. Vid beredningen av den nya programperioden 2007–2013 har målet varit att koppla kompetenscentra närmare till den nationella innovationspolitiken. I slutet av 2006 godkände statsrådet 13 kompetenskluster för det nya programmet, vilka genomförs av 21 kompetenscentra i regionerna.

Regeringen har fortsatt att genomföra regionaliseringsprogrammet. Det mål som sattes 2005 att placera 4 000–8000 statliga arbetsplatser utanför huvudstadsregionen före 2015 håller på att uppnås.

10. Miljöpolitik

Kyotoprotokollet till klimatkonventionen trädde i kraft i februari 2005. Regeringen har arbetat aktivt för den process som inletts inom ramen för det internationella samarbetet och vars syfte är att leda till åtgärder för att begränsa utsläppen av växthusgaser efter 2012. Under Finlands EU-ordförandeskap godkändes en särskild klimatdeklaration på ASEM-toppmötet.

Statsrådet godkände 2005 en ny energi- och klimatstrategi, som överlämnades till riksdagen i form av en redogörelse (se kapitlen 3.2.3 och 3.4.3 och bilaga 2.10).

För att minska de eutrofierande utsläppen har man fortsatt att genomföra Finlands skyddsprogram för Östersjön och åtgärdsprogrammet för skydd av Östersjön och inlandsvatten. Statsrådet stadfäste i november 2006 programmet Riktlinjer för vattenskydd fram till år 2015.

Finland har bland de första länderna i världen 2005–2006 färdigställt ett program för främjande av hållbar konsumtion och

produktion. Målet är att produktionens ekoeffektivitet skall stiga inom hela produktionskedjan och att ekoeffektiviteten skall vara bland de bästa i världen. Statsrådet godkände 2006 också en ny nationell strategi för hållbar utveckling.

Statsrådet godkände i december 2006 Finlands strategi för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald 2006–2016. Strategin genomförs med hjälp av ett omfattande handlingsprogram. Handlingsprogrammet för skydd av biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO) har genomförts i enlighet med statsrådets principbeslut (se kapitel 3.3.4 och bilaga 2). Utvecklandet av naturturismen och vården av naturskyddsområden har effektiviserats.

11. Närings- och energipolitik

Näringspolitiska åtgärder har i stor utsträckning vidtagits som en del av politikprogrammet för företagsamhet och sysselsättningsprogrammet. Åtgärderna för att utveckla en innovativ miljö har beskrivits ovan i samband med utbildnings- och vetenskapspolitiken. De ökade forsknings- och utvecklingsmedlen har styrts till stöd för uppkomsten av tillväxtföretag som grundar sig på kompetens och innovationer, aktivering av FoU-verksamheten i företagen, effektivare kommersialisering av forskningsresultat, internationalisering och stärkande av regionernas konkurrenskraft. Tekes verksamhet har utvidgats till att främja av innovationer och VTT:s roll som den som driver innovationspolitiken har stärkts.

TE-centralernas teknologitjänster har förstärkts genom att det inrättats teknologikutvecklingsavdelningar. Å andra sidan har gränserna mellan avdelningarna luckrats upp och det har utvecklats en servicemodell för företagskunder. Regionalt har det inrättats 48 ställen för företagstjänster.

Det näringspolitiska programmet för träindustrin 2004–2010 och programmet för främjande av byggande i trä 2004–2010 började genomföras 2005.

I den nya energi- och klimatstrategin skisserades målen för energi- och klimatpolitiken upp. Under Kyotoprotokollets åtagandeperiod 2008–2012 uppfyller Finland förpliktelsen att begränsa växthusutsläppen och verkställer den nationella planen för fördelning av utsläppsrättigheterna för 2008–2012 sedan lagen om ändring av lagen om utsläppshandel trätt i kraft och planen godkänts av kommissionen. Som en del av strategin utarbetades 2005 en nationell strategi för anpassning till klimatförändringen. Som ett led i strategin inleddes också ett femårigt forskningsprogram som behandlar anpassningen till klimatförändringen.

Det har företagits ändringar i energibesiktningen och ibruktagandet av uppvärmningssätt som ger små utsläpp i småhus har påskyndats med energiekonomiska reparationsbidrag våren

2006. Man har beslutat att stegvis införa en förpliktelse att använda biobränsle i trafiken från och med 2008. För att förbättra försörjningsberedskapen har det beretts lagförslag om att undanröja energiskatten på torv och det stöd som getts för den via beskattningen.

12. Landsbygdsnäringsar

Genomförandet av Finlands nationella skogsprogram 2010 fortsatte på det sätt som beskrivits i denna rapport.

En nationell strategi för utveckling av landsbygden för perioden 2007–2013 utarbetades utgående från Europeiska gemenskapens strategiska riktlinjer. Det program för utveckling av landsbygden som grundar sig på strategin är hos kommissionen för godkännande. Programmet siktar bland annat till att förbättra skogsbrukets konkurrenskraft, förbättra miljöns tillstånd och göra näringslivet på landsbygden mångsidigare samt främja Leader-dimensionen.

Statsrådet har godkänt ett landsbygdspolitiskt specialprogram för 2007–2010 som överskrider sektorgränserna och som siktar på att stärka landsbygdens livskraft och utnyttja växelverkan stad-landsbygd. Specialprogrammet grundar sig på det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet 2005–2008 som utarbetats av den landsbygdspolitiska samarbetsgruppen.

13. Trafik- och kommunikationspolitik

Utgående från förslaget från infraministerarbetsgruppen har man i samband med regeringens rambeslut beslutat om att inleda 19 stora infraprojekt och 7 temaprojekt. I investeringsprogrammet beaktades också genomförandet av utvecklingsprogrammet för havs- och insjöfarleder. För att effektivisera utrikestransporterna har ett logistiskt åtgärdsprogram för Finland utarbetats 2005. Trafikledsunderhållets effektivitet och produktivitet har förbättrats bland annat genom att upphandlingsmodeller med kundinriktade verksamhetssätt och långsiktiga program för farledsunderhållet har utvecklats.

Publikationer av Jord- och skogsbruks- ministeriet

1/2007	Suomen ilveskannan hoitosuunnitelma ISBN 978-952-453-312-6
1a/2007	Förvaltningsplan för Finlands lodjursstam ISBN 978-952-453-336-2
2/2007	Suomen karhukannan hoitosuunnitelma ISBN 978-852-453-313-3
3/2007	Maatalouspolitiikan vaihtoehdot ISBN 978-952-453-316-4
4/2007	Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma ISBN 978-952-453-329-4
4a/2007	Förvaltningsplan för Östersjöns sälstammar ISBN 978-952-453-337-9
5/2007	Kansallinen metsäohjelma 2010 - Seurantareportti 2005–2006 ISBN 978-952-453-330-0